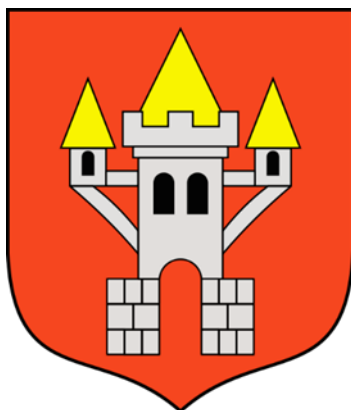

URZĄD MIEJSKI W ŚREMIE

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Autorzy:

mgr inż. arch. Agata Marciniak

mgr inż. arch. Aldona Cieśla

mgr inż. Sonia Myszak

mgr Michalina Szeliga

2020, ze zmianami wprowadzonymi 10.03.2021, 30.05.2022, 21.09.2022

Spis treści

1. Wstęp.....	4
1) Podstawa prawna.....	4
2) Cel i zakres zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz prognozy oraz powiązania z innymi dokumentami	4
3) Metody stosowane przy sporządzaniu prognozy	17
2. Stan oraz funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.	19
1) Położenie geograficzne.....	19
2) Ukształtowanie powierzchni ziemi (rzeźba terenu, geologia, surowce mineralne)...	21
3) Warunki glebowe.....	24
4) Charakterystyka stosunków wodnych	25
5) Gospodarka wodno – ściekowa.....	38
6) Gospodarka odpadami komunalnymi	39
7) Powietrze atmosferyczne	39
8) Warunki akustyczne	42
9) Pola elektromagnetyczne.....	45
10) Klimat lokalny	46
11) Szata roślinna i świat zwierzęcy	48
12) Przyrodnicze obszary chronione.....	49
13) Zabytki oraz inne kulturowe obszary chronione	56
3. Charakterystyka ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	57
1) Ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym.....	57
2) Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	59
3) Istniejące problemy ochrony środowiska.....	64
4) Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie zmiany studium.....	65
5) Projektowana zmiana kierunków zagospodarowania terenu	69
6) Analiza ustaleń projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	71
7) Zagrożenia na etapie funkcjonowania ustaleń zmiany studium.....	72
4. IV. Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.	74
1) Powierzchnia ziemi, gleby i zasoby naturalne	74
2) Warunki hydrologiczne i ochrona wód.....	76
3) Różnorodność biologiczna, flora i fauna.....	80
4) Krajobraz	82
5) System powiązań i przyrodnicze obszary chronione	82
6) Warunki życia i zdrowie ludzi	85

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

7) Jakość powietrza.....	86
8) Klimat lokalny	86
9) Zabytki i dobra materialne.....	87
10) Ochrona przed hałasem.....	87
11) Promieniowanie elektromagnetyczne i strefy ograniczonego inwestowania	87
12) Przewidywane skutki oddziaływania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na całokształt środowiska przyrodniczego	87
13) Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	95
14) Zalecenia oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	96
15) Alternatywne rozwiązania	97
16) Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu.....	97
5. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, podsumowanie i wnioski.....	99
6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.	100
7. Materiały źródłowe oraz podstawowe przepisy prawne.....	102
8. Oświadczenie autora prognozy.....	105

SPIS MAP:

Mapa 1: Położenie Gminy Śrem na tle wojewódzkiego, powiatowego i gminnego podziału administracyjnego Polski.....	20
Mapa 2: Położenie Gminy Śrem na tle mezoregionów	21
Mapa 3: Obszar gminy Śrem na tle mapy geomorfologicznej.	22
Mapa 4: Gmina Śrem na tle mapy hipsometrycznej.....	23
Mapa 5: Położenie Gminy Śrem względem JCWP i JCWPd	33
Mapa 6: Położenie Gminy Śrem na tle mapy hydrograficznej	38
Mapa 7: Granice obszarów chronionych na terenie Gminy Śrem.....	49
Mapa 8: Gmina Śrem na tle mapy sozologicznej.	60
Mapa 9: Podział Gminy Śrem na strefy funkcjonalno – przestrzenne	70

SPIS TABEL:

Tabela 1: Cele, kierunki i wybrane zadania istotne z punktu widzenia sporządzanego projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem	15
Tabela 2: Spis jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie gminy Śrem.	26
Tabela 3: Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych z terenu gminy Śrem wraz z oceną ich stanu.....	27
Tabela 4: Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych z terenu gminy Śrem wraz z wynikami badań monitoringowych	35
Tabela 5: Klasy jakości powietrza na terenie strefy wielkopolskiej w 2019 r.	40
Tabela 6: Temperatura, opady i usłonecznienie w 2019 r.	46
Tabela 7: Oddziaływanie przewidywanego zagospodarowanie terenu na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego.	88
Tabela 8: Ustalenia projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem, a wytyczne Programu ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023- 2026.....	91

1. Wstęp.

W rozdziale zawarto informacje o podstawach prawnych, zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu, jego powiązaniach z innymi dokumentami oraz informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.

1) Podstawa prawna

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem zostało opracowane na podstawie uchwały Nr 49/IV/19 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 21 marca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Śrem.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowano zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Zgodnie z art. 17 ww. ustawy zmiana studium następuje w takim trybie, w jakim jest ono uchwalane. Zatem zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego następuje w takim samym trybie jak opracowanie nowego studium.

Prognoza jest niezbędnym elementem projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, opracowywana jest z projektem i poddawana wraz z nim procedurze planistycznej od momentu opiniowania.

Podstawę do opracowania niniejszej prognozy stanowi ww. uchwała o przystąpieniu do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Prognozę oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Śrem opracowano zgodnie z art. 51 oraz art. 52 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

2) Cel i zakres zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz prognozy oraz powiązania z innymi dokumentami

Celem sporządzania projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest określenie polityki przestrzennej, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Obecnie dla terenu Gminy Śrem obowiązuje uchwała nr 473/XLIX/2018 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 18 października 2018 r. w sprawie zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Śrem.

Jednocześnie Rada Miejska w Śremie uchwałą nr 472/XLIX/18 z dnia 18 października 2018 r. po zapoznaniu się z wynikami analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Śrem w latach 2014 – 2018, przeprowadzonych przez Burmistrza Śremu wraz z opinią Gminnej Komisji Urbanistyczno – Architektonicznej stwierdziła:

- brak aktualności Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Śrem, w zakresie przepisów art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- konieczność aktualizacji Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Śrem w zakresie zmian uwarunkowań przestrzennych (faktycznych) i prawnych rzutujących na politykę przestrzenną gminy, zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Konsekwencją stwierdzenia przez Radę Miejską w Śremie braku aktualności obowiązującego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Śrem było w myśl art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, podjęcie przez Radę Miejską w Śremie uchwały nr 49/IV/19 z dnia 21 marca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Śrem wraz z przeprowadzeniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i sporządzeniem prognozy oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z § 2 uchwały nr 49/IV/19 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 21 marca 2019 r. opracowanie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Śrem dotyczy całego obszaru Gminy.

Na podstawie art. 53 i w związku z art. 57 i 58 ustawy¹ Burmistrz Śremu uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla przedmiotowej zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Śrem z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismo nr WOO-III.411.111.2019.AM.1 z 26 kwietnia 2019 r.) oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Śremie (pismo nr ON.NS.72.33.19 z 9 kwietnia 2019 r.). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Śremie opinią sanitarną z dnia 25 września 2020 r. nr ON.NS.9011.17.10.2020 zaopiniował bez uwag pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Śrem wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny opinią sanitarną z dnia 4 września 2020 r. nr DN-NS.9011.1076.2020 zaopiniował projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu opinią z dnia 28 września 2020 r. nr WOO-III.410.449.2020.AM.1 negatywnie zaopiniował projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, ze względu na następujące przesłanki:

1. konieczności określenia, przeanalizowania, oceny wpływu ustaleń projektu zmiany studium w zakresie wyznaczenia terenu E-UZP (tereny zabudowy usługowej w zieleni), wyznaczonych na działce o nr ewid. 55/4 obręb Psarskie na siedlisko przyrodnicze 91F0 Łęgowe lasy dębowo – wiązowo – jesionowe, będące przedmiotem ochrony specjalnego obszaru ochrony siedlisk Rogalińska Dolina Warty PLH300012, realizację zadań ochronnych ustanowionych zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 lipca 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rogalińska Dolina Warty PLH300012² oraz Rogaliński Park Krajobrazowy, ustanowiony uchwałą nr LI/979/14 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 października 2014 r. w sprawie utworzenia Rogalińskiego Parku Krajobrazowego³, w tym integralność i spójność ww. sieci;
2. konieczności określenia, przeanalizowania i oceny wpływu realizacji ustaleń projektu zmiany studium na cele ochrony Rogalińskiego Parku Krajobrazowego, w tym także analizę zgodności ustaleń projektowanego dokumentu z ustaleniami dokumentu obowiązującego;
3. konieczności określenia, przeanalizowania i oceny wpływu realizacji ustaleń projektu zmiany studium w zakresie terenu F_UZP (tereny zabudowy usługowej w zieleni), wyznaczonego na terenie działki o nr ewid. 87/4 obręb Góra na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, w tym siedlisko gatunku koziróg dębosz, będące

¹ Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

² Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 4757

³ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 6113

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

- przedmiotem ochrony specjalnego obszaru ochrony siedlisk Rogalińska Dolina Warty PLH300012 oraz Rogaliński Park Krajobrazowy;
4. konieczności dostosowania zapisów projektu zmiany studium w zakresie możliwości lokalizacji na terenach ZL (lasów) oraz DL (preferowanych dolesień) budynków i budowli, położonych w sąsiedztwie rezerwatu przyrody „Czmoń” do ustaleń planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Czmoń”, ustanowionego rozporządzeniem nr 1/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 10 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody ‘Czmoń’⁴, w zakresie zachowania 200 m pasa wolnego od zabudowy;
 5. konieczności dostosowania zapisów projektu zmiany studium w zakresie U_UZP (terenów zabudowy usługowej w zieleni), wyznaczonych na działkach o nr ewid. 21/2 i 21/6 obręb Krzyżanowo do ustaleń dla Rogalińskiego Parku Krajobrazowego w zakresie zachowania odległości 100 m od zbiorników naturalnych;
 6. konieczności przeanalizowania i dostosowania zapisów projektu zmiany studium odnośnie terenów K_UZP (tereny zabudowy usługowej w zieleni – działka o nr ewid. 21 obręb Bystrzek), K_U (tereny zabudowy usługowej – działka o nr ewid. 19/2, 20/2 obręb Bystrzek), K_US (tereny sportu i rekreacji – działka o nr ewid. 17/1 obręb Bystrzek), J_MR (tereny wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej) na zespół przyrodniczo – krajobrazowy, ustanowiony uchwałą nr 434/XXXVIII/01 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 26 października 2001 r. w sprawie uznania obiektu przyrodniczego za zespół przyrodniczo – krajobrazowy, ujednocionej obwieszczeniem Rady Miejskiej w Śremie z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie uznania obiektu przyrodniczego za zespół przyrodniczo - krajobrazowy⁵;
 7. konieczności wykazania zgodności ustaleń projektu zmiany studium z rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 5 lutego 2007 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Przywale” dla miasta Śremu⁶;
 8. skorygowania nieścisłości polegającej na wskazaniu, że rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie jest aktem wykonawczym do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, a nie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz doprecyzowania zapisów dotyczących lokalizacji obiektów budowlanych podlegających ochronie akustycznej, względem źródeł hałasu;
 9. konieczności uszczegółowienia prognozy oddziaływania na środowisko w zakresie wpływu realizacji ustaleń projektu zmiany studium na środowisko, a w szczególności w zakresie zróżnicowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego poszczególnych terenów, istniejących uwarunkowań środowiska oraz potencjalnego wpływu planowanych zamierzeń inwestycyjnych, między innymi w kontekście uchwały nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej”⁷;
 10. konieczności wskazania na rysunku projektu zmiany studium planowanej obwodnicy miasta Śrem – etap III oraz określenia, przeanalizowania i oceny wpływu planowanej inwestycji na środowisko, w tym klimat akustyczny i zanieczyszczenie powietrza oraz wskazania ewentualnych środków organizacyjnych, technologicznych lub technicznych służących ograniczeniu potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko;
 11. konieczności określenia, przeanalizowania i oceny wpływu planowanej linii kolejowej, wykorzystującej ślad zlikwidowanej linii kolejowej na środowisko, w tym

⁴ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, Nr 4, poz. 59

⁵ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 1452

⁶ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, nr 32, poz. 812 z późn.zm.

⁷ M. P., poz. 794

- klimat akustyczny oraz wskazania ewentualnych środków organizacyjnych, technologicznych lub technicznych służących ograniczeniu potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko;
12. konieczności wskazania możliwych do zastosowania zabezpieczeń przed hałasem związanych z uruchomieniem linii kolejowej kolei metropolitalnej, wraz z określeniem skuteczności tych zabezpieczeń;
 13. konieczności określenia, przeanalizowania i oceny wpływu planowanej przystani rzecznej w Śremie wraz z rozbudowanym zapleczem oraz innych przystani na środowisko, w tym środowisko gruntowo – wodne oraz stan i jakość rzeki Warty;
 14. wprowadzenia w projekcie zmiany studium zapisów dotyczących dopuszczenia realizacji nowej zabudowy dopiero po podłączeniu do sieci kanalizacji sanitarnej oraz określenia, przeanalizowania i oceny przewidywanego oddziaływania zastosowania zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na wody powierzchniowe i podziemne wraz z rozwiązaniami ograniczającymi wpływ wynikający z realizacji i eksploatacji przedmiotowych instalacji;
 15. konieczności doprecyzowania zapisów projektu zmiany studium w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem wysokości i liczby kondygnacji planowanych budynków oraz przeznaczenia terenu;
 16. konieczności wskazania terenów z ograniczeniami wynikającymi z przepisów odrębnych, ograniczenia dla tych terenów oraz przepisy odrębne określające te ograniczenia;
 17. konieczności oceny w prognozie oddziaływania na środowisko wpływu dopuszczonych do lokalizacji instalacji OZE na poszczególne elementy środowiska oraz sposoby minimalizacji tego wpływu;
 18. aktualizacji danych dotyczących aktualnego stanu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP);
 19. aktualizacji danych dotyczących aktualnego stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd);
 20. konieczności wskazania w prognozie oddziaływania na środowisko, czy realizacja ustaleń projektu zmiany studium może spowodować nieosiągnięcie celi środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.
 21. aktualizacji zapisów dotyczących rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim;
 22. aktualizacji zapisów prognozy oddziaływania na środowisko w zakresie uchwały nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej⁸;
 23. konieczności określenia wpływu zmian mikroklimatu na pozostałe komponenty środowiska w kontekście „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020);
 24. konieczności aktualizacji zapisów prognozy oddziaływania na środowisko w zakresie uchwały nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej”;
 25. konieczności określenia, przeanalizowania i oceny projektu zmiany studium w kontekście celi ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposobów ich uwzględnienia podczas opracowywania przedmiotowego dokumentu;

⁸ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 5954

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

26. konieczności aktualizacji zapisów dotyczących rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi⁹;
27. konieczności określenia, przeanalizowania i oceny potencjalnego wpływu zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
28. konieczności zawarcia daty sporządzenia prognozy oraz podpisów członków zespołu autorów prognozy, w tym kierującej tym zespołem;
29. konieczności rozwinięcia streszczenia sporządzonego w języku niespecjalistycznym.

Przedmiotowe uwagi zostały kompleksowo przeanalizowane, co skutkowało wprowadzeniem zmian do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem oraz prognozy oddziaływania na środowisko. Po wprowadzeniu zmian projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został ponownie przedłożony do zaopiniowania Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 13 kwietnia 2021 r. nr WOO-III.410.21.2021.AM.1 negatywnie zaopiniował projekt zmiany studium wraz z prognozą oddziaływania na środowisko wskazując następujące przesłanki:

1. możliwość naruszenia zakazów określonych w uchwale nr XLIV/858/14 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego im. gen. Dezyderygo Chłapowskiego (Dz. U. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 3258, z późn. zm.), dotyczących zakazu budowania nowych obiektów budowlanych w pasie 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, w zakresie terenu zabudowy usługowej ((U_UZP) na działkach o nr ewid. 21/2, 21/6, obręb Krzyżanowo, które zgodnie z zapisami projektu zmiany studium (rozdział 15.8 na str. 202 projektu zmiany studium) „dopuszczają lokalizację zabudowy usługowej – usług publicznych oraz zamieszkania zbiorowego”;
2. możliwość naruszenia zakazów określonych w uchwale nr LI/979/14 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 października 2014 r. w sprawie utworzenia Rogalińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 6113), w zakresie terenów zabudowy usługowej w zieleni (F_UZP) na działce o nr ewid. 87/4, obr. Góra, które zgodnie z zapisami projektu zmiany studium (rozdział 15.8 na str. 164 projektu zmiany studium) „dopuszczają lokalizację zabudowy usługowej, usług publicznych oraz zamieszkania zbiorowego”;
3. naruszenie zakazu zawartego w uchwale w sprawie utworzenia Rogalińskiego Parku Krajobrazowego, poprzez dopuszczenie realizacji nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, na terenie zabudowy usługowej w zieleni (E_UZP), na którym „dopuszczono lokalizację zabudowy usługowej, usług publicznych oraz zamieszkania zbiorowego z uwzględnieniem ograniczeń związanych z występowaniem obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz siedliska chronionego 9F10” (rozdział 15.8 na str. 162 projektu zmiany studium) tj. na działce o nr ewid. 55/4 obręb Psarskie;
4. możliwość naruszenia zakazów określonych w uchwale nr 434/XXXVIII/01 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 26 października 2001 r. w sprawie uznania obiektu przyrodniczego za zespół przyrodniczo-krajobrazowy (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2012 r. poz. 1452), poprzez m. in. niszczenie, uszkodzenie lub

⁹ Dz. U., poz. 1395

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

przekształcanie obszaru, likwidowanie naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy, obszarów wodno-błotnych terenów:

- zabudowy usługowej w zieleni (K_UZP) na działce o nr ewid. 21 obr. Bystrzek (rozdział 15.8 na str. 180 projektu zmiany studium);
 - zabudowy usługowej (K_U) na działkach o nr ewid. 19/2 i 20/2 obr. Bystrzek (rozdział 15.8 na str. 180 projektu zmiany studium);
 - usług sportu i rekreacji (K_US) na działce o nr ewid. 17/1 obr. Bystrzek (rozdział 15.8 na str. 180 projektu zmiany studium);
 - przeznaczonych pod wielofunkcyjną zabudowę wiejską (J_MR) w m. Dąbrowa (rozdział 15.8 na str. 175 projektu zmiany studium);
 - pod wielofunkcyjną zabudowę wiejską poza zwartą zabudową (J_RZ) w północnej części obszaru Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Łęgi Mechlińskie w obr. Dąbrowa (rozdział 15.8 na str. 175-176 projektu zmiany studium);
5. wskazania w prognozie zgodności ustaleń projektu dokumentu z rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 5 lutego 2007 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Przywale” dla miasta Śremu (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2007 r. Nr 32 poz. 812, z późn. zm.), np. związanych z lokalizacją nowych terenów (A_UP, G_M4) lub utrzymania sposobu zagospodarowania istniejących terenów (A_ZD, G_P2, G_UP) w granicach terenów ochrony pośredniej ujęcia wody;
 6. weryfikacji ustaleń zmiany studium z punktu widzenia lokalizacji obiektów budowlanych względem obiektów uciążliwych akustycznie (dróg) celem zachowania odpowiedniego klimatu akustycznego wewnątrz budynków oraz zapewnienia ochrony przed hałasem w myśl ustawy Prawo ochrony środowiska;
 7. rozwinięcia rozdziału 4 prognozy pt. „Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” z punktu widzenia zróżnicowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego poszczególnych terenów oraz istniejących uwarunkowań środowiska i planowanych zamierzeń inwestycyjnych;
 8. określenia wpływu, przeanalizowania i oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko planowanej obwodnicy miasta Śrem (etap III) na poszczególne elementy środowiska wraz ze wskazaniem środków organizacyjnych, technologicznych lub technicznych, służących ograniczeniu ewentualnego niekorzystnego oddziaływania drogi powodowanego emisją substancji do powietrza;
 9. określenia, przeanalizowania i oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko planowanej linii kolejowej kolei metropolitalnej Śrem – Czempin (linia 369) na środowisko wraz ze wskazaniem środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych zmniejszających poziom hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych;
 10. określenia, przeanalizowania i oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych przystani rzecznych na poszczególne elementy środowiska;
 11. określenia, przeanalizowania i oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania eksploatacji zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na wody powierzchniowe i podziemne;
 12. ujednoczenia zapisów projektu zmiany studium oraz prognozy oddziaływania na środowisko w zakresie terenów z ograniczeniami wynikających z przepisów odrębnych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz wskazania przepisów odrębnych nakładających ograniczenia;
 13. wskazania wraz z uzasadnieniem, czy realizacja ustaleń projektu zmiany studium może spowodować nieosiągnięcie celi środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967);

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

14. aktualizacji zapisów dotyczących uchwały Nr XXII/405/20 z dnia 28.09.2020 r. Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie przyjęcia Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym;
15. oceny wpływu dopuszczonych do lokalizacji instalacji OZE na poszczególne elementy środowiska, w tym wskazania sposobów „minimalizacji szkód dla środowiska”
16. aktualizacji danych dotyczących oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim;
17. określenia, oceny i analizy celi ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, istotnych z punktu widzenia opracowywanego dokumentu oraz sposobów ich uwzględniania w opracowywanym dokumencie;
18. uwzględnienia metod kontroli stanu technicznego i sposobu eksploatacji zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe oraz przydomowych oczyszczalni ścieków;
19. rozwinięcia zapisów rozdziału „Streszczenie w języku niespecjalistycznym”.

Przedmiotowe uwagi zostały kompleksowo przeanalizowane, co skutkowało wprowadzeniem zmian zarówno do tekstu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jak i prognozy oddziaływania na środowisko. Po wprowadzeniu zmian projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został ponownie przedłożony do zaopiniowania Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 27 lipca 2022 r. nr WOO-III.410.551.2022.AM.1 pozytywnie zaopiniował projekt zmiany studium wraz z prognozą oddziaływania na środowisko z uchybieniami, niemającymi wpływu na końcową opinię, jednakże wymagającymi rozważanie przez organ opracowujący dokument w zakresie:

1. zawarcia ustaleń dla terenu lądowiska (C_L) wraz z określeniem wpływu na tereny chronione akustycznie;
2. przeanalizowania zgodności wyznaczonych terenów z rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 5 lutego 2007 r. w sprawie ustanowienia strefy ochrony pośredniej ujęcia „Przywale” dla miasta Śrem (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, Nr 32, poz. 812 z późn.zm.);
3. weryfikacji zapisów rozdziału 15.1.2.5 (str. 148) projektu studium w kontekście ustaleń dla terenu U1, o którym mowa w tabeli nr 27, rozdziale 15.08 (str. 161) projektu zmiany studium;
4. weryfikacji i zróżnicowania zapisów projektu zmiany studium dotyczących lokalizacji obiektów budowlanych celem zachowania odpowiedniego klimatu akustycznego wewnątrz budynków oraz terenów wymagających ochrony akustycznej;
5. weryfikacji i uzupełnienia rozdziału prognozy dotyczącego prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
6. wskazania w projekcie zmiany studium środki organizacyjne, technologiczne lub techniczne służącego ograniczeniu potencjalnego negatywnego wpływu planowanego odcinka obwodnicy miasta Śrem w rejonie ulicy Staszica, w zakresie ograniczenia emisji substancji do powietrza i hałasu wraz ze wskazaniem skuteczności zaproponowanych rozwiązań;
7. określenia, przeanalizowania i oceny wpływu planowanej linii kolejowej na poszczególne elementy środowiska, a w szczególności wpływu na klimat akustyczny oraz tereny wymagające ochrony akustycznej wraz ze wskazaniem środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych, zmniejszających poziom hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych;

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

8. określenia, przeanalizowania i oceny wpływu przystani rzecznej na poszczególne elementy środowiska, w tym środowisko gruntowo wodne wraz ze wskazaniem ograniczeń w zabudowie i zagospodarowaniu terenów wynikających z obszarów zagrożonych powodzią;
9. przedstawienia rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na wody, w tym GZWP nr 150, mogących być skutkiem eksploatacji instalacji dotyczących oczyszczania i odprowadzania ścieków;
10. aktualizacji zapisów dotyczących gospodarki odpadami na terenie gminy Śrem;
11. oceny wpływu instalacji OZE na poszczególne elementy środowiska, w tym minimalizacji ewentualnych szkód;
12. aktualizacji wyników rocznej oceny powietrza;
13. wskazania w prognozie oddziaływania na środowisko wszystkich terenów przewidzianych pod zabudowę;
14. wskazania metod „kontroli stanu technicznego i sposobu eksploatacji” bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe oraz przydomowych oczyszczalni ścieków wraz z określeniem częstotliwości tych badań;
15. uzupełnienia rozdziału przedstawiającego streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Przedmiotowe uwagi zostały kompleksowo przeanalizowane, co skutkowało wprowadzeniem zmian zarówno do tekstu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jak i prognozy oddziaływania na środowisko.

Prognoza obejmuje m.in. następujące zagadnienia:

1. rozpoznanie i analizę środowiska przyrodniczego (charakterystyka komponentów środowiska, stan sanitarny, stopień odporności, powiązania funkcjonalne, ochrona przyrody);
2. potencjalne zagrożenia dla środowiska przyrodniczego;
3. prognozę zmian środowiska przyrodniczego, wynikających ze zmiany kierunków zagospodarowania przestrzennego;
4. charakterystykę podstawowych ustaleń studium;
5. propozycje rozwiązań minimalizujących skutki zmian i zagrożenia;
6. prognozę oddziaływania na środowisko przyrodnicze obecnego zainwestowania terenu;
7. streszczenie.

Z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wynika, że przy sporządzaniu studium uwzględnia się zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa, ramowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

W myśl ustaleń Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, przyjętej uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.¹⁰ dla gminy Śrem obowiązują wytyczne dotyczące między innymi:

- 1) zachowania obszarów chronionych – przyrodniczych i zabytków;
- 2) wyznaczenia zielonych pierścieni w ramach metropolii;
- 3) zwiększenia retencji wód, działania na rzecz opóźnienia spływu wód opadowych do rzek w celu zapobieganiu pustyńnieniu obszarów;
- 4) promowania zwiększenia powierzchni zielonych w obrębie nieruchomości;

¹⁰ M.P. z 2012, poz. 252

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM

- 5) ochrony przed zabudową korytarzy napowietrzających centra miasta, wsi, dolin rzecznych, terenów podmokłych;
- 6) zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym korytarza ekologicznego rzeki Warty;
- 7) wyznaczenia obszarów o największej przydatności dla rolnictwa oraz o największej przydatności do zalesień;
- 8) ochrony złóż strategicznych i rozwoju nowoczesnej energetyki gazowej;
- 9) zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł energii,
- 10) stosowania zasady preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych terenów pod zabudowę;
- 11) stosowania zasady przezorności ekologicznej tj. rozwiązywania pojawiających się problemów we właściwym czasie tj. w momencie pojawienia się uzasadnionego podejrzenia pojawienia się problemu i konieczności jego rozwiązania, a nie w momencie jego naukowego potwierdzenia.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju dotyczy całego terytorium kraju i uwzględnia wytyczne, umowy oraz przepisy międzynarodowe w zakresie planowania przestrzennego oraz ochrony środowiska i jego zasobów. Jednocześnie na terytorium kraju realizuje się poprzez dokumentów dotyczących poszczególnych jednostek podziału terytorialnego państwa, w tym planu zagospodarowania województwa oraz planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego.

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, przyjętym uchwałą nr V/70/2019 r. z dnia 25 marca 2019 r.¹¹ dla gminy Śrem wskazano następujące rekomendacje:

- 1) brak wyraźnych predyspozycji do rozwoju funkcji metropolitalnych;
- 2) kształtowanie zielonego pierścienia metropolii poprzez Rogaliński Park Krajobrazowy, obszary Natura 2000 (PLB3000017 Ostoja Rogalińska, PLH300012 Rogalińska Dolina Warty), tereny otwarte – rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny łąk i pastwisk, kompleksy leśne oraz wyspy leśne, tereny osadnicze;
- 3) kluczowe elementy systemu przyrodniczego: obszary węzłowe (obszary o randze europejskiej i krajowej – Rogaliński Park Krajobrazowy, fragment Parku Krajobrazowego im. gen. Dezyderego Chłapowskiego, obszary Natura 2000); brak obszarów o randze regionalnej; obszary o randze ponadlokalnej (kompleks Lasów Kórnickich, lasy w Kotlinie Śremskiej, leśny rezerwat przyrody Czmoń, płaty leśne, ekosystemy zależne od wód (mokradła) i wodne; brak obszarów o randze lokalnej; korytarze ekologiczne (korytarze dolin rzecznych – krajowy korytarz Warta, regionalny korytarz Kanał Szymanowo – Grzybno, lokalny korytarz – Kanał Graniczny, Racocki Rów, Pysząca; korytarze lądowe – korytarz krajowy Warta);
- 4) rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego: sieć powiązań komunikacyjnych typu głównego (odcinek drogi nr 432 klasy G, odcinek drogi nr 434 klasy GP, droga wodna Warta jako odcinek drogi wodnej E70, zewnętrzny pierścień drogowy dalekiego zasięgu klasy drogi G); sieć powiązań komunikacyjnych typu uzupełniającego (drogi i odcinki dróg nr 310, 436 klasy G); sieć powiązań komunikacyjnych typu podstawowego (drogi i odcinki dróg nr 2464P klasy Z, linia kolejowa nr 369);
- 5) rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego: strefy funkcjonowania transportu zbiorowego (strefa III obsługi kolejną o częstotliwości połączeń od 30 do 60 min z udziałem komunikacji autobusowej; strefa IV obsługi komunikacją autobusową z możliwością wykorzystania docelowej linii kolejowej); brak węzłów przesiadkowych; brak istniejących stacji i przystanków, a planowany w Śremie;

¹¹ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 4021

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

- 6) zapewnienie bezpieczeństwa publicznego: strefy ochronny bezpośredniej ujęć wody (ujęcie Przywale); Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (nr 150 Pradolina Warszawa Berlin); elementy systemu infrastruktury technicznej (linia elektroenergetyczna 110 kV Leszno – Śrem – Środa Wlkp., GPZ, gazociągi wysokiego ciśnienia DN 500, DN 100, linia sieci teleradiowych Poznań – Śrem, Śrem – Śrem Paderewskiego, Śrem – Domachowo, Śrem – Żerków, 2 obiekty radiowo – telewizyjne); obiekty i kompleksy wojskowe (kompleks wojskowy Śrem K – 1795);
- 7) efektywna struktura osadnicza – strefa Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego: strefa zewnętrzna – strefa zrównoważonego rozwoju oraz zielony pierścień metropolii (północna część gminy).

Jednocześnie biorąc pod uwagę wyznaczone w planie obszary terytorializacji polityki rozwoju gmina Śrem została zaliczona do:

- 1) Miejskiego obszaru ośrodka wojewódzkiego – Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego;
- 2) Obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej;
- 3) Obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy;
- 4) Obszarów cennych przyrodniczo;
- 5) Obszarów ochrony krajobrazów kulturowych;
- 6) Obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych.

Wyżej wymienione aspekty zostały uwzględnione w projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Śrem.

Uchwałą nr 317/XXXIV/2013 z dnia 25 kwietnia 2013 Rada Miejska w Śremie przyjęła Strategię Gminy Śrem 2013 – 2020. W przedmiotowym dokumencie wyznaczono wizję gminy, według której gmina Śrem to miejsce w którym:

- żyje się spokojnie i bezpiecznie w aktywnej, zintegrowanej społeczności;
- przyjemnie spędza wolny czas, korzystając z bogatej oferty kulturalnej, sportu i rekreacji;
- znajduje się atrakcyjną pracę;
- posiada się łatwy dostęp do wyspecjalizowanych usług gmin Metropolia Poznań.

Wyznaczona w Strategii misja zakłada, że gmina Śrem jest dynamicznie rozwijającą się gminą, atrakcyjnie położoną w obrębie Metropolii Poznań, która realizuje się poprzez cele, programy i projekty strategiczne:

- 1) Mieszkać wygodnie i bezpiecznie tj. między innymi:
 - a) Stworzenie planu rozwoju sieci drogowej;
 - b) Aktywizacja połączenia kolejowego;
 - c) Wypracowanie polityki mieszkaniowej gminy;
 - d) Poprawa bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy;
- 2) Mieszkać w uporządkowanym i dobrze zarządzanym środowisku tj. między innymi:
 - a) Wojewódzki Plan Zagospodarowania Przestrzennego a Studium Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Śrem;
 - b) Analiza zdolności finansowej gminy w realizacji zadań określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
 - c) Objęcie terenu całej gminy zrównoważonym planem zagospodarowania przestrzennego;
 - d) Ożywienie rynku w Śremie i otwarcie miasta na rzekę Wartę;
 - e) Zwiększenie terenów zielonych oraz poprawa estetyki gminy;
 - f) Ochrona zasobów przyrodniczych;
 - g) Zwiększenie efektywności energetycznej lokalnej gospodarki;
 - h) Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wody;
 - i) Gospodarowanie odpadami, minimalizujące ich składowanie;

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

- j) Dokończenie budowy sieci kanalizacji sanitarnej;
- a) Mieć atrakcyjną pracę na miejscu, w tym między innymi uzbrajanie terenów pod inwestycje przemysłowe i mieszkaniowej;
- 3) Rozwijać się i przyjemnie spędzać czas w tym między innymi:
 - a) Poprawa bazy lokalowej szkół i przedszkoli;
 - b) Poprawa bazy sportowej przy placówkach oświatowych;
 - c) Poprawa bazy lokalowej Śremskiego Ośrodka Kultury, Muzeum oraz bibliotek publicznych;
 - d) Rozwój bazy infrastruktury sportowej oraz rekreacyjnej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem jako akt polityki przestrzennej, określający lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego i realizujący się poprzez akty prawa miejscowego taki jak miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego realizuje założenia zawarte w ww. Strategii.

Dokumentem istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska, a którego ustalenia muszą być realizowane w dokumentach planistycznych gminy, w tym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest Program ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026, przyjęty uchwałą nr 97/IX/2019 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 12 września 2019 r. Przedmiotowy dokument, analogicznie jak w przypadku ww. dokumentów planistycznych, musi uwzględniać powiatowe, wojewódzkie, krajowe, europejskie oraz krajowe dokumenty dotyczące ochrony środowiska, odnosząc je jednocześnie do poziomu danej jednostki administracyjnej gminy i jej terytorium. W przedmiotowym dokumencie jako główne problemy i zagrożenia środowiska gminy Śrem wskazano działania w zakresie:

- 1) Ochrony klimatu i jakości powietrza:
 - a) przekroczenia poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza: benzo(a)pirenem oraz pyłem PM_{2,5} i PM₁₀;
 - b) mały udział wykorzystania OZE w produkcji energii;
- 2) Zagrożenia hałasem:
 - a) natężenie hałasu komunikacyjnego;
- 3) Pól elektromagnetycznych:
 - a) wzrost liczby pól elektromagnetycznych oraz zwiększenie ich koncentracji;
- 4) Gospodarowania wodami:
 - a) zły stan wód powierzchniowych;
 - b) zagrożenie powodziowe;
 - c) eutrofizacja wód;
- 5) Gospodarki wodno – ściekowej:
 - a) nieuszczelność zbiorników bezodpływowych;
 - b) sieć wodociągowa i kanalizacyjna nieobejmująca wszystkich mieszkańców gminy;
- 6) Gleb i zasobów surowców naturalnych:
 - a) niewłaściwe praktyki rolnicze;
 - b) możliwość wystąpienia ruchów masowych;
- 7) Gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów:
 - a) niezadawalająca liczba mieszkańców deklarujących selektywną zbiórkę odpadów;
 - b) niedostateczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy;
 - c) niedostateczna umiejętność segregowania odpadów przez mieszkańców;
- 8) Zasobów przyrodniczych:
 - a) presja urbanizacyjna na tereny cenne przyrodniczo;
 - b) presja turystyczna i rekreacyjna na obszary cenne przyrodniczo;
- 9) Zagrożenia poważnymi awariami, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska:
 - a) obecność zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii;

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

- b) obecność terenu z nielegalnie zgromadzonymi odpadami stwarzającego zagrożenie pożarowe oraz zagrożenie zanieczyszczenia środowiska wodnego.

W związku z powyższym sformułowane zostały cele i kierunki interwencji.

Tabela 1: Cele, kierunki i wybrane zadania istotne z punktu widzenia sporządzanego projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem

Cele	Kierunki interwencji oraz wybrane zadania
Ochrona powietrza i jakości klimatu	
1. Dobra jakość powietrza bez przekroczeń dopuszczalnych norm w zakresie benzo(a)pirenu oraz pyłu zawieszonego PM _{2,5} i PM ₁₀ . 2. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.	1. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza poprzez: a) poprawę efektywności energetycznej budynków, stosowanie energooszczędnych materiałów, budownictwo pasywne; b) poprawę efektywności energetycznej procesów technologicznych przy wykorzystaniu OZE; c) budowę i modernizację dróg. 2. Rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii poprzez: a) instalacje OZE na budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych; b) uwzględnienie w mpzp zapisów dotyczących korzystania z OZE; c) promocja OZE. 3. Rozwój i modernizacja zbiorowych systemów ciepłowniczych poprzez: a) zmianę sposobu ogrzewania z pieców indywidualnych na centralne ogrzewania z kotłowni lokalnych; b) rozbudowę sieci ciepłowniczych. 4. Rozwój i modernizacja transportu zbiorowego w kierunku transportu przyjaznego dla środowiska i wspieranie ekologicznych form transportu poprzez: a) budowę dróg / ścieżek rowerowych; b) rozwój i promocja transportu zbiorowego przyjaznego środowisku. 5. Ograniczenie niskiej emisji poprzez: a) rozwój sieci gazowej, gazyfikacja. 6. Rozbudowa energooszczędnych systemów oświetlenia budynków i dróg publicznych. 7. Rozwój systemu ostrzegania i reagowania w sytuacji zjawisk ekstremalnych.
Zagrożenia hałasem	
Zmniejszenie uciążliwości hałasu, głównie komunikacyjnego	Ochrona przed hałasem i zmniejszanie hałasu poprzez: a) wyprowadzenie ruchu ciężkiego poza teren zabudowany, budowa obwodnic miast; b) zieleń osłonowa, izolacyjna.
Pole elektromagnetyczne	
Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych	Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym poprzez: a) wprowadzanie do mpzp zapisów uwzględniających ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych; b) ograniczania koncentracji źródeł promieniowania elektromagnetycznego na etapie planowania i wydawania decyzji lokalizacyjnych i środowiskowych.
Gospodarowanie wodami	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Cele	Kierunki interwencji oraz wybrane zadania
<p>1. Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód.</p> <p>2. Zwiększenie retencji wodnej.</p> <p>3. Bezpieczeństwo powodziowe.</p> <p>4. Zmniejszenie przedostawania się biogenów do wód.</p>	<p>1. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody oraz zwiększenie retencji wód poprzez:</p> <p>a) ocenę zagrożenia i ryzyka powodziowego;</p> <p>b) inwestycje dot. urządzeń ochrony przed powodzią i retencji wodnej;</p> <p>c) budowę i utrzymanie zbiorników retencyjnych i przeciwpowodziowych;</p> <p>d) konserwację rzek, kanałów i rowów.</p> <p>2. Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego oraz minimalizacja ryzyka powodziowego poprzez:</p> <p>a) inwestycje dot. urządzeń ochrony przed powodzią;</p> <p>b) utrzymanie wałów przeciwpowodziowych;</p> <p>c) uwzględnienie w mpzp obszarów zagrożenia powodziowego.</p> <p>3. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi oraz optymalizacja zużycia wody.</p> <p>4. Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód poprzez identyfikację znaczących oddziaływań antropogenicznych wraz z oceną ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych.</p>
Gospodarka wodno - ściekowa	
<p>1. Poprawa jakości wody powierzchniowej i podziemnej.</p> <p>2. Kontrola zbiorników na nieczystości ciekłe.</p> <p>3. Zwiększenie procentu osób podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.</p>	<p>1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki poprzez:</p> <p>a) budowę / rozbudowę sieci wodociągowych;</p> <p>b) budowę / modernizację ujęć wód i stacji uzdatniania wód.</p> <p>2. Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja programów sanitacji w zabudowie rozproszonej poprzez:</p> <p>a) budowę / modernizację sieci kanalizacji sanitarnej;</p> <p>b) budowę / modernizację kanalizacji deszczowej;</p> <p>c) budowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków;</p> <p>d) podczyszczanie wód opadowych;</p> <p>e) kontrolę, w tym inwentaryzację, zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.</p>
Gleby i zasoby geologiczne	
<p>1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatację kopalni.</p> <p>2. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych, dobra jakość gleb.</p> <p>3. Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych.</p> <p>4. Przeciwdziałanie ruchom masowym.</p>	<p>1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalni ze złóż poprzez odpowiednie zapisy w mpzp.</p> <p>2. Zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż surowców mineralnych poprzez ich ochronę w mpzp.</p> <p>3. Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi poprzez:</p> <p>a) rekultywację terenów zdegradowanych, przemysłowych, poeksploatacyjnych;</p> <p>b) uwzględnianie w mpzp terenów zagrożonych ruchami masowymi wraz z zapewnieniem właściwej ochrony.</p>
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
<p>1. Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania.</p> <p>2. Zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów.</p> <p>3. Zwiększenie ilości usuniętych odpadów azbestowych.</p>	<p>1. Zapobieganie powstawaniu odpadów i racjonalne gospodarowanie odpadami.</p> <p>2. Budowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych.</p>
Zasoby przyrodnicze	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Cele	Kierunki interwencji oraz wybrane zadania
1.Zachowanie różnorodności biologicznej. 2.Zwiększenie terenów leśnych w ogólnej powierzchni gminy.	1.Przywrócenie / utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków fauny i flory w ramach sieci Natura 2000 poprzez realizację zadań wynikających z ustanowionych planów zadań ochronnych. 2.Zalesianie nieużytków i gruntów niskiej jakości 3.Ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo, tworzenie nowych form ochrony przyrody poprzez: a) realizację zadań wynikających z planów ochrony i zadań ochronnych; b) ochronę istniejących form ochrony przyrody; c) tworzenie nowych form ochrony przyrody. 4.Ochrona gatunkowa i trwale zrównoważona gospodarka leśna poprzez utrzymanie i zwiększenie obecnego stanu zalesienia. 5. Stworzenie warunków ochrony korytarzy ekologicznych, przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, utrzymanie i odtwarzanie ekosystemów i ich funkcji poprzez: a) zalesianie luk, nieużytków oraz fragmentów terenów rolniczych powodujących defragmentację obszarów leśnych; b) ochronę i odtwarzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych tworzących korytarze ekologiczne. 6.Ochrona krajobrazu poprzez konserwację i rewitalizację parków, terenów rekreacyjnych i zieleni miejskiej. 7.Tworzenie zielonej infrastruktury poprzez zieleń drogową, osłonową i izolacyjną.
Zagrożenie poważanymi awariami	
Utrzymanie stanu bez poważnej awarii	Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii i zagrożeń środowiska dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej.
Monitoring środowiska	
Zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska	1.Monitoring środowiska realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. 2.Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla gminy Śrem na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026.

Przedmiotowe cele, kierunki interwencji i wybrane zadania będą realizowane nie tylko przez gminę Śrem, ale przez inne organy i instytucje zgodnie z ich właściwością miejscową i rzeczową. Wskazane cele, kierunki interwencji i wybrane zadania są istotne z punktu widzenia sporządzania projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ponieważ poprzez dokumenty planistyczne, w tym plany miejscowe, wpływają na sposób zagospodarowania terenu gminy oraz sposób wykorzystania jej zasobów.

Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu tj. powiatowego, wojewódzkiego, krajowego, europejskiego oraz międzynarodowego, odnosząc je jednocześnie do ściśle określonej powierzchni ziemi jaką jest terytorium gminy Śrem.

3) Metody stosowane przy sporządzaniu prognozy

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy poddano szczegółowej analizie i ocenie projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego Gminy Śrem zarówno w części tekstowej, jak i rysunkowej. Stosowano przy tym przede wszystkim metodę, polegającą na łączeniu w logiczną całość zebranych informacji o środowisku i mechanizmach jego funkcjonowania.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Analizując projekt zmiany studium, korzystano z materiałów oraz informacji przekazanych przez Urząd Miejski w Śremie, w tym także między innymi z informacji zawartych między innymi w następujących dokumentach:

- 1) Programie ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026, przyjętym uchwałą nr 97/IX/2019 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 12 września 2019 r.;
- 2) Podstawowym opracowaniu ekofizjograficznym dla Gminy Śrem, Poznań, Grudzień 2004, wykonanym w ramach uchwały nr 137/XXII/04 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 2 kwietnia 2004 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem

oraz geoportali krajowych, w tym geoportali branżowych oraz z przepisów dotyczących ochrony środowiska, obowiązujących zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym.

W sporządzanej prognozie, wskazano potencjalne zagrożenia oraz przedstawiono rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ realizacji ustaleń projektu dokumentu na środowisko. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan informacji o środowisku przyrodniczym oraz przewidywanym zainwestowaniu i zagospodarowaniu terenu.

2. Stan oraz funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.

W rozdziale zawarto opis, analizę i ocenę istniejącego stanu środowiska na obszarze objętym zmianą studium tj. całego terenu gminy Śrem oraz istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu.

1) Położenie geograficzne

Gmina miejsko – wiejska Śrem usytuowana jest w powiecie śremskim, w centralnej części województwa wielkopolskiego. Gmina graniczy:

- od północy z gminami Brodnica i Kórnik;
- od wschodu z gminami Książ Wielkopolski i Zaniemyśl;
- od południa z gminą Dolsk;
- od zachodu z gminami Czempień i Krzywiń.

Gmina zajmuje powierzchnię 20 587 ha (206 km²) co stanowi niecałe 36% powierzchni powiatu śremskiego¹². W skład gminy wchodzi miasto Śrem (1237 ha) oraz obszar wiejski (19350 ha) na które składają się 33 sołectwa, obejmujące 39 miejscowości.

Miasto Śrem jest jednocześnie siedzibą powiatu śremskiego, do którego przynależą prócz gminy Śrem, gminy: Dolsk, Książ Wielkopolski, Brodnica.

Gmina Śrem wraz z 22 innymi jednostkami samorządu terytorialnego (w tym wraz z powiatem poznańskim) tworzy obszar Metropolii Poznań oraz znajduje się w Poznańskim Obszarze Metropolitalnym wraz z 44 innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Zakwalifikowanie gminy Śrem do ww. obszarów wskazuje na wielość i intensywność procesów przestrzennych takich jak między innymi urbanizacja i rozproszenie zabudowy, presja na tereny cenne przyrodnicze, niedostateczne wyposażenie w infrastrukturę techniczną, migracje dzienne mieszkańców, zachodzących na terenie samej gminy oraz jej otoczenia, a mających wpływ na jej zagospodarowanie. Położenie Gminy Śrem względem podziału administracyjnego województwa wielkopolskiego oraz poziomu powiatowego przedstawione zostało na mapie nr 1.

¹² GUS, 2018

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM

Mapa 1: Położenie Gminy Śrem na tle wojewódzkiego, powiatowego i gminnego podziału administracyjnego Polski.

LEGENDA

- Gmina Śrem
- GRANICE GMINY
- GRANICE POWIATU
- GRANICE WOJEWÓDZTWA

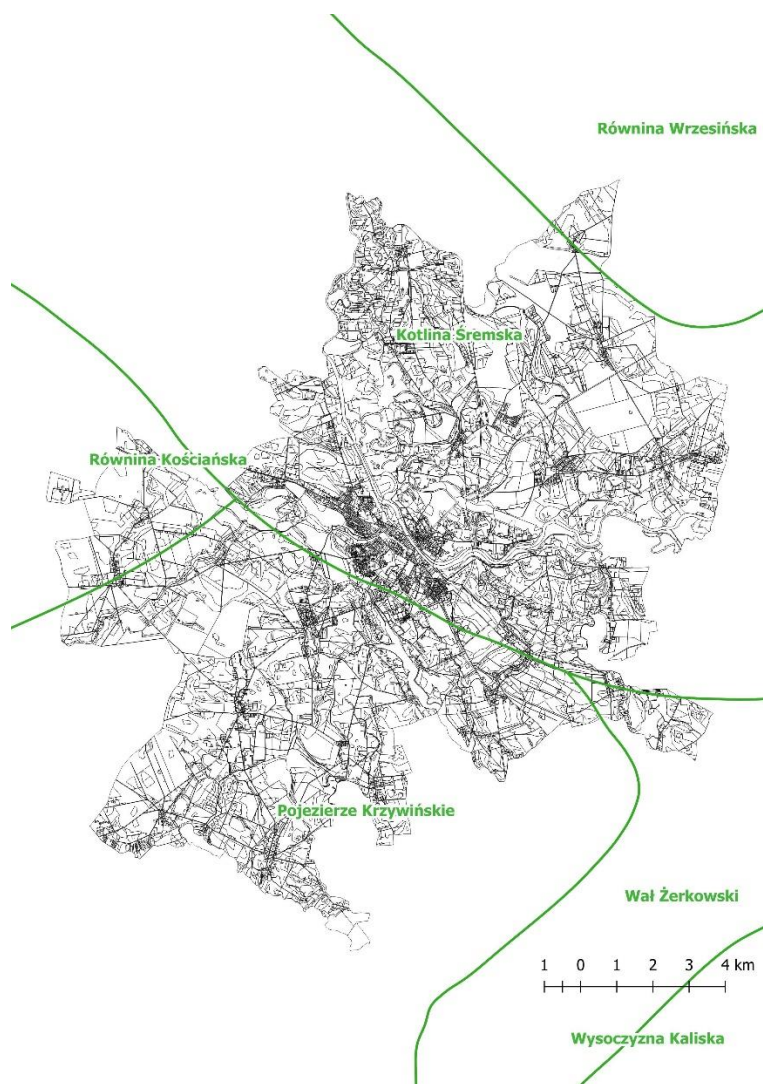
25 0 25 50 75 100 km

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych www.geoportal.gov.pl

2) Ukształtowanie powierzchni ziemi (rzeźba terenu, geologia, surowce mineralne)

Zgodnie z regionalizacją fizyczno – geograficzną J.Kondrackiego gmina Śrem znajduje się na obszarze pięciu mezoregionów, wchodzących w skład makroregionu Pojezierze Wielkopolskie, podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego i w prowincji Niż Środkowo - Europejski. Występują tutaj dwa typy krajobrazu charakterystyczne dla Pojezierza Południowobałtyckiego: krajobraz wysoczyzn morenowych oraz krajobraz dolinny. Przeważający obszar gminy, w tym miasto Śrem, stanowi mezoregion: Kotlina Śremska, stanowiącej fragment makroregionu Pradolina Warciańsko - Odrzańska oraz Pojezierze Krzywińskie, stanowiące fragment makroregionu Pojezierza Leszczyńskiego. Północny fragment gminy przynależy do mezoregionu Równina Wrzesińska, stanowiąca fragment makroregionu Pojezierze Wielkopolskie, zachodni do Równiny Kościańskiej, i wschodni do Wału Żerkowskiego, stanowiących fragment makroregionu Leszczyńskiego. Położenie gminy Śrem na tle mezoregionów przedstawia map nr 2.

Mapa 2: Położenie Gminy Śrem na tle mezoregionów

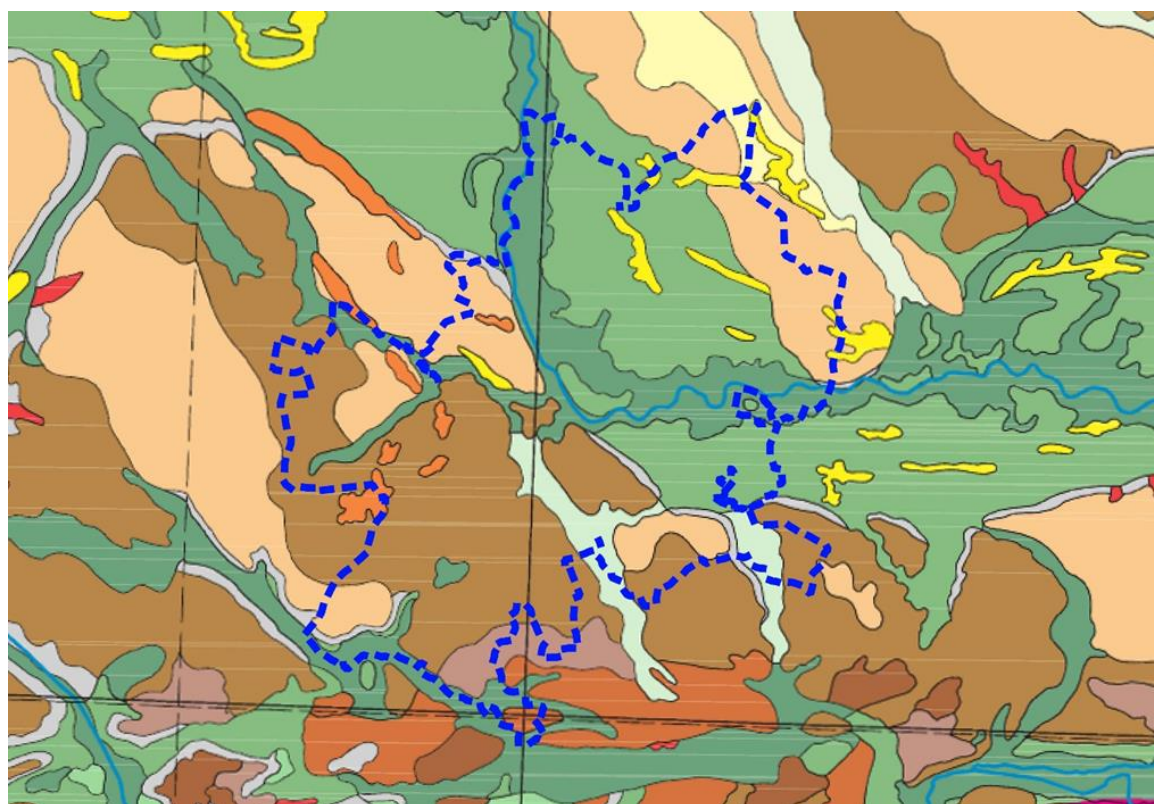
Źródło: Opracowanie własne

Rzeźba terenu gminy ukształtowana została w okresie fazy leszczyńskiej zlodowacenia Bałtyckiego. W południowo - zachodniej części gminy położonej na Pojezierzu Leszczyńskim (mezoregion: Pojezierze Krzywińskie, Równina Kościańska,

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Wał Żerkowski) podstawową formą geomorfologiczną jest falista morena denna o deniwelacjach 3-10m oraz w mniejszym zakresie płaska morena denna o deniwelacjach nieprzekraczających 3-5m. Wysoczyzny porozcinane są systemem rynien subglacjalnych ukierunkowanych północny – zachód i północny – wschód. W jednej z takich rynien wykształciło się największe w gminie jezioro Grzymiśławskie. W południowej części gminy wysoczyzna ma charakter bardziej pagórkowaty. Na obszarze wysoczyzny występują lokalnie formy czołowomorenowe: kemy i ozy. Oznacza to, że na kształtowanie rzeźby terenu miało wpływ rozczłonkowanie czoła aktywnego lądolodu na bryły martwego lodu i udział wód wytopiskowych. W strefie przylegającej do pradoliny Warciańsko – Odrzańskiej wysoczyzna Pojezierza Leszczyńskiego poddana była działaniu wód płynących w pradolinie. Wody te spowodowały podcięcie wysoczyzny i wytworzenie ciągu wyraźnie zarysowanych krawędzi wysoczyzn o dużym nachyleniu. W części gminy usytuowanej w pradolinie Warciańsko – Odrzańskiej można wyodrębnić obszary terasy dennej i środkowej. Terasę denną tworzą tereny położone wzdłuż Warty o rzędnej terenu dochodzącej do około 65 m n.p.m., rozczłonkowane licznymi starorzeczami. Tereny terasy środkowej tzw. wydmowej położonej są na wysokości 65-79 m n.p.m. W obrębie terasy środkowej występują zalesione wały wydmowe osiagające wysokości 75-80 m n.p.m. Obszar gminy cechuje się dużymi deniwelacjami: różnice wysokości w obrębie miasta wynoszą ponad 30 m, w gminie ponad 40 m, przy lokalnie występujących spadkach przekraczających 15%.¹³ Orientacyjne usytuowanie gminy Śrem względem form geomorfologicznych przedstawia Mapa nr 3, a na tle mapy hipsometrycznej przedstawione zostało na Mapie nr 4.

Mapa 3: Obszar gminy Śrem na tle mapy geomorfologicznej.

¹³ Uchwała nr 97/IX/2019 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 12 września 2019 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026”; Podstawowe opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Śrem – grudzień 2004 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM

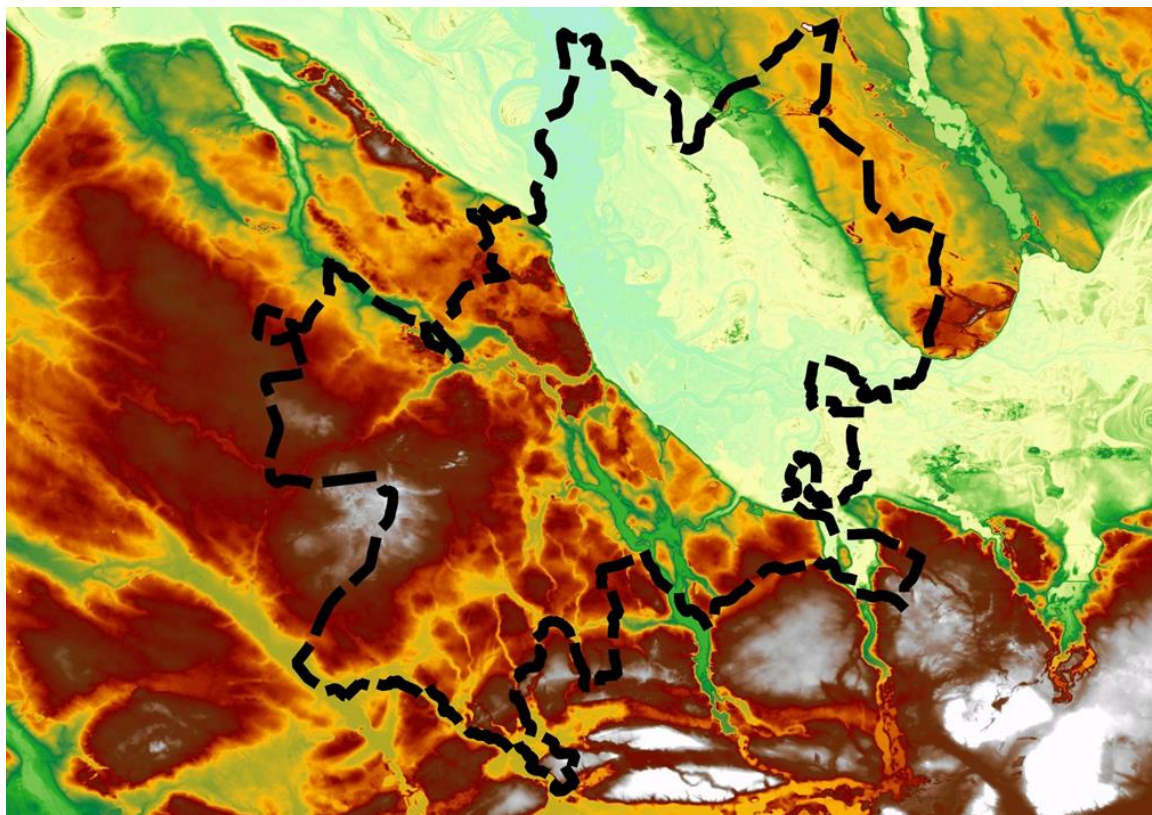
LEGENDA:

Formy występujące na obszarze młodszego zlodowacenia (bałtyckie)

	wysoczyzna morenowa płaska zł. bałtyckiego
	wysoczyzna morenowa falista
	wysoczyzna morenowa pagórkowata poch. akum.
	wysoczyzna morenowa pagórkowata poch. eroz. lub eroz.-akum.
	równiny sandrowe
	pagórki kemowe
	wały ozowe
	rywna o dnie pagórkowatym
	stopnie terasowe, krawędzie, załomy, zbocza dolinne
	terasa zalewowa, denna, dna basenów
	terasa środkowa, wydnowa

Źródło: mapa geomorfologiczna niziny wielkopolsko-kujawskiej pod redakcją B. Krygowskiego (2007)

Mapa 4: Gmina Śrem na tle mapy hipsometrycznej.

Źródło: www.geoportal.gov – dynamiczna hipsometria ISOK

W zakresie budowy geologicznej w gminie Śrem przeważają utwory czwartorzędowe. Podłoże podczwartorzędowe jest tu stosunkowo wysoko wyniesione. Świadczą o tym wychodnie pliocenu - pstre ility poznańskie i płytkie zaleganie węgla brunatnego.

W strefie powierzchniowej występują utwory glacialne i fluwioglacialne, dna rynien glacialnych wyścielone są utworami organogenicznymi i piaskami. Utwory piaszczyste dominują zdecydowanie na powierzchniach teras, znacznie pokryte lasami. Na

wysoczyznach występują plejstoceńskie utwory akumulacji lodowca w postaci glin zwałowych. W dnach cieków, starorzeczach występują też utwory rzeczno-bagienne: torfy i namuły organiczne.

W nawiązaniu do rzeźby terenu oraz budowy geologicznej w 2015 r. na terenie gminy Śrem wyznaczono 9 osuwisk i 4 tereny zagrożone ruchami masowymi.¹⁴ Osuwiska skupiają się na wysokiej krawędzi doliny Warty biegnącej od Góry, przez Psarskie do Śremu oraz w obrębie formy antropogenicznej – wyrobiska po eksploatacji iłłów w Pyszczce. Te same tereny wskazano jako tereny zagrożone ruchami masowymi. Dodatkowo jako tereny zagrożone ruchami masowymi wskazano teren położony w Śremie – Helenkach (skarpy wyrobiska po eksploatacji kruszywa naturalnego) oraz Śremie – Wójtostwie (krawędź doliny Warty z powierzchniowym występowaniem iłłów poznańskich).

Na terenie gminy Śrem występują złoża kruszyw naturalnych (Sosnowic, Luciny MP I, Dąbrowa, Luciny II, Mechlin, Bodzyniewo, Luciny III, Luciny LK, Mechlin AC, Góra ZW, Mechlin I, Szymanowo, Dąbrowa Śremska, Pyszczka, Luciny MP, Luciny IV), ilastej ceramiki budowlanej (Pyszczka, Śrem, Binkowo,) gazu ziemnego (Kaleje).¹⁵

Dodatkowo cały obszar gminy Śrem obejmują następujące koncesje udzielone przez Ministra Środowiska na rzecz PGNiG S.A. w Warszawie:

-koncesja nr 29/2001/Ł z dnia 8.05.2017 r. na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego w obszarze „Śrem – Jarocin”, ważna do 8.05.2047 r.;

-koncesja nr 27/2001/Ł z dnia 28.03.2017 r. na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego w obszarze „Kościan – Śrem”, ważna do 28.03.2047 r.¹⁶

3) Warunki glebowe

Na obszarze gminy Śrem tereny rolne stanowią 68% ogółu powierzchni. Poziom lesistości w roku 2018 wynosił 15,8 %¹⁷. Gmina ma dość dobre warunki dla rolniczej przestrzeni produkcyjnej – występują grunty orne klas II i IIIb, które zajmują niespełna 31% ogółu powierzchni gruntów ornych.

Na wysoczyźnie występują gleby bielcowe i płowe, brunatne właściwe i wylugowane oraz czarne ziemie. Są to w przewadze gleby klas III i IV, zaliczane do kompleksu 1-go pszennego bardzo dobrego, 2-go pszennego dobrego i 4-go żytnio-ziemniaczanego.

W strefie zboczeniowej występuje kompleks 3 pszenno-wadliwy, zagrożony erozją, lecz przy odpowiednich zabiegach wskazany do użytkowania rolniczego. W pradolinie, na terasie środkowej, występują w przewadze gleby przesuszone 6-go i 7-go kompleksu żytnio – ziemniaczanego słabego i bardzo słabego.

W dnach dolin rzecznych, na terasie zalewowej, występują gleby mułowo – torfowe, murszowe, mady, stanowiące podstawę do rozwoju użytków zielonych, bardzo dobrych i dobrych klas bonitacyjnych. W strukturze bonitacyjnej przeważają gleby klasy IV i V.

Na terenie gminy Śrem i na terenie powiatu śremskiego, nie został zlokalizowany żaden punkt badawczy w ramach monitoringu krajowego chemizmu gleb ornych prowadzonego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG).

¹⁴ http://bip.powiat-srem.pl/wiadomosci/8532/lista/1/rejestr_osuwisk_oraz_terenow_zagrozonych_ruchami_masowymi_ziemi (dostęp: 30.10.2019)

¹⁵ www.pgi.gov.pl (dostęp: 16.10.2019)

¹⁶ www.pgi.gov.pl (dostęp: 16.10.2019)

¹⁷ GUS, 2018

Na terenie województwa takich punktów było 17, a w kraju 216.¹⁸ Najbliżej położony znajdował się w miejscowości Winna Góra, w gminie Środa Wielkopolska (pkt nr 113), na typie gleby Ap (gleby płowe), stanowiącej 4 kompleks przydatności rolniczej i IIIb klasę bonitacyjną oraz w miejscowości Robakowo, w gminie Kórnik (pkt nr 111) na typie gleby Ap (gleby płowe), stanowiącej 5 kompleks przydatności rolniczej i IVa klasę bonitacyjną. Wyniki badań także w odniesieniu do pozostałych punktów pomiarowych wskazują że:

- 1) wyniki badań opisujących właściwości i jakość gleb wskazują brak istotnych zmian na przestrzeni 25 lat w porównaniu ze stanem wyjściowym;
- 2) zwiększenie udziału kwaśnych i bardzo kwaśnych gleb wynika z przyczyn naturalnych (skład mineralogiczny skały macierzystej) oraz zaniedbań w wapnowaniu;
- 3) poziom próchnicy nie uległ zmianie;
- 4) nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych zawartości pestycydów.

4) Charakterystyka stosunków wodnych

Wody powierzchniowe

Najważniejszym elementem hydrograficznym na terenie gminy Śrem jest, przebiegająca w krajobrazie dolinnym, rzeka Warta.

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, zawierającego między innymi granice zasięgów obszaru szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia $p=1\%$ (tj. średnio raz na 100 lat) oraz $p=10\%$ (tj. średnio raz na 10 lat) ustalono, że na obszarze gminy Śrem występuje:

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a Prawa wodnego, tj. obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$);
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b Prawa wodnego, tj. obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$);
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. c Prawa wodnego, tj. obszar między linią brzegu, a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224 ww. ustawy;
- obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$);
- obszar narażony na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.¹⁹

Dodatkowo zgodnie z informacjami zawartymi na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (Geozagrożeń) na terenie Gminy Śrem występują obszary zagrożone podtopieniami tj. położenia zwierciadła wody podziemnej blisko powierzchni terenu, co skutkuje podmokłościami w rejonie i sąsiedztwie doliny rzecznej²⁰

Zgodnie z informacjami zawartymi w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, obszar gminy Śrem mieści się w granicach następujących zlewni jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- JCWP „Warta od Moskawy do Pyszającej” o kodzie RW600021185539;
- JCWP „Warta od Pyszającej do Kopli” o kodzie RW60002118573;

¹⁸ Uchwała nr 97/IX/2019 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 12 września 2019 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026”

¹⁹ Uchwała nr 97/IX/2019 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 12 września 2019 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026”

²⁰ www.pgi.gov.pl

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

- JCWP „Racocki Rów” o kodzie RW60002518567299;
- JCWP „Olszynka” o kodzie RW600017185694;
- JCWP „Głuszynka” o kodzie RW6000251857489;
- JCWP „Kanał Książ” o kodzie RW600017185529;
- JCWP „Kanał Graniczny” o kodzie RW600017185532;
- JCWP „Młynisko” o kodzie RW600017185552;
- JCWP „Dopływ z Lucin” o kodzie RW600017185556;
- JCWP „Dopływ z gaj. Czmoń” o kodzie RW600017185572;
- JCWP „Kanał Szymanowo-Grzybno” o kodzie RW600017185589;
- JCWP „Pysząca” o kodzie RW600017185549.

Tabela 2: Spis jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie gminy Śrem.

Lp.	JCWP - Rzeki	Europejski kod JCWP	JCWP - Jeziora	Europejski kod JCWP
1.	Dopływ z Lucin	PLRW60001718556		
2.	Kanał Książ	PLRW600017185529		
3.	Kanał Graniczny	PLRW600017185532		
4.	Pysząca	PLRW600017185549	Grzymiśławskie	PLLW10105
5.	Młynisko	PLRW600017185552		
6.	Dopływ z gaj. Czmoń	PLRW600017185572		
7.	Kanał Szymanowo-Grzybno	PLRW600017185589		
8.	Głuszynka	RW6000251857489	Skrzynki Duże Kórnickie Bnińskie Jezioro Wielkie Raczyńskie	PLLW10150 PLLW10149 PLLW10148 PLLW10147 PLLW10144
9.	Racocki Rów	PLRW60002518567299	Mórka Zbęchy Cichowo Ostrowieczno Dolskie Wielkie	PLLW10125 PLLW10129 PLLW10124 PLLW10121 PLLW10123
10.	Warta od Pyszącej do Kopli	PLRW60002118573		
11.	Warta od Moskawy do Pyszącej	PLRW600021185539		
12.	Olszynka	RW600017185694		

Źródło: <http://www.poznan.rzgw.gov.pl>

W załączniku do rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć²¹ wymieniono jednolite części wód, które w powyższej tabeli oznaczono kolorem. Zidentyfikowana zatem jest presja wynikająca ze źródeł rolniczych.

Najważniejsza rzeka przebiegająca przez gminę Śrem – Warta – zaliczona została do wielkich rzek nizinnych, silnie zmienionych oraz dwóch JCWP. Pozostałe JCWP mają charakter albo potoków nizinnych piaszczystych albo cieków łączących jeziora.. Szczegółowa charakterystyka JCWP przedstawiona została w tabeli nr 3.

²¹ Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 lutego 2017 r. poz. 1638

Tabela 3: Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych z terenu gminy Śrem wraz z oceną ich stanu.

LP.	NAZWA JCWP	TYP	STATUS	OCENA STANU	CEL ŚRODOWISKOWY	OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELU ŚRODOWISKOWEGO	TYP ODSTĘPSTWA	TERMIN OSIĄGNIĘCIA DOBREGO STANU	UZASADNIENIE ODSTĘPSTWA	NAZWA PUNKTU POMIAROWEGO	ROK NAJNOWSZEGO BADANIA	KLASYFIKACJA STANU / POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO	KLASYFIKACJA STANU CHEMICZNEGO	ONECNA JCWP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13	14
1	Warta od Moskawy do Pyszącej RW600021185539	21	silnie zmieniona część wód	zły	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekła istotnego - Warta w obrębie JCWP, dobry stan chemiczny	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego - brak możliwości technicznych, dysproporcjonalne koszty	2021	Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.	Warta - Kawcze	2018	3 klasa – umiarkowany potencjał ekologiczny	brak oceny	zły stan wód

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM

LP.	NAZWA JCWP	TYP	STATUS	OCENA STANU	CEL ŚRODOWISKOWY	OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELU ŚRODOWISKOWEGO	TYP ODSTĘPSTWA	TERMIN OSIĄGNIĘCIA DOBREGO STANU	UZASADNIENIE ODSTĘPSTWA	NAZWA PUNKTU POMIAROWEGO	ROK NAJNOWSZEGO BADANIA	KLASYFIKACJA STANU / POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO	KLASYFIKACJA STANU CHEMICZNEGO	ONECNA JCWP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13	14
2	Warta od Pyszącej do Kopli RW60002118573	21	silnie zmieniona część wód zły	zły	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekłu istotnego - Warta w obrębie JCWP, dobry stan chemiczny	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	2021	Brak możliwości technicznych. Nie zidentyfikowano presji mających wpływ na obniżoną ocenę stanu chemicznego. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Wdrożenie działań będzie mogło nastąpić dopiero po ich rozpoznaniu, dlatego też przewiduje się możliwość wdrożenia zaplanowanych działań po roku 2021. W celu rozpoznania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu chemicznego zaplanowano następujące działania: przeprowadzenie weryfikacji Programu ochrony środowiska dla gminy w zakresie ograniczania emisji do atmosfery wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.	Warta - Wiórek	2019	5 – zły potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zły stan wód
3	Racocki Rów RW60002518567299	25	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	2027	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występują presje: presja komunalna, presja przemysłowa, rolnictwo. W programie działań	Racocki Rów - Racot	2019	4 – słaby stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM

LP.	NAZWA JCWP	TYP	STATUS	OCENA STANU	CEL ŚRODOWISKOWY	OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELU ŚRODOWISKOWEGO	TYP ODSTĘPSTWA	TERMIN OSIĄGNIĘCIA DOBREGO STANU	UZASADNIENIE ODSTĘPSTWA	NAZWA PUNKTU POMIAROWEGO	ROK NAJNOWSZEGO BADANIA	KLASYFIKACJA STANU / POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO	KLASYFIKACJA STANU CHEMICZNEGO	ONECNA JCWP	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13	14	
									zaplanowano wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie presji rolniczej tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. W programie działań zaplanowano także działania obejmujące przegląd pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi przez użytkowników w zlewni JCWP z uwagi na zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z art. 136 ust. 3 ustawy - Prawo wodne, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tych presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.						
4	Olszynka RW600017185694	17	silnie zmieniona część wód	zły	dobry potencjał ekologiczny,	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak	2027	W zlewni JCWP występuje presja rolnicza. W programie działań zaplanowano	Olszynka - Krosno	2019	5 – zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej	zły stan wód	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM

LP.	NAZWA JCWP	TYP	STATUS	OCENA STANU	CEL ŚRODOWISKOWY	OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELU ŚRODOWISKOWEGO	TYP ODSTĘPSTWA	TERMIN OSIĄGNIĘCIA DOBREGO STANU	UZASADNIENIE ODSTĘPSTWA	NAZWA PUNKTU POMIAROWEGO	ROK NAJNOWSZEGO BADANIA	KLASYFIKACJA STANU / POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO	KLASYFIKACJA STANU CHEMICZNEGO	ONECNA JCWP	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13	14	
					dobry stan chemiczny		możliwości technicznych		wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027				dobrego		
5	Głuszynka RW6000251857489	25	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	2027		Głuszynka - Kamionki	2019	3 - umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	
6	Kanał Książ RW600017185529	17	silnie zmieniona część wód	zły	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego - brak możliwości technicznych	2027		Kanał Książ - Łęzek	2019	4 - słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	
7	Kanał Graniczny RW600017185532	17	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego - brak możliwości technicznych	2027		Kanał Graniczny - Bystrzek	2019	4 - słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM

LP.	NAZWA JCWP	TYP	STATUS	OCENA STANU	CEL ŚRODOWISKOWY	OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELU ŚRODOWISKOWEGO	TYP ODSTĘPSTWA	TERMIN OSIĄGNIĘCIA DOBREGO STANU	UZASADNIENIE ODSTĘPSTWA	NAZWA PUNKTU POMIAROWEGO	ROK NAJNOWSZEGO BADANIA	KLASYFIKACJA STANU / POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO	KLASYFIKACJA STANU CHEMICZNEGO	ONECNA JCWP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13	14
									hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.					
8	Młynisko RW600017185552	17	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie dotyczy	2015	nie dotyczy	Poznańskie Dorzecze Warty	niemonitorowana metoda przeniesienia	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
9	Dopływ z Lucin RW600017185556	17	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie dotyczy	2015		Poznańskie Dorzecze Warty	metoda przeniesienia	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
10	Dopływ z gaj. Czmoń RW600017185572	17	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie dotyczy	2015			niemonitorowana			
11	Kanał Szymanowo - Grzybno RW600017185589	17	silnie zmieniona część wód	zły	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego - brak możliwości	2021	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano	Kanał Szymanowo – Grzybno -	2017	3 - umiarkowany potencjał ekologiczny	brak oceny	zły stan wód

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM

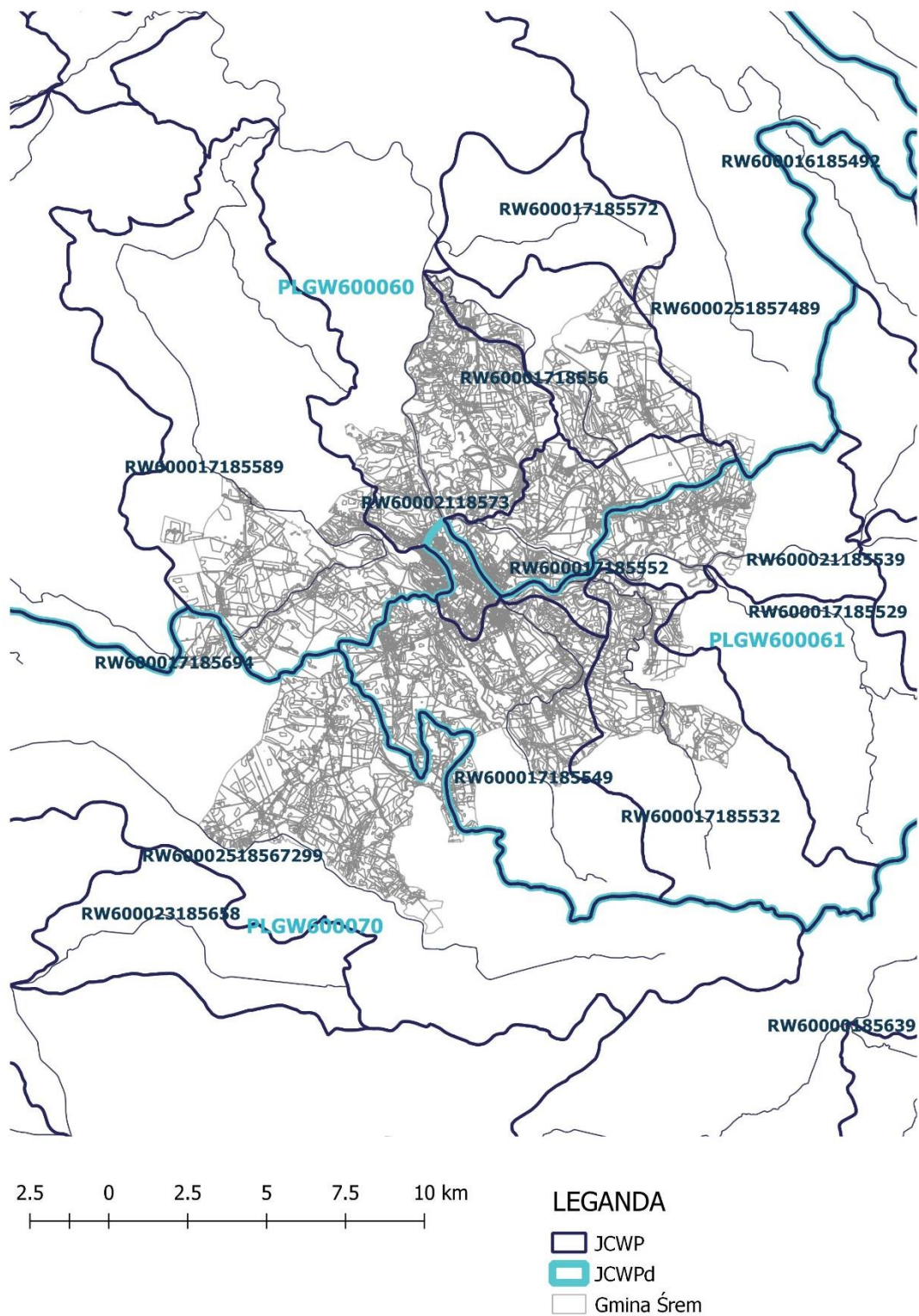
LP.	NAZWA JCWP	TYP	STATUS	OCENA STANU	CEL ŚRODOWISKOWY	OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELU ŚRODOWISKOWEGO	TYP ODSTĘPSTWA	TERMIN OSIĄGNIĘCIA DOBREGO STANU	UZASADNIENIE ODSTĘPSTWA	NAZWA PUNKTU POMIAROWEGO	ROK NAJNOWSZEGO BADANIA	KLASYFIKACJA STANU / POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO	KLASYFIKACJA STANU CHEMICZNEGO	ONECNA JCWP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13	14
					chemiczny		technicznych			Baranowo				
12	Pyszaca RW600017185549	17	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego - brak możliwości technicznych	2021	działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021. 12	Pyszaca – Śrem	2019	3 – umiarkowany stan ekologiczny	brak oceny	zły stan wód

Objaśnienia: 17- potok nizinny piaszczysty, 21 – wielka rzeka nizinna, 25 – cieki łączące jeziora

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U., poz. 1967), Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu oraz metodą przeniesienia: www.gios.gov.pl

Położenie Gminy Śrem względem jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych przedstawione zostało na mapie nr 5.

Mapa 5: Położenie Gminy Śrem względem JCWP i JCWPd

Źródło: Opracowanie własne

Wody podziemne

Na terenie gminy Śrem, w północnej jej części, usytuowany jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 150 – Pradolina Warszawsko – Berlińska. Jest to zbiornik o charakterze ponadregionalnym, o charakterze porowym, o zasobach występujących w czwartorzędowych utworach wodonośnych i szacunkowych zasobach dyspozycyjnych wynoszących 350 000 m³/d przy module 217 m³/d x km² i wodnoprzewodności 200-500 m²/d. Zbiornik cechuje się swobodno – naporowym zwierciadłem wody, a zasadnicze znaczenia dla zaopatrzenia w wodę stanowi poziom wód gruntowych i wód wgłębnych pradoliny. Jakość wód GZWP nr 150 zaliczona została w większości do klasy III – zadowalającej jakości. Występuje lokalne podwyższenie stężenia żelaza, manganu oraz potasu, natomiast pozostałe wskaźniki występują w ilościach dopuszczalnych. GZWP nr 150 nie posiada zabezpieczenia utworami nieprzepuszczalnymi i tym samym jest podatny na zanieczyszczenia z powierzchni terenu. Jest to zbiornik o charakterze odkrytym z lokalnie występującą warstwą izolującą. Obszar zbiornika stanowią w zdecydowanej większości łąki, pola uprawne i lasy. Teren GZWP cechuje się stosunkowo niskim zaludnieniem z przewagą małych miast do 5 tysięcy mieszkańców. Z tych względów, biorąc pod uwagę także sposób zagospodarowania terenu oraz uwarunkowania hydrogeologiczne, wyznaczono obszar ochronny o powierzchni 1926,5 km². Rzeczywisty pobór wód podziemnych na terenie zbiornika w 2010 r. wynosił 90 849 m³/d, co stanowiło około 26% zasobów dyspozycyjnych²². Na terenie gminy Śrem występuje on na obszarze JCWPd nr 60 i 61.

Gmina Śrem znajduje się na terenie trzech JCWPd, określanych jako objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych:

- JCWPd nr 60 o kodzie PLGW600060;
- JCWPd nr 61 o kodzie PLGW600061;
- JCWPd nr 70 o kodzie PLGW600070.

Wszystkie JCWPd cechowały się dobrym stanem ilościowym, jakościowym oraz chemicznym. Tylko JCWPd nr 70 zagrożona była nieosiągnięciem celów środowiskowych. Ostatnie badanie na terenie gminy Śrem w przypadku JCWPd nr 60 wykonane było w 2020 r. na punkcie pomiarowym w Orkowie (nr punktu 1959) oraz Dąbrowa (nr punktu 2608) i wykazało III klasę wód – wody zadowalającej jakości. Ostatnie badanie w przypadku JCWPd nr 70 nie było wykonywane na terenie gminy Śrem, ale na terenie powiatu śremskiego - na terenie gminy Książ Wielkopolski w miejscowości Mchy (numer punktu 2611) wykonane było również w 2020 r. i wykazało III klasę wód – wody zadowalającej jakości. Wykonane w 2017 r. badanie jakości wody wykonane na otworze w Śremie (miasto) JCWPd nr 61 wskazało wodę niezadowalającej jakości (IV klasa wód) chociaż sama JCWPd nr 61 zakwalifikowana została jako niezagrażona osiągnięciem celów środowiskowych. Istotna może być w tym przypadku także głębokość do stropu warstwy wodonośnej wynosząca 2,7m i wyżej wymieniony problem braku zabezpieczenia wód podziemnych warstwami nieprzepuszczalnymi i podatność na zanieczyszczenia z powierzchni terenu. Szczegółowa charakterystyka JCWPd wraz z wynikami badań monitoringu przedstawiona została w tabeli nr 4.

²² Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2017 r.

Tabela 4: Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych z terenu gminy Śrem wraz z wynikami badań monitoringowych

LP	NAZWA JCWPd	STAN ILOŚCIOWY	STAN JAKOŚCIOWY	CEL ŚRODOWISKOWY	OCENA RYZYKA NIEOCIĄgniĘCIA CEŁÓW ŚRODOWISKOWYCH	ROK NAJNOWSZEGO BADANIA	NR OTWORU	MIEJSCOWOŚĆ	STRATYGRAFIA OTWORU	GLĘBOKOŚĆ DO STROPU WARSTWY WODONOŚNIEJ [m]	KLASA WÓD
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	NR 60 PLGW600060,	dobry	dobry	dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny	niezagrożona	2020	1959	Orkowo, gm.Śrem	Q - czwartorzęd	13,5-20,5	III – wody zadowalającej jakości
							2608	Dąbrowa gm.Śrem	Q - czwartorzęd	17,0-22,7	III – wody zadowalającej jakości
2	NR 61 PLGW600061	dobry	dobry	dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny	niezagrożona	2017	2607	Śrem, gm.Śrem	Q - czwartorzęd	2,7	IV – wody niezadowalającej jakości
3	NR 70 PLGW600070	dobry	dobry	dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny	zagrożona	2020	2609	Mchy, gm.Krzyż Wielkopolski	Q - czwartorzęd	68,6	III – wody zadowalającej jakości

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U., poz. 1967), WIOŚ, Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2018 r. według PIG, Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2017 r. według PIG, 2020 – Klasy jakości wód podziemnych – monitoring jakości wód podziemnych – monitoring operacyjny: www.mjwp.gios.gov.pl

Całościowe badania wskazują, że JCWPd nr 60 w 2012 cechowała się dobrym stanem chemicznym i dobrym stanem ilościowym, w 2016 r. cechowała się słabym stanem chemicznym i dobrym stanem ilościowym, a w 2019 r. cechowała się dobrym stanem chemicznym i dobrym stanem ilościowym. W 2012 r. jako przyczynę słabego stanu chemicznego wskazano możliwości migracji znacznego ładunku azotanów z wód podziemnych do wód powierzchniowych zlewni JCW „Mogilnica od Rowu Kąkolewskiego do ujścia”. W przypadku JCWPd nr 61 to w 2012, 2016 i 2019 r. cechowała się dobrym stanem chemicznym i dobrym stanem ilościowym. JCWPd nr 70 w 2012 r. cechowała się dobrym stanem chemicznym i dobrym stanem ilościowym. W 2016 r. stan ilościowy został zakwalifikowany jako dobry, a stan chemiczny jako słaby, ze względu na wysokie stężenie K i NO₃. Zasięg zanieczyszczenia występującego w kompleksie 1 oszacowano na ponad 28% powierzchni JCWPd nr 70, co w sytuacji braku informacji na temat kompleksu 2 oznacza słaby stan jednostki. W 2019 r. stan ilościowy został ponownie zakwalifikowany jako dobry, a stan chemiczny ponownie jako słaby - przekroczenie wartości progowych dobrego stanu chemicznego stwierdzono w dwóch punktach pomiarowych nr 1481 i 2603. Wartość stężenia K mieściła się w przedziale wartości IV klasy jakości wód podziemnych w punkcie nr 2603, a w punkcie 1481 w przedziale wartości klasy IV. Ponadto w punkcie 1481 odnotowano wartość stężenia NO₃ mieszczącą się w przedziale wartości IV klasy jakości wód podziemnych. Zasięg zanieczyszczenia występującego w kompleksie 1 oszacowano na nieco ponad 28% powierzchni JCWPd nr 70, co w sytuacji braku informacji na temat kompleksu 2 oznacza słaby stan jednostki.

Na zasobach wód podziemnych bazują ujęcia wody zlokalizowane na terenie gminy Śrem i obsługujące zarówno gminę Śrem jak i części sąsiednich gmin Brodnica, Czempień oraz Kórnik. Na terenie gminy Śrem zlokalizowane są następujące ujęcia wody:

- ujęcie wody „Przywale” zaopatrujące stację uzdatniania wody w Śremie, zaopatrujące w wodę miasto oraz centralną część gminy, położone w północnej części miasta, bazujące na studniach głębinowych, ustanowione rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 5 lutego 2007 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Przywale” dla miasta Śremu na wniosek Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Śremie Sp. z o.o. gmina Śrem, powiat śremski, województwo wielkopolskie (obecnie Śremskie Wodociągi Sp. z o.o.) oraz rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 24 sierpnia 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustalenia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Przywale” dla miasta Śremu;
- ujęcie wody Nochowo, zaopatrujące w wodę południową część gminy, bazujące na studniach głębinowych, dla którego Starosta Śremski decyzją z dnia 19 stycznia 2015 r. ustanowił strefę ochronną teren ochrony bezpośredniej;
- ujęcie wody Gaj, zaopatrujące w wodę południowo – zachodnią część gminy, a także część gminy Brodnica i Czempień, bazujące na studniach głębinowych, dla którego Starosta Śremski decyzją z dnia 19 stycznia 2015 r. ustanowił strefę ochronną teren ochrony bezpośredniej;
- ujęcie wody Dąbrowa, zaopatrujące w wodę północno – wschodnią część gminy, a także część gminy Kórnik, bazujące na studniach głębinowych, dla którego Starosta Śremski decyzją z dnia 19 stycznia 2015 r. ustanowił strefę ochronną teren ochrony bezpośredniej;
- ujęcie wody Orkowo, zaopatrujące w wodę tylko tę miejscowość, bazujące na studniach głębinowych, dla którego Starosta Śremski decyzją z dnia 19 stycznia 2015 r. ustanowił strefę ochronną teren ochrony bezpośredniej.

Jak wynika z powyższego tylko ujęcie wody „Przywale” w Śremie posiada ustanowioną strefę ochronną: teren ochrony bezpośredniej o powierzchni 50,18 ha oraz

pośredniej o powierzchni 356 ha. Pozostałe ujęcia ustanowione mają tylko strefę ochronną teren ochrony bezpośredniej.

Zgodnie z ostrzeżeniem nr 1/2019 z dnia 19 sierpnia 2019 r., ostrzeżeniem nr 2/2019 r. z dnia 30 sierpnia 2019 r. oraz ostrzeżeniem nr 1/2020 z dnia 27 marca 2020 r. oraz ostrzeżeniem nr 2/2020 z dnia 20 października 2020 Państwowej Służby Hydrogeologicznej dotyczącym wprowadzenia stanu zagrożenia hydrogeologicznego, gmina Śrem znalazła się w 2019 r. i 2020 r. na obszarze występowania oraz prognozowania zjawiska niżówki hydrogeologicznej. Oznacza to, że niskie stany położenia zwierciadła wód podziemnych mogą powodować występowanie niedoborów wody w indywidualnych płytkich ujęciach gospodarskich oraz w ujęciach komunalnych użytkujących pierwszy poziom wodonośny, przy braku trudności w funkcjonowaniu ujęć eksploatujących głębsze poziomy wodonośne. Również Prognoza sytuacji hydrogeologicznej w strefach zasilania i poboru wód podziemnych 01.02.2021 – 28.02.2021 wskazuje, że również na terenie gminy Śrem, przy założeniu niekorzystnych warunków meteorologicznych prognozowane jest występowanie niżówki hydrogeologicznej.

Retencja

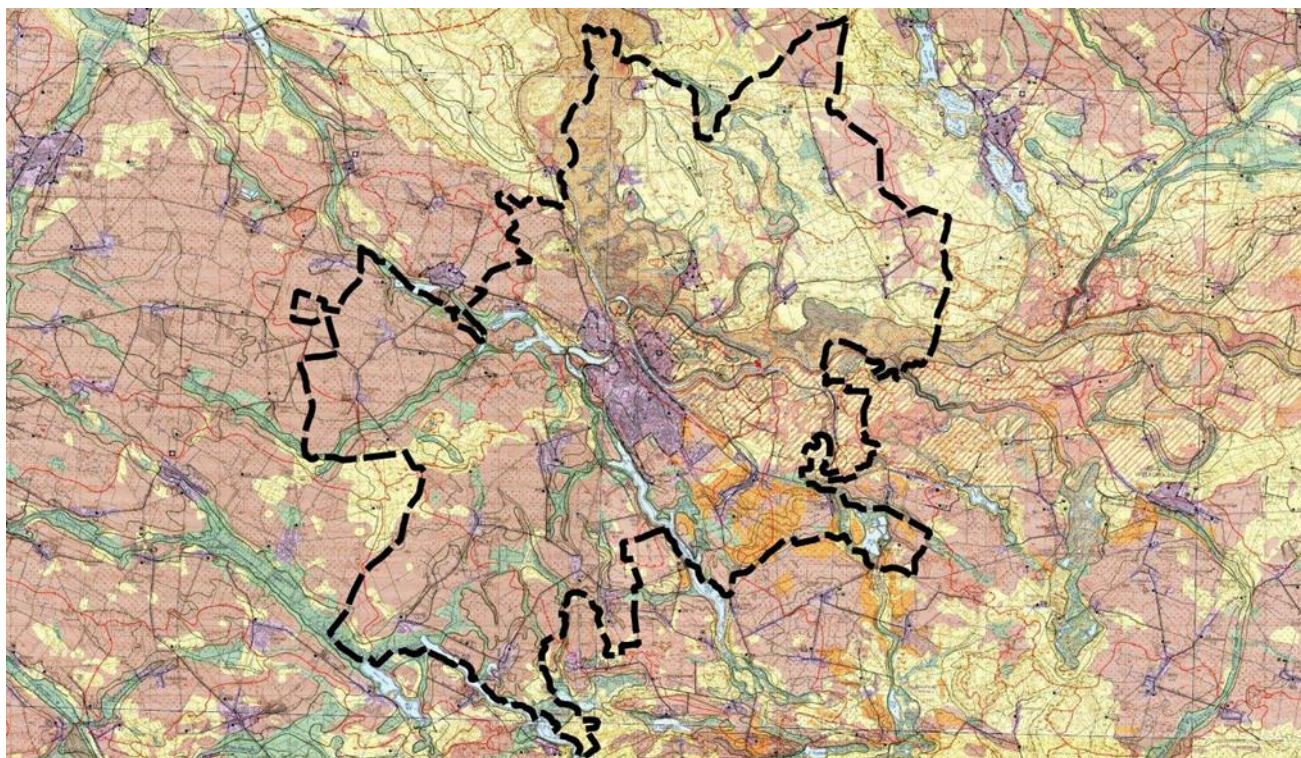
Na terenie gminy Śrem występują zbiorniki retencyjne usytuowane w Mórce, Niesłabinie, Kadzewie, Lucinach, Kalejach i Wyrzece oraz między Śremem, a Gajem (Zalew Śremski – składający się z dwóch zbiorników retencyjnych).²³ Wsparcie dla małej retencji na terenie województwa wielkopolskiego odbywa się w oparciu o „Program małej retencji na lata 2016 – 2022 dla województwa wielkopolskiego”, realizowany przez samorząd województwa wielkopolskiego.²⁴ Dodatkowo w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy oraz retencji obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy.

W zmianie studium uwzględniono również obszary występowania wysokiego poziomu wód gruntowych (hydroizobata oznaczająca poziom zwierciadła wód gruntowych na głębokości mniejszej niż 1,0 m p.p.t.). Są to obszary, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia podtopień jest najwyższe. Podstawą określenia terenów, co do których istnieje prawdopodobieństwo podtopień była mapa hydrologiczna Polski i wyznaczone na niej hydroizobaty określające orientacyjną głębokość zwierciadła wody poniżej poziomu terenu (1,0 m) – co pokazuje poniższy rysunek.

²³ Uchwała nr 97/IX/2019 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 12 września 2019 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026”

²⁴ <https://www.umww.pl/o-programie-malej-retencji> (dostęp: 31.10.2019)

Mapa 6: Położenie Gminy Śrem na tle mapy hydrograficznej

Źródło: www.goeportal.gov.pl – mapa Hydrologiczna Polski

5) Gospodarka wodno – ściekowa

W 2020 r. z sieci wodociągowej korzystało 99,9% ludności gminy Śrem, a z sieci kanalizacyjnej 98,4%.²⁵ Woda dostarczana jest z pięciu ujęć wody zlokalizowanych na terenie gminy Śrem. Ścieki odprowadzane są do Warty poprzez jedną oczyszczalnię ścieków typu mechaniczno – biologicznego z podwyższonym usuwaniem azotu i fosforu usytuowaną w Śremie (ul. Zachodnia 76) na działce o nr ewid. 24/2 obręb Śrem i obsługującą gminę Śrem (35 miejscowości) oraz gminy ościenne (9 miejscowości). Na dzień 9 kwietnia 2019 r. na terenie gminy funkcjonowały 133 zbiorniki bezodpływowe oraz 137 przydomowe oczyszczalnie ścieków.²⁶

Aktualnym dokumentem strategicznym określającym potrzeby i działania na rzecz wyposażenia aglomeracji RLM (równoważną liczbę mieszkańców) większej od 2000 w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków jest „Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych”- KPOŚK. Ostatnia aktualizacja tj. V została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 17 lipca 2017 r. (VAKPOŚK 2017). W przypadku gminy Śrem KPOŚK realizuje się poprzez uchwałę nr 228/XXIII/2020 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Śrem²⁷. Aglomerację prócz miejscowości położonych na terenie gminy Śrem tworzy także siedem miejscowości położonych na terenie sąsiedniej gminy Brodnica, dwie miejscowości na terenie gminy Dolsk i jedna miejscowość na terenie gminy Książ Wielkopolski. Jak wynika z przedmiotowej uchwały nie planuje się budowy nowej sieci kanalizacyjnej w granicach aglomeracji.

²⁵ Śremskie Wodociągi Sp. z o.o.

²⁶ Urząd Miejski w Śremie, Śremskie Wodociągi Sp. z o.o.

²⁷ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 9939

6) Gospodarka odpadami komunalnymi

Gmina Śrem przynależy do Porozumienia Międzygminnego, które realizuje Zakład Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Jarocinie – Wielkopolskie Centrum Recyklingu. Gminę obsługują instalacje znajdujące się:

- w Jarocinie: instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz składowisko odpadów powstających w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.
- w Jarocinie, Pławicach i Pleszewie: instalacje do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów.

Na terenie gminy Śrem, w Mateuszewie na Międzygminnym Składowisku Odpadów Komunalnych jest usytuowany Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), stanowiący punkt przeładunkowy oraz część instalacji mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w ramach Zakładu Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Jarocinie – Wielkopolskie Centrum recyklingu. W Mateuszewie znajduje się również instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów – kompostowania przyzłowa.

7) Powietrze atmosferyczne

W celu:

- dokonywania klasyfikacji stref, według określonych kryteriów (poziom dopuszczalny substancji, poziom docelowy, poziom celu długoterminowego);
- uzyskania informacji o przestrzennych rozkładach zanieczyszczeń na obszarze strefy w zakresie umożliwiających wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach;
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach (w zakresie możliwym do uzyskania na podstawie posiadanych informacji);

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska dokonuje co rocznej oceny zmian jakości powietrza. Ocena dokonywana jest w oparciu o punkty pomiarowe uzupełnione danymi z modelowania matematycznego. Obszary przekroczeń dla poszczególnych substancji zostały określone na podstawie wyników modelowania rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w połączeniu z analizą wyników uzyskanych w stacjach pomiarowych.

Przy ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi uwzględnia się 12 substancji: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₂H₆, ozon O₃, pył PM₁₀, pył PM_{2.5}, ołów Pb w PM₁₀, arsen As w PM₁₀, kadm Cd w PM₁₀, nikiel Ni w PM₁₀, benzo(a)piren B(a)P w PM₁₀, a w celu ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje: dwutlenek siarki SO₂; tlenki azotu NO_x, ozon O₃.

Gmina Śrem na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza²⁸ zaliczona została do strefy wielkopolskiej – pozostałej części województwa (PL3003).

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie Wielkopolskim za rok 2021²⁹, zaprezentował wyniki oceny jakości

²⁸ Dz.U., poz. 914

²⁹ Roczne oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim, Ocena na rok 2020, <http://powietrze.gios.gov.pl>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

powietrza atmosferycznego pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia oraz dla ochrony roślin. Wynikiem tej oceny jest zaliczenie strefy wielkopolskiej do jednej z klas:

1. w klasyfikacji podstawowej:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe.

2. w klasyfikacji dodatkowej (klasyfikacja wprowadzona na potrzeby raportowania do Komisji Europejskiej):

- do klasy A1 – jeżeli brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} dla fazy II – tj. ≤20 µg/m³;
- do klasy C1 – jeżeli odnotowano przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} dla fazy II – tj. >20 µg/m³;
- do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Roczna ocena jakości powietrza na rok 2021 w województwie wielkopolskim dla strefy wielkopolskiej według kryteriów odniesionych do ochrony zdrowia ludzi wykazała przekroczenie i zaliczenie do klasy C benzo(a)pirenu B(a)P w PM₁₀ oraz pyłu zawieszonego PM₁₀, do klasy C1 pyłu PM_{2.5} oraz klasy D2 ozonu O₃. W przypadku pozostałych mierzonych substancji nie zanotowano przekroczeń i tym samym strefę wielkopolską zakwalifikowano w tym zakresie do klasy A. Jako główną przyczynę przekroczeń należy wskazać oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków.

Tabela 5: Klasy jakości powietrza na terenie strefy wielkopolskiej w 2021 r.

Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb (PM ₁₀)	As (PM ₁₀)	Cd (PM ₁₀)	Ni (PM ₁₀)	BaP (PM ₁₀)	PM _{2.5}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
PL 3003	Strefa wielkopolska	A	A	A	A	A (D2)	C	A	A	A	A	C	A (C1)

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim – raport wojewódzki na rok 2021

Należy zwrócić uwagę, że zaliczenie do klasy C nie oznacza jednocześnie, że jakość powietrza na terenie całej strefy nie spełnia określonych wymogów i konieczności prowadzenia intensywnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza na obszarze całej strefy. Oznacza natomiast konieczność podjęcia działań w odniesieniu do wybranych, o określonym zasięgu, obszarów w strefie i dla określonych zanieczyszczeń. Należy także zauważyć, że na otrzymane wyniki mają istotny wpływ występujące w roku badania warunki meteorologiczne takie jak temperatura powietrza, opady atmosferyczne, pokrywa śnieżna, rozkład kierunków wiatrów. W 2021 r. warunki meteorologiczne, a zwłaszcza temperatura, brak opadów, okresy bezwietrzne, w skali kraju, nie odbiegały od normy wieloletniej. Porównując wyniki z 2021 r. oraz 2020 r. należy stwierdzić, że w przypadku pyłu PM₁₀ w 2021 r. strefa wielkopolska zakwalifikowana została do klasy A, a w 2021r. do klasy C.

Ocena jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony roślin nie wykazała przekroczeń w zanieczyszczeniu powietrza dwutlenkiem azotu oraz dwutlenkiem siarki i w tym zakresie strefa wielkopolska została zaliczona do klasy A. W przypadku ozonu, a w szczególności parametru AOT40 (wskaźnik określający zanieczyszczenie powietrza ozonem, obliczany dla okresu maj – lipiec), nastąpiły przekroczenia i strefa wielkopolska została zaliczona do klasy C wg poziomu docelowego

i klasy D2 wg poziomu celu długoterminowego. W odniesieniu do roku poprzedniego stan nie uległ zmianie.

Wynikiem rocznej oceny jakości powietrza jest wyodrębnienie stref, wymagających podjęcia działań naprawczych, zmierzających do poprawy jakości powietrza (strefy klasy C). Fakt ten nakłada na zarząd województwa obowiązek przygotowania oraz uchwalenia programów ochrony powietrza (POP). Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr XXI/391/20 z dnia 13 lipca 2020 r. przyjął „Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej”³⁰.

Zgodnie z Raportem o Stanie Środowiska w Wielkopolsce³¹: „dotrzymanie wymaganych prawem norm jest wyrazem troski o środowisko i podstawą jego ochrony przed oddziaływaniem negatywnych czynników, stanowi także element ochrony zdrowia ludzi. Początkowo obserwowano znaczący wpływ na jakość powietrza sektora energetyki i przemysłu, a znacznie mniejszy sektora transportu i bytowo-komunalnego. W wyniku stosowania rozwiązań techniczno-technologicznych i prawnych wpływ sektora przemysłu znacznie się zmniejszył. Jednakże mimo znacznej redukcji emisji w tym obszarze, standardy jakości powietrza nadal nie są dotrzymane. Wyniki ocen rocznych wskazują, że za nieodpowiednią jakość powietrza w Polsce odpowiada w pierwszej kolejności zjawisko tzw. niskiej emisji, pochodzącej z sektora bytowo-komunalnego oraz z transportu.” Zgodnie z powyższym, dla obszaru gminy Śrem, głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest spalanie paliw stałych – węgla i drewna m.in. w paleniskach domowych, wynik emisji energetycznych i przemysłowych. Co za tym idzie przekroczenie dopuszczalnych stężeń odznacza się wyraźną zmiennością sezonową – przekroczenia dotyczą głównie sezonu zimnego (grzewczego).

Dążąc do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza wynikających z emisji z obiektów zaliczanych do sektora komunalno – bytowego tj. lokalnych kotłowni i palenisk domowych, wyposażonych w niskie emitery i zlokalizowanych często w centralnych, gęsto zabudowanych obszarach miast, emisji z transportu drogowego oraz pyłu z zakładów przemysłowych przy uwzględnieniu warunków meteorologicznych takich jak niska temperatura, brak wiatru, występowanie inwersji termicznej Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął uchwałę nr XXXIX/941/17 z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa wielkopolskiego (strefa wielkopolska), ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.³² Uchwała ta wprowadza ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko. Uchwała określa rodzaje podmiotów oraz instalacje, dla których wprowadza się ograniczenia lub zakazy. Podmiotami tymi są osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, eksploatujące instalacje (w rozumieniu art. 3 pkt 6 ustawy Prawo ochrony środowiska), w których następuje spalanie paliw stałych, o których mowa w art. 3 pkt 3 ustawy Prawo energetyczne, takich jak kocioł, kominek lub piec.

Na terenie gminy Śrem mogą wystąpić uciążliwości zapachowe wynikające z rolniczego charakteru terenu, w tym gospodarstw prowadzących przemysłową hodowlę zwierząt, funkcjonowania działalności produkcyjnej i usługowej, a także funkcjonowania infrastruktury technicznej (np. oczyszczalnia ścieków, przepompownie)³³. W przypadku hodowli i chowu zwierząt uciążliwość zależała będzie od wielkości zwierząt, ich liczby, sposobu odżywiania, systemu utrzymania (ściółkowy, bezściółkowy), częstotliwości usuwania odchodów, miejsca składowania odchodów, czyszczenia stanowisk, sposobu

³⁰ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 5954

³¹ Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim, Raport wojewódzki za rok 2020

³² Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 8807

³³ Ministerstwo Środowiska: „Kodeks przeciwdziałania uciążliwości zapachowej”, Warszawa 2016 r., „Lista substancji i związków chemicznych, które są przyczyną uciążliwości zapachowej”, Warszawa 2016 r.

wentylacji budynków, parametrów meteorologicznych (temperatura, prędkość wiatru, wilgotność), właściwości samych odchodów (temperatura, pH, uwodnienie). W przypadku stosowania środków ochrony roślin oraz nawozów istotne jest stosowanie Kodeksu dobrej praktyki rolniczej. Natomiast w przypadku zabudowy produkcyjno – usługowej uciążliwość zapachowa zależna będzie między innymi od rodzaju produkcji, jej skali, czy przyjętej technologii.

8) Warunki akustyczne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska hałas definiowany jest jako dźwięki o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz. Dyrektywa 2002/49/WE³⁴ definiuje hałas jako niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez działalność człowieka na wolnym powietrzu, w tym hałas emitowany przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy oraz hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej. Hałas uznawany jest za jeden z czynników zanieczyszczających środowisko.

Na terenie gminy Śrem występuje hałas komunikacyjny, hałas drogowy, hałas lotniczy, hałas przemysłowy. Hałas komunikacyjny i drogowy związane są z układem komunikacyjnym – drogowym (drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne) oraz natężeniem ruchu na tych drogach. W 2015 r. największym natężeniem ruchu pojazdu cechowała się droga wojewódzka nr 432 Leszno – Krzywiń – Śrem – Środa Wielkopolska (obwodnica) na odcinku Czmoń – Śrem.

W 2017 r. dla odcinka drogi wojewódzkiej nr 434 na odcinku Czmoń – Śrem (rondo z DW 432), Śrem (rondo z DW 432) – skrzyżowanie z DW 436 (obwodnica) oraz Śrem skrzyżowanie z DW 436 – Dolsk wykonane zostały badania hałasu i opracowane mapy akustyczne³⁵. Badania wykazały przekroczenia hałasu rzędu 0-5 dB dla wskaźnika LDWN (długookresowy średni poziom dźwięku A, wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem: pory dnia (6:00 – 18:00), pory wieczoru (18:00 – 22:00) i pory nocy (22:00 – 6:00), wyrażony w decybelach) dla zabudowy bezpośrednio sąsiadującej z drogą wojewódzką (pierwszej linii zabudowy). W odniesieniu do pozostałych dróg nie były na terenie gminy Śrem wykonywane w latach 2017 – 2018 pomiary hałasu. Nie zostały także wyznaczone przez Starostę Śremskiego obszary ciche oraz obszary ograniczonego użytkowania. Jedynymi dostępnymi pomiarami są pomiary Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu wykonane w 2016 r. i wskazujące niewielkie przekroczenia tj. nieprzekraczające 5dB dla drogi wojewódzkiej nr 436 Pyszca – Książ Wielkopolski – Nowe Miasto nad Wartą na punkcie pomiarowym w Śremie oraz dla drogi wojewódzkiej nr 432 Leszno – Krzywiń – Śrem – Środa Wielkopolska (obwodnica) na punkcie pomiarowym w Czmońcu.

Zgodnie z Oceną stanu akustycznego środowiska na terenie województwa wielkopolskiego w roku 2020 r.³⁶ na terenie gminy Śrem nie został zlokalizowany żaden punkt badawczy. W zakresie badania hałasu drogowego przekroczenia krótkookresowych dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku stwierdzono w ramach pomiaru hałasu drogowego w 14 przypadkach, tylko w jednym punkcie (Koło – droga powiatowa nr 3447P) przez całą dobę panowały poprawne warunki akustyczne. Największy stopień degradacji klimatu akustycznego środowiska wykazały badania przeprowadzone w miejscowości Piaski, w otoczeniu drogi krajowej nr 12, gdzie przekroczenia wartości dopuszczalnych wyniosły około 7 dB w porze dnia i około 6 dB w nocy. Znaczne odstępstwa od obowiązujących standardów wykazały również pomiary wykonane w Kole, w sąsiedztwie dróg powiatowych nr 3446P (ul. Blizna) i 3205P (ul. Toruńska), w Złotowie,

³⁴ Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku

³⁵ Mapa akustyczna obszarów położonych w otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 434 na odcinkach od km 53+000 do km 53+700, od km 58+700 do km 63+200 oraz od km 63+200 do km 74+600 na terenie powiatu śremskiego (zadanie nr 21) – WZDW w Poznaniu

³⁶ www.gios.gov.pl

w otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 189 (ul. Kujańska), a także na terenach zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanej wzdłuż drogi krajowej nr 12 w miejscowościach Garzyn i Hersztupowo. Stwierdzone przekroczenia dopuszczalnej wartości poziomu hałasu w porze nocnej we wskazanych lokalizacjach wynosiły w porze dziennej do około 4 dB, w porze nocnej około 4–5 dB. Zgodnie z klasyfikacją przyjętą przez Instytut Ochrony Środowiska, stan klimatu akustycznego w miejscach stwierdzonych przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomu hałasu drogowego we wszystkich przypadkach określono jako niedobry – nie stwierdzono warunków kwalifikowanych jako złe lub bardzo złe. Hałas kolejowy na terenie gminy Śrem obecnie nie występuje. W zakresie działalności kontrolnej GIOS, Departamentu Monitoringu Środowiska, Regionalnego Wydziału Środowiska w Poznaniu w zakresie zachowania obowiązujących standardów akustycznych środowiska, w ramach kontroli stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu do 15 dB zarówno w porze dnia jak i nocy, przy zauważalnej tendencji eliminacji przypadków największych przekroczeń wartości dopuszczalnych, sięgających 20 dB lub większych, obserwowanych sporadycznie w okresie wcześniejszym. W przypadku tych kontroli źródłami hałasu były najczęściej: instalacje wentylacyjne, klimatyzatory, maszyny i urządzenia do obróbki materiałów, odpylacze, kompresory i sprężarki, sortowniki, przesiewacze, taśmociągi, urządzenia nagłaśniające, samochody ciężarowe, turbiny wiatrowe oraz myjnie samochodowe. Przedmiotem kontroli były również badania akustyczne podmiotów posiadających pozwolenia zintegrowane (fermy drobiu, gospodarstwa rolne, ubojnie, cukrownie, zakłady przemysłu spożywczego, rolnego, farmaceutycznego, metalowego, drzewnego, papierniczego, gumowego, galwanizernie, huta szkła, zakłady składowania i przetwarzania odpadów, elektrownie, stacje pomp, obiekty handlowe i rozrywkowe). Na 162 podmioty przekroczenie dopuszczalnych wartości stwierdzono w 5 przypadkach, a odstępstwa nie przekraczały 4 dB. Przeprowadzono również 5 badań interwencyjnych, w tym przy drodze wojewódzkiej nr 430 w Puszczykowie, gdzie poziom równoważny hałasu powodowanego oddziaływaniem akustycznym drogi wojewódzkiej nr 430 również utrzymywał się na granicy dopuszczalnych wartości.

W projekcie zmiany studium w rozdziale 10.1. przedstawiono system drogowy gminy Śrem. Wskazano także projektowaną inwestycję drogową – budowę obwodnicy miasta Śrem (etap III), mającej połączyć drogę wojewódzką nr 434 z ulicą Staszica (południowa część miasta), której realizacja ma nastąpić zgodnie wytycznymi zarządcy drogi oraz aktualnymi projektami techniczno – budowlanymi. Realizacja przedmiotowej inwestycji jako obwodnicy ma niewątpliwie wyprowadzić ruch samochodowy, szczególnie ten uciążliwy i tranzytowy poza granice miasta. Oznacza to zarówno poprawę bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców miasta (zmniejszenie ilości pojazdów przejeżdżających przez miasto, zmniejszenie emisji komunikacyjnej, większa płynność ruchu pojazdów, ograniczenie hałasu), ale także użytkowników dróg (płynność ruchu przekładająca się na mniejszą emisję zarówno spalin jak i hałasu – ograniczenie hamowania, stawania, ruszania, przyspieszania). Dla terenów wzdłuż planowanej obwodnicy to także możliwość uruchomienia działalności wymagających dobrej dostępności komunikacyjnej, a z drugiej niewymagających ochrony akustycznej. Realizacja przedmiotowej inwestycji będzie niewątpliwie wiązała się z przekształceniem powierzchni ziemi, w związku z jej realizacją oraz emisją hałasu w związku z jej eksploatacją. Zakres oddziaływania zarówno na etapie budowy jak i na etapie eksploatacji będzie przedmiotem odrębnego, szczegółowego postępowania administracyjnego związanego z oceną oddziaływania tej konkretnie inwestycji na środowisko oraz jej lokalizacją. Zwrócenia uwagi wymaga, że obecnie tego typu inwestycje realizowane są w drodze ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych³⁷, a zatem w trybie całkowicie niezależnym od ustaleń planu miejscowego i studium uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania przestrzennego gminy. Istotnym jest zatem wskazanie w zmianie studium, że tego rodzaju inwestycja wynika z Planu transportowego dla województwa wielkopolskiego. Na etapie opracowywania dokumentacji przebiegu planowanego etapu III obwodnicy zostaną sporządzone warianty uwzględniające zarówno uwarunkowania jak i koszty środowiskowe, społeczne i finansowe. Obecne ujawnianie na rysunku zmiany studium przebiegu obwodnicy miasta Śrem – etap III bez posiadania jakichkolwiek bardziej szczegółowych wariantów lub koncepcji, miałyby charakter wyłącznie postulatu, który mógłby dodatkowo wprowadzać zainteresowanych w błąd odnośnie docelowego kierunku zagospodarowania terenu. Na etapie sporządzania wariantów (koncepcji programowo – przestrzennych, a następnie projektu budowlanego i wykonawczego) przebiegu planowanego odcinka przeanalizowane zostaną nie tylko istniejące uwarunkowania, ale także rozwiązania techniczne i technologiczne (rozwiązania skrzyżowań tj. np. rondo, rodzaj nawierzchni, przebieg, docelowa prędkość, konieczność zastosowania barier akustycznych, w tym ekranów) wpływających zarówno na bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego, ale przede wszystkim terenów otaczających. Zastosowanie konkretnych rozwiązań chroniących tereny wymagające ochrony akustycznej wynikać zatem będzie z konkretnego przebiegu planowanej drogi i przyjętego rozwiązania drogi, co w konsekwencji rzutować będzie np. na konieczność zastosowania ekranów akustycznych w określonych miejscach, wprowadzenia zieleni izolacyjnej, zastosowania wałów ziemnych bądź też użycia tzw. cichej nawierzchni.

Na terenie gminy Śrem obecnie nie występuje obecnie hałas kolejowy. Jednakże w związku z planowaną rewitalizacją linii kolejowej Czempin – Śrem (linia nr 369), zgodnie z przebiegiem istniejących tras kolejowych obecnie nieużytkowych i włączeniem jej do Poznańskiej Kolei Metropolitalnej konieczne będzie zabezpieczenie otoczenia przed hałasem związanym z jej funkcjonowaniem. Uruchomienie przedmiotowej linii wpisuje się w rozwiązania wojewódzkie dotyczące nie tylko integracji przestrzennej obszaru województwa (zapewnienie mieszkańcom alternatywnego sposobu dojazdu do pracy), ale także ochrony środowiska (zmniejszenie ilości samochodów poruszających się na tej trasie, poprawa bezpieczeństwa publicznego na drogach, wykorzystania paliw itp.). Lokalizacja linii kolejowej ma wykorzystywać trasę linii zlikwidowanej między innymi ze względu na dostępność tego terenu oraz jego położenie względem istniejących już linii kolejowych oraz struktur osadniczych. Jednakże ostatecznie przebieg przedmiotowej linii ustalony zostanie na podstawie ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym³⁸, a zatem w sposób niezależny od ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego czy planu miejscowego. Również w tym przypadku konieczne będzie opracowanie wariantów optymalnych z punktu widzenia środowiskowego, ekonomicznego, społecznego. Oznacza to tym samym, że uruchomienie przedmiotowej linii, chociaż ma wykorzystywać trasę linii zlikwidowanej, nie jest tożsame z poprowadzeniem jej po historycznym śladzie. Uruchomienie przedmiotowej linii jest w fazie opracowania studyjnego. Wyznaczenie terenów wymagających ochrony akustycznej, przyjęcie rozwiązań technicznych i technologicznych minimalizujących ten wpływ (np. ekrany akustyczne, prędkość pociągu na określonych odcinkach) będzie niewątpliwie przedmiotem opracowania projektowego i lokalizacyjnego. W projekcie studium inwestycja ta została wskazana ze względu na fakt uwzględnienia w dokumentach ponadgminnych. Nie ulega wątpliwości, że celem uruchomienia linii kolejowej jest poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru oraz ograniczenie wykorzystania przez mieszkańców indywidualnych środków transportu. Kolej jako zbiorowy środek transportu ma służyć, poprzez ograniczenie ruchu pojazdów samochodowych, poprawie bezpieczeństwa na drogach publicznych oraz zmniejszeniu emisji hałasu oraz substancji do powietrza. Zatem oddziaływanie akustyczne planowanej linii kolejowej zależeć będzie od ostatecznie przyjętego wariantu przebiegu i jego

³⁸ Dz. U. z 2021 r., poz. 1984 z późn.zm.)

położenia wobec istniejącej zabudowy, przyjętej technologii wykonania linii kolejowej, jakości i sprawności taboru kolejowego, czy ustalonej prędkości.

Występujący na terenie gminy Śrem hałas lotniczy związany jest z funkcjonowaniem lądowiska śmigłowcowego dla potrzeb oddziału ratunkowego Szpitala Powiatowego im. T. Malińskiego w Śremie Sp. z o.o.. Ze względu na cel – ochronę życia i zdrowia ludzkiego nie jest możliwe wyeliminowanie tego źródła hałasu. Stąd też oddziaływanie akustyczne tego lądowiska, jak i innych lądowisk zależeć będzie od docelowego przeznaczenia tj. ustalonych celom ich działania takich, jak w tym przypadku ochrona życia ludzkiego czy bezpieczeństwa publicznego. Nie ulega wątpliwości, że przedmiotowe lądowisko oddziałuje akustycznie na terenie sąsiednie, niemniej jednak to oddziaływanie nie ma charakteru stałego i jest związane z celem nadrzędnym tj. ratowaniem życia ludzkiego.

Hałas przemysłowy zarówno punktowy, emitowany przez urządzenia usytuowane na zewnątrz (sprężarki, klimatyzatory itp.), wtórny, wynikający z pracy urządzeń znajdujących się wewnątrz budynków oraz dodatkowy, związany z obsługą zabudowy przemysłowej (komunikacja, remonty, prace budowlane) jest powiązany z zabudową przemysłową zlokalizowaną na terenie gminy. Jednakże ze względu stosowanie nowych technologii oraz przepisy prawa, dotyczące norm emisji do powietrza oraz dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku ten rodzaj hałasu podlega bieżącej obserwacji i wyciszaniu. W przypadku zróżnicowanych istniejących działalności poprawę warunków akustycznych można osiągnąć poprzez zmianę lokalizacji zakładu lub wybranych źródeł hałasu, zmianę warunków propagacji hałasu w kierunku terenów chronionych (wprowadzenie elementów ekranujących, wymianę urządzeń na mniej hałaśliwe, zastosowanie obudów i tłumików akustycznych zwiększenie izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych pomieszczeń produkcyjnych, ograniczenie prac przy drzwiach otwartych do niezbędnego minimum, a także w ostateczności zaprzestanie danej działalności.

9) Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2007 r. Prawo ochrony środowiska pole elektromagnetyczne to pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz, które tworzą zakres promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego.

Występujące na terenie gminy Śrem źródła sztucznego promieniowania elektromagnetycznego w środowisku to stacje bazowe telefonii komórkowej (GSM/UMTS/CDMA/LTE), nadajniki RTV, linie i stacje elektroenergetyczne. Elektroenergetyczna sieć rozdzielcza w gminie Śrem zasilana jest z trzech Głównych Punktów Zasilania (GPZ) 110/20/15 KV. Związane z nimi linie wysokiego napięcia WN-110 kV emitują pole elektryczne o natężeniu nie przekraczającym mkV1, co znacząco nie wpływa na tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsca dostępne dla ludzi. Dodatkowo pole elektryczne jest silnie tłumione przez budynki. Również związane z liniami elektroenergetycznymi zjawisko tzw. ulotu (emisji hałasu akustycznego o mocy wynoszącej maksymalnie 35 db (A) na poziomie 1,5 m n.p.t.) jest hałasem nieznacznie przekraczającym poziom tła akustycznego, nie powodującym przekroczenia wartości normatywnych, niezależnie od rodzaju zabudowy sąsiadującej z linią.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku reguluje rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r.³⁹ w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, które uchylilo z dniem 1 stycznia 2020 r. dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania ich poziomów.⁴⁰ Dopuszczalne

³⁹ Dz.U., poz. 2448

⁴⁰ Dz.U. Nr 192, poz. 1883

poziomy pól elektroenergetycznych w środowisku zróżnicowano dla: terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności. Wartość dopuszczalna dla miejsc dostępnych dla ludności wynosi 28-10000 V/m (w zależności od częstotliwości), natomiast dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową 1 kV/m.

W 2019 r. Instytut Łączności, Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Ministerstwa Cyfryzacji przeprowadził badania poziomu pola elektromagnetycznego pochodzącego ze stacji bazowych telefonii komórkowych. Wszystkie punkty badawcze zlokalizowane były na terenie miast wojewódzkich, w tym 2 na terenie miasta Poznania. Przeprowadzone badania wskazały zmniejszenie liczby pionów pomiarowych w których nastąpiło przekroczenie w stosunku do lat poprzednich. Przedmiotowe badania są istotne z punktu widzenia wdrażania sieci 5G, gdzie instalacje poprzednich generacji (2G, 3G oraz 4G) nie zostaną nagle wyłączone, co może skutkować zwiększeniem wypadkowej wartości PEM w środowisku bądź też koniecznością zwiększenia liczby stacji bazowych telefonii komórkowej wymaganych do pokrycia danego obszaru pożądanym zasięgiem sieci.⁴¹

W 2021 r. GIOS, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Środowiska w Poznaniu przeprowadził „Ocenę poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2020 w województwie wielkopolskim – w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska”. Jeden z punktów pomiarowych został zlokalizowany w Śremie, przy ul. Chłapowskiego 22. Poziomy PEM zmierzone w roku 2020 na terenie województwa wielkopolskiego są dużo niższe od poziomu dopuszczalnego. Jednocześnie w związku z wejściem w życie nowego rozporządzenia wprowadzającego zwiększone normy dla poziomów pól elektroenergetycznych w środowisku prognozuje się, że mimo rozwoju sieci telekomunikacyjnych i wprowadzeniu technologii 5G nie będzie przekroczeń wartości PEM w środowisku w kolejnych latach. Podstawowe znaczenie dla ochrony przed polami elektromagnetycznymi ma właściwa lokalizacja instalacji emitujących te pola, z tego powodu konieczne jest uwzględnianie instalacji emitujących pola elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Śrem występują napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokich napięć oraz średnich napięć, dla których obowiązują pasy technologiczne. Występują także linie radiowe dalekiego zasięgu oraz obiekt nadawczy (radiowo-telewizyjne centrum nadawcze) Poznań / Śrem, dla których wyznaczono strefy ochronne. Na terenie gminy zlokalizowane są także stacje bazowe telefonii komórkowej.

10) Klimat lokalny

Klimat na terenie gminy posiada cechy klimatu umiarkowanego, z dużymi wpływami masy powietrza morskiego i kontynentalnego. Zgodnie z regionalizacją klimatyczną R. Gumińskiego, obszar gminy znajduje się w obrębie Dzielnicy Środkowej, charakteryzującej się korzystnymi warunkami klimatycznymi. Jest on modyfikowany ukształtowaniem terenu, podłożem, występowaniem lasów, obszarów zadrzewionych oraz zakrzewionych oraz otwartych przestrzeni rolniczych.

Okres wegetacyjny wynosi 200 – 220 dni w roku. Opady są umiarkowane i wynoszą około 550 mm i są mniejsze niż potencjalne parowanie w ciągu roku. Prowadzi to do przesuszania powierzchni ziemi, zwłaszcza na otwartych terenach rolniczych. Liczba dni mroźnych waha się w granicach 30-60, a dni z przymrozkami 100 – 110. Pokrywa śnieżna utrzymuje się od 38 do 60 dni.

Tabela 6: Temperatura, opady i usłonecznienie w 2019 r.

TEMPERATURA

⁴¹ Raport: Pomiary pól elektromagnetycznych (PEM) wytwarzanych przez stacje bazowe telefonii komórkowej (2019) -<https://pem.il-pib.pl>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Sezon	Najniższa temperatura	Najwyższa temperatura	Średnia temperatura	Średnia temperatura – wielolecie 1971-2000	Średnia temperatura – wielolecie 1981-2010
Zima	-8° - -7°C	12° -13°C.	1°-2° C	0° - -1°C	0° - -1°
Wiosna	-1° - -2°C	23 -24°C	9° -10°C	8° -9°C	8° - 9°C
Lato	9° -11°C	34° - 35°C	21° - 22°C	17° - 18°C	18° - 19°C
Jesień	0° - -1°C	23° -24°C	9° -10°C	8° - 9°C	8° -9°C
Rok	-4° -3°	31° -32°	11° - 21°	8° - 9°	8° - 9°
SUMA OPADÓW					
Sezon	Suma opadów		Wielolecie 1971-2000	Wielolecie 1981-2010	
Zima	100 – 120 mm		75 - 100 mm	80 - 100 mm	
Wiosna	100 – 140 mm		100 - 125 mm	100 - 120 mm	
Lato	50 - 100 mm		175 – 225 mm	175 - 200 mm	
Jesień	100-140mm		100 - 125 mm	100 - 120 mm	
Rok	300 -450 mm		500 - 550mm	500 - 550 mm	
USŁONECZNIENIE					
Sezon	Usłonecznienie		Wielolecie 1971-2000	Wielolecie 1981-2010	
Zima	160 – 180 h		130 - - 150 h	140 – 160 h	
Wiosna	590 – 520 h		500 – 520 h	540 - 560 h	
Lato	850 – 900 h		680 – 700 h	740 – 770 h	
Jesień	340 – 380 h		280 – 290 h	310 – 320 h	
Rok	2000 – 2100 h		1620 – 1640 h	1700 – 1750 h	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.pogodynka.pl (IMGW)

Temperatura wahała się zatem w 2019 r. od -8 °C zimą do ponad 34°C latem. Największe odchylenie względem wielolecia wystąpiło latem. Suma opadów rocznych w 2019 r. wyniosła 300-450 mm. Największe różnice wystąpiły latem, gdzie opad był trzykrotnie niższy niż w wieloleciu. Również pod względem usłonecznienia największe różnice wystąpiły latem. Na stacji meteorologicznej w Poznaniu zanotowano w lipcu 2019 r. maksymalną temperaturę 38°C oraz w czerwcu 2019 r. 16,7 h usłonecznienia w ciągu jednej doby⁴². Z pomiarów wynika, że 2019 r. cechował się bardzo słonecznym, ciepłym latem o niewielkiej ilości opadów.

Tendencje zmian klimatycznych w skali globalnej, to wzrost temperatury oraz częstotliwość i nasilenie zjawisk ekstremalnych. Ocieplenie spowodowane jest przede wszystkim zwiększającą się ilością gazów cieplarnianych wytwarzanych przez człowieka.

Zgodnie ze „Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020)⁴³ w przypadku gminy Śrem rekomendowane są następujące kierunki działań adaptacyjnych:

- przygotowanie programów zabezpieczenia w wodę dobrej jakości w warunkach dłuższych okresów suszy i niedoborów wody;
- kształtowanie sieci osadniczej z uwzględnieniem w planach rozwoju zwiększenia obszarów zieleni i obszarów wodnych (mała retencja);
- ochrona oraz nasadzenia roślinności wysokiej;
- rozwój systemu odbioru i gromadzenia wód opadowych i roztopowych;
- poprawa stanu jakości powietrza.

Celem działań adaptacyjnych jest uniknięcie i ograniczenie zagrożeń wynikających ze zmian klimatu takich jak wzrostu zagrożenia powodziowego, wzrostu częstotliwości występowania fal upałów, zmianę struktury opadów atmosferycznych i wzrost częstotliwości występowania opadów nawaalnych oraz niską retencję gruntu. W projekcie

⁴² Biuletyn monitoringu klimatu Polski, rok 2019, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy

⁴³ „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) – www.ms.gov.pl (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 5320)

zmiany studium uwzględniono ww. wytyczne między innymi poprzez wyznaczenie terenów wyłączonych spod zabudowy, uregulowania w zakresie zastosowania retencji, odnawialnych źródeł energii i związanego z tym ograniczenia niskiej emisji, czy też ustalenie parametrów zabudowy i zagospodarowania terenów, w tym powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych terenów.

11) Szata roślinna i świat zwierzęcy

Poziom lesistości w gminie Śrem w roku 2020 wynosił 15,9 %. Jest to wartość wyraźnie mniejsza od lesistości województwa wielkopolskiego, która kształtowała się w roku 2020 na poziomie 25,8% oraz powiatu śremskiego, która kształtowała się w 2020 r. na poziomie 19,6%.⁴⁴Zgodnie z regionalizacją geobotaniczną Polski Matuszkiewicza (IGiZ PAN Warszawa 2008) gmina Śrem leży w Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Dziale Brandenbursko-Wielkopolskim, Krainie Środkowowielkopolskiej w dwóch okręgach:

- Okręg Kórnicko-Miłosławski: podokręgi Mosiński (B.2.2.a), Doliny Warty „ujście Proсны-Poznań” (B.2.2.b) oraz Kórnicki (B.2.2.c)
- Okręg Kościańsko-Opalenicki – podokręg Kościański (B.2.3.d).

Lasy gminy są lasami sztucznymi, zostały sadzone w XIX i XX w. Głównymi gatunkami występującymi w lasach są: sosna, dąb, olsza, klon, grab, wiąz, olcha i jesion. Zdecydowanie dominującym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, której udział w drzewostanie przekracza 90%. Najwięcej lasów występuje w północnej, prawobrzeżnej części gminy, wchodzącej w skład Nadleśnictwa Babki, Obrębu Kórnik. Są to uroczyska: Dąbrowa, Tesiny, Mechlin, Niesłabin, Zbrudzewo. Lasy zachodniej części gminy, należące do Nadleśnictwa Konstantynowo, Obrębu Konstantynowo, obejmują uroczysko Nochowo. Do Nadleśnictwa Piaski, Obrębu Piaski należą niewielkie fragmenty leśne w rejonie Olszy.

Pradolina Warciańsko-Odrzańska jest najbardziej zalesionym terenem gminy, przy jednocześnie wysokim udziale trwałych użytków zielonych. Drzewostany w obrębie pradoliny są w różnym wieku i mają zróżnicowany skład gatunkowy. Według ustawy z dnia 28 września 1991 r.⁴⁵ o lasach lasy te pełnią funkcje ochronne - ich zadaniem jest zachowanie nie zmienionych stosunków wodnych, glebowych i krajobrazowych, spełnia też funkcje rekreacyjne. Większe powierzchnie leśne występują na obszarach wydmowych w okolicach Mechlina, Dąbrowy i Kalej, a szczególnie wartościowe są fragmenty lasów łągowych w obrębie zalewowej terasy Warty terasy dennej – uroczyska Mechlin i Niesłabin.

W obrębie terenów wysoczyzn morenowych zalesienie jest niewielkie. Duży kompleks leśny występuje w obrębie Parku Krajobrazowego im. Gen. Dezyderygo Chłapowskiego (Lasy Błociszewskie).

Istotną częścią systemu zieleni są również zabytkowe podworskie założenia parkowe. Najlepiej zachowane są parki w Mechlinie, Krzyżanowie, Psarskim, Łęgu i Błociszewie. Na skarpie nadwarciańskiej ciekawym założeniem przestrzennym się parki w Górze i w Psarskim.

Fauna gminy Śrem jest typowa dla nizin środkowopolskich. Do najlepiej rozpoznanych grup systematycznych należą kręgowce, zwłaszcza ptaki. Wśród bezkręgowców najliczniejszą grupę stanowią owady, mięczaki i pajęczaki. Na terenie gminy Śrem występują chronione i rzadkie gatunki (m.in. paż żeglarz oraz szlaczkoń szafraniec). Wśród chrząszczy na uwagę zasługuje fakt występowania kozioroga dębosza. Mięczaki są reprezentowane przez około 40 gatunków, w tym największego krajowego ślimaka - winniczka.

⁴⁴ GUS, 2020

⁴⁵ Dz. U. z 2020 r., poz. 6 z późn.zm.

W licznych wodach powierzchniowych okolic Śremu występuje około 30 gatunków ryb. Na terenie gminy stwierdzono występowanie 12 gatunków płazów, w tym rzadko spotykanej w Polsce rzekotki drzewnej i kumaka nizinnego. Z gadów występuje tylko jeden wąż – zaskroniec, a od 1997 stwierdzono występowanie żółwi błotnych. Jaszczurki są reprezentowane przez padalca, jaszczurkę zwinkę i żyworodną.

Na terenie gminy stwierdzono dotychczas występowanie blisko 200 gatunków ptaków, w tym m.in. bociana czarnego, kani, błotniaka stawowego i łąkowego, baka bączka, gągoła oraz orła bielika.⁴⁶

12) Przyrodnicze obszary chronione

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania – Poznański Obszar Metropolitalny, stanowiącym załącznik nr 2 do uchwały Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania na terenie gminy Śrem występują następujące elementy zielonego pierścienia metropolii:

- Rogaliński Park Krajobrazowy;
- obszary Natura 2000: PLB300017 Ostoja Rogalińska i PLH300012 Rogalińska Dolina Warty;
- tereny otwarte – rolnicza przestrzeń produkcyjna;
- tereny łąk i pastwisk;
- kompleksy leśne i wyspy leśne;
- tereny osadnicze.

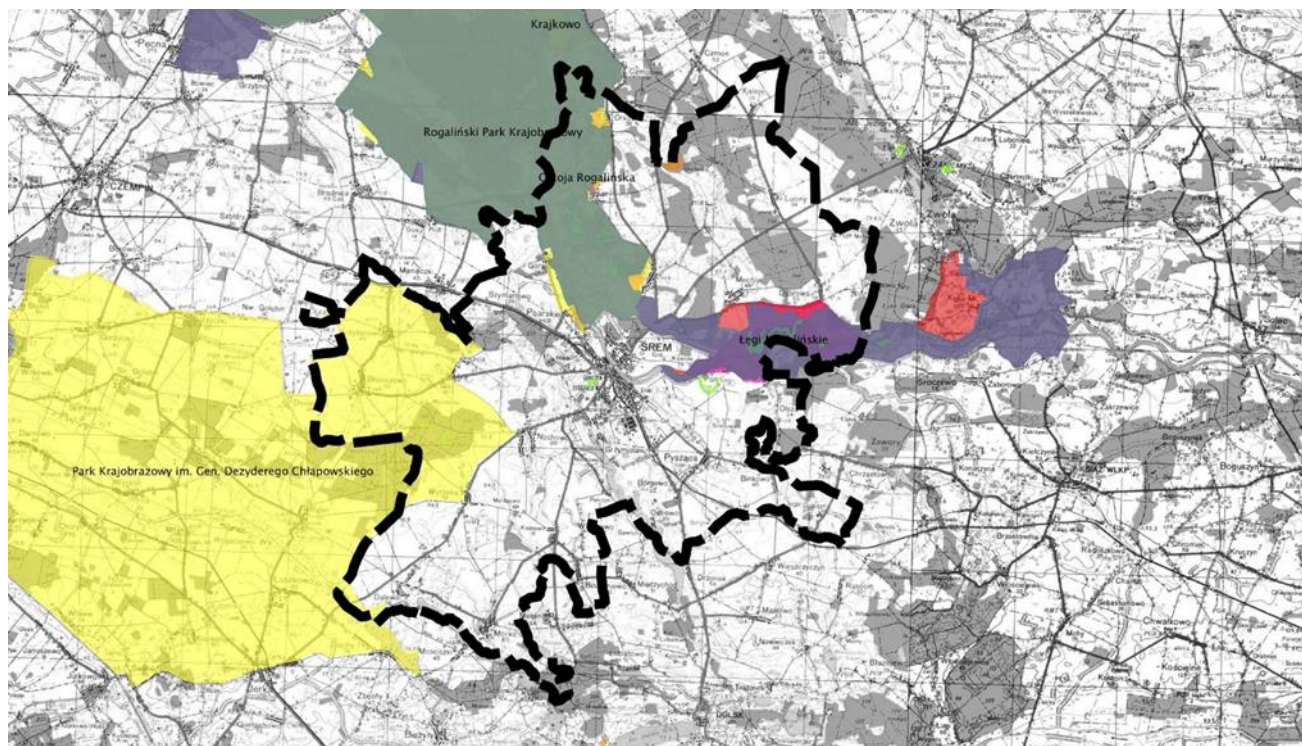
Jednocześnie na kształtowanie spójnego systemu przyrodniczego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, mają wpływ następujące elementy występujące na terenie gminy Śrem:

- obszary węzłowe: obszary o randze europejskiej i krajowej (Rogaliński Park Krajobrazowy i fragment Parku Krajobrazowego im. gen. Dezyderego Chłapowskiego, obszary Natura 2000 PLB300017 Ostoja Rogalińska i PLH300012 Rogalińska Dolina Warty) oraz obszary o randze ponadlokalnej (kompleks Lasów Kórnickich, lasy w kotlinie Śremskiej, leśny rezerwat Czmoń, płyty: leśne, ekosystemów zależnych od wód – mokradła i wodne);
- korytarze ekologiczne: dolin rzecznych (krajowy korytarz Warty, regionalny korytarz Kanał Szymanowo – Grzybno, lokalny korytarz: Kanał Graniczny, Racocki Rów, Pysząca) oraz lądowe (korytarz krajowy: Dolina Warty).

Na terenie gminy Śrem występują następujące obszary chronione przedstawione na mapie nr 7.

Mapa 7: Granice obszarów chronionych na terenie Gminy Śrem

⁴⁶ Podstawowe opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Śrem (2007)

Źródło: www.geoportal.gov.pl oraz <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

Obszar Natura 2000 - PLB300017 Ostoja Rogalińska

Obszar leży na Nizinie Wielkopolskiej, na południe od Poznania. W części północnej zajmuje powierzchnię Wielkopolskiego Parku Narodowego, położonego na Pojezierzu Wielkopolskim, w krajobrazie polodowcowym, o bardzo zróżnicowanej rzeźbie terenu, na lewym brzegu Warty. Znajduje się tutaj 12 jezior - głównie eutroficznych (m.in. Jezioro Łódzkie, Dymaczewskie, Witobelskie, Góreckie, Rosnowskie), a najwyższym wzniesieniem moreny czołowej (132 m n.p.m.) jest Osowa Góra. Występuje tu część najdłuższego w Polsce ozu Bukowo-Mosińskiego oraz wydmy, rynny i głązy narzutowe. Są tu też łąki trzęślicowe i pełnikowe. Większą część powierzchni ostoi pokrywają drzewostany sosnowe (70%) z domieszką dębu, świerka, brzozy, grabu i lipy. W pobliżu jezior i rzek, na terenach wilgotnych, występują łągi wiązowo-jesionowe; tereny bagienne zajmują lasy z olszą czarną, a zarośla łozowe tworzy wierzba i kruszyna. W okolicy Jez. Wielkomięjskiego znajduje się cenny kompleks łąkowo-torfowiskowy na kredzie jeziornej z roślinnością kalcyfilną. Część południowa obszaru leży w granicach Rogalińskiego Parku Krajobrazowego, na obu brzegach Warty, na terenie Kotliny śremskiej. Obszar zajmuje tu fragment doliny Warty, gdzie rzeka meandrując utworzyła na terasie zalewowej liczne starorzecza. Otaczają je łąki i bagna. W dolinie zachowały się płyty lasów łągowych (w tym zagrożonych w skali kraju łągów wierzbowych i topolowych), a na wyższych terasach kompleksy grądów. Osobliwością jest grupa ponad 1000 dębów o obwodach od 2 do 9,5 m; najstarsze kilkusetletnie (w tym 3 okazy liczące ponad 500 lat każdy - w parku w Rogalinie); 44 drzewa są martwe; występująca tu populacja kozioroga dębosza żerując na dębach niszczy je. Większą część obszaru pokrywają lasy, duży jest też udział gruntów ornych.

W granicach obszaru występuje co najmniej 26 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasie, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) kani czarnej (PCK) i kani rudej, (PCK); nieregularnie gnieździ się batalion (PCK). Gęś zbożowa zimuje w liczbie przekraczającej 1% populacji szlaku wędrówkowego(C3), osiągając liczebność do 8000

osobników. Ostoja Rogalińska jest jedną z najważniejszych w Polsce ostoi rybitwy czarnej i dzięcioła średniego.⁴⁷

Obszar Natura 2000 – PLH300012 Rogalińska Dolina Warty

Obszar obejmuje fragment pradoliny Warty na południe od Poznania, z unikalnym krajobrazem, gdzie rzeka meandrując utworzyła na terasie zalewowej liczne starorzecza i zastoiska. Otaczają je łąki i bagna. W dolinie zachowały się płaty lasów łęgowych (w tym zagrożonych w skali kraju łągów wierzbowych i topolowych), a na wyższych terasach kompleksy grądów. Większą część obszaru (47,7%) pokrywają lasy, duży jest też udział gruntów omych (ok. 25%) oraz łąk i pastwisk (ok. 23%). Charakterystyczną cechą obszaru jest grupa kilkuset okazałych starych dębów, występujących na odcinku Rogalinek - Rogalin; najstarsze liczą kilkaset lat, wśród nich rosnące w parku w Rogalinie: "Lech" (609 lat, obwód 910 cm), "Czech" (523 lata, 742 cm) i "Rus" (496 lat, 672 cm) - Pacyniak (1992).

W obszarze nagromadzone są liczne, dobrze zachowane i silnie zróżnicowane starorzecza, łąki, łągi i inne typy roślinności związane z działalnością rzeki Warty. Stwierdzono występowanie 16 siedlisk przyrodniczych z załącznika I dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym trzech priorytetowych (6120, 91E0 i 9110). Spośród nich największy udział mają różnego typu lasy łęgowe (ponad 40% łącznej powierzchni wszystkich siedlisk), świeże łąki (prawie 25%), starorzecza (ok. 16,5%) oraz kwaśne dąbrowy (ok. 11%) - Rosadziński (2010). Obszar do niedawna obejmował największe skupisko dębów szypułkowych w Europie, znajdujące się w dolinie Warty pomiędzy Rogalinkiem a Rogalinem (Pacyniak 1992). Stwierdzono ponadto występowanie 15 gatunków z załącznika II dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym jednego priorytetowego - pachnicy dębowej. W obszarze występuje także 11 gatunków roślin z krajowej "czerwonej listy" (Zarzycki, Szelaąg 2006): fiołek mokradłowy *Viola stagnina*, goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*, goździk pyszny *Dianthus superbus*, goździk siny *Dianthus gratianopolitanus*, groszek błotny *Lathyrus palustris*, kosaciec syberyjski *Iris sibirica*, kruszczyk błotny *Epipactis palustris*, nasięśrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum*, pszeniec grzebieniasty *Melampyrum cristatum* oraz selernica żyłkowana *Cnidium dubium*. Kolejne figurują na regionalnej "czerwonej liście" (Jackowiak i in. 2007), w tym rzeżucha drobnokwiatowa *Cardamine parviflora* oraz skrzyp pstry *Equisetum variegatum* ze statusem "zagrożony" (kategoria "EN"). Dziewięć dalszych taksonów posiada w Wielkopolsce status "narażony" (kat. "VU"): bukwica zwyczajna *Betonica officinalis*, konitrut błotny *Gratiola officinalis*, kropidło piszczalkowate *Oenanthe fistulosa*, orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, rzeżucha niecierpkowa *Cardamine impatiens*, sitniczka szcecinowata *Isolepis setacea*, starzec bagienny *Senecio paludosus*, wolffia bezkorzeniowa *Wolffia arrhiza* oraz zamokrzyca ryżowa *Leersia oryzoides*. Kolejnych pięć gatunków zostało uznanych jako "najmniejszej troski" (kat. "LC"): koniopłoch łąkowy *Silaum silaus*, lilia złoto głów *Lilium martagon*, ożanka czosnkowa *Teucrium scordium*, topola czarna *Populus nigra* i wilczomlec *Liniacy Euphorbia lucida*.

Dla przedmiotowego obszaru opracowano plan zadań ochronnych, który został przyjęty Zarządzeniem nr 2/13 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 lipca 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rogalińska Dolina Warty PLH300012⁴⁸.

Zespół Przyrodniczo Krajobrazowy Łęgi Mechlińskie

Obszar objęty ochroną to siedliska przyrodnicze charakterystyczne dla zalewowej doliny rzeki Warty o dużych wartościach krajobrazowych i naukowo-dydaktycznych. Powierzchnia obszaru to 780,89 ha. Obszar został przyjęty uchwałą Nr 434/XXXVIII/01 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 26 października 2001 r. w sprawie uznania obiektu

⁴⁷ standardowy formularz danych <http://pzo.gdos.gov.pl> z 2018-06-14

⁴⁸ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 4757

przyrodniczego za zespół przyrodniczo-krajobrazowy⁴⁹. Obecnie obowiązującym aktem jest obwieszczenie Rady Miejskiej w Śremie z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie uznania obiektu przyrodniczego za zespół przyrodniczo-krajobrazowy⁵⁰. Celem ochrony jest zachowanie wodnych, podmokłych i wilgotnych siedlisk przyrodniczych.

Wyznaczone w zmianie studium obszary:

- terenów zabudowy usługowej w zieleni (K_UZP) na działce o nr ewid. 21 obr. Bystrzek,
- terenów zabudowy usługowej (K_U) na działkach o nr ewid. 19/2 i 20/2 obr. Bystrzek,
- terenów usług sportu i rekreacji (K_US) na działce o nr ewid. 17/1 obr. Bystrzek,
- terenów przeznaczonych pod wielofunkcyjną zabudowę wiejską (J_MR) w m. Dąbrowa,
- terenów pod wielofunkcyjną zabudowę wiejską poza zwartą zabudową (J_RZ),

stanowią kontynuację istniejącej struktury osadniczej oraz adaptację do nowych celów. Dodatkowo przedmiotowe tereny podlegają ogólnym zapisom zmiany studium dotyczącym ochrony wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem, czy retencji wody. Ustalenia dla tych terenów nie naruszają zatem zakazów ww. uchwały Rady Miejskiej w Śremie.

Park Krajobrazowy im. Gen. Dezyderego Chłapowskiego

Park został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 1/92 Wojewody Leszczyńskiego i Wojewody Poznańskiego z dnia 1 grudnia 1992 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego im. gen. Dezyderego Chłapowskiego⁵¹. Obecnie obowiązującym aktem prawa jest Uchwała Nr XLIV/858/14 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego im. gen. Dezyderego Chłapowskiego⁵². Parkiem objęty jest obszar o powierzchni 17323,21 ha.

Do szczególnych celów ochrony na terenie Parku należy:

- zachowanie historycznej sieci zadrzewień śródpolnych o dużych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych, naukowo-dydaktycznych i kulturowych;
- zachowanie i popularyzacja zrównoważonego krajobrazu rolniczego;
- zachowanie populacji rzadkich i chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt oraz ich siedlisk.

Przedmiotowa uchwała określa zakazy obowiązujące na terenie Parku. Zostały one szczegółowo wymienione w § 4 ust. 1. Odstępstwo od obowiązujących zakazów wynika natomiast z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Przywołany przepis wskazuje, że zakazy ustanowione na terenie parku krajobrazowego nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Definicja inwestycji celu publicznego zawarta w ww. ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wskazuje, że inwestycją celu publicznego, jest to działanie o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899). Do celi publicznych zalicza się zatem takie inwestycje jak między innymi:

⁴⁹ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, Nr 99, poz. 1079

⁵⁰ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 1452

⁵¹ Dz. Urz. Woj. Poznańskiego, Nr 16, poz. 142

⁵² Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 3258

- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- budowa i utrzymywanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, uczelni publicznych, federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 165 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478, 619 i 1630), szkół publicznych, państwowych lub samorządowych instytucji kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, obiektów sportowych.

Zatem w przypadku terenów działki o nr ewid. 21/2, 21/6 obręb Krzyżanowo (U_UZP), objętych ochroną zabytków, gdzie w ramach przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zachowuje się obiekty historyczne poprzez adaptację ich do nowych celów, można zastosować odstępstwo od zakazów, o którym mowa w ww. art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Tym samym ustalenia zmiany studium nie naruszają zakazów dotyczących parku krajobrazowego.

Rogaliński Park Krajobrazowy

Obejmuje powierzchnię 12682,7 ha. Utworzony został Rozporządzeniem Nr 4/97 Wojewody Poznańskiego z dnia 26 czerwca 1997 r. w sprawie utworzenia Rogalińskiego Parku Krajobrazowego⁵³. Obecnie obowiązującym aktem prawa dla tego obszaru jest uchwała Nr LI/979/14 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 października 2014 r. w sprawie utworzenia Rogalińskiego Parku Krajobrazowego⁵⁴. Do szczególnych celów ochrony na terenie Parku należy:

- zachowanie kompleksu zbiorowisk roślinnych związanych funkcjonalnie z doliną rzeki Warty;
- zachowanie populacji rzadko występujących oraz zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, zwierząt i grzybów występujących w dolinie Warty;
- zachowanie walorów biocenotycznych oraz bogactwa gatunkowego lasów porastających dno doliny Warty oraz stopniowa renaturalizacja obszarów leśnych zniekształconych przez nadmierny udział drzewostanów sosnowych;
- zachowanie zgrupowań okazałych dębów szypułkowych rosnących na obszarze doliny Warty;
- zachowanie obecnego charakteru koryta Warty oraz charakterystycznych elementów geomorfologii doliny, w szczególności - starorzeczy w różnych stadiach łądowienia;
- zachowanie urozmaiconego krajobrazu doliny Warty wraz z unikatowymi panoramami widokowymi;
- zachowanie elementów dziedzictwa kulturowego wraz z ich otoczeniem.

Przedmiotowa uchwała określa zakazy obowiązujące na terenie Parku. Zostały one szczegółowo wymienione w § 4 ust. 1. Odstępstwo od obowiązujących zakazów wynika natomiast z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Przywołany przepis wskazuje, że zakazy ustanowione na terenie parku krajobrazowego nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Definicja inwestycji celu publicznego zawarta w ww. ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wskazuje, że inwestycją celu publicznego, jest to działanie o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez

⁵³ Dz. Urz. Woj. Poznańskiego Nr 14, poz. 98

⁵⁴ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 6113

względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899). Do celi publicznych zalicza się zatem takie inwestycje jak między innymi:

- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- budowa i utrzymywanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, uczelni publicznych, federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 165 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478, 619 i 1630), szkół publicznych, państwowych lub samorządowych instytucji kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, obiektów sportowych.

Zatem w przypadku terenów działki o nr ewid. 55/4 obręb Psarskie (E_UZP) oraz działki o nr ewid. 87/4 obręb Góra (F_UZP), objętych ochroną zabytków, gdzie w ramach przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zachowuje się obiekty historyczne poprzez adaptację ich do nowych celów, można zastosować odstępstwo od zakazów, o którym mowa w ww. art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Tym samym ustalenia zmiany studium nie naruszają zakazów dotyczących parku krajobrazowego.

Rezerwat Czmoń

Jest to rezerwat leśny, fitocenotyczny zbiorowisk leśnych. Reprezentuje typ ekosystemu leśny i borowy i podtyp lasów nizinnych. Obejmuje powierzchnię 23,57 ha. Rezerwat został powołany Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 21 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody⁵⁵. W odniesieniu do rezerwatu obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 9 lutego 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Czmoń"⁵⁶. Celem ochrony przyrody w rezerwacie przyrody „Czmoń” jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych żyznego lasu liściastego z licznie występującymi gatunkami chronionych roślin naczyniowych.

Dla tego obszaru opracowano plan ochrony opublikowany w Rozporządzeniu Nr 1/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 10 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Czmoń"⁵⁷.

Dla tego obszaru obowiązują wytyczne dotyczące eliminacji lub zagrożeń zewnętrznych do uwzględnienia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:

W sąsiedztwie rezerwatu w pasie o szerokości 200 m od granicy rezerwatu:

- 1) nie zmieniać kategorii użytkowania gruntu z wyjątkiem zmiany na las,
- 2) wyłączyć tereny spod zabudowy,
- 3) utrzymywać obecne stosunki wodne, gospodarując zasobami wodnymi na niezmienionym poziomie.

Na terenie rezerwatu przyrody wyznaczono tereny lasów. W sąsiedztwie rezerwatu wyznaczony tereny lasów oraz tereny preferowanych dolesień DL.

W projekcie zmiany studium na terenie lasów (ZL) dopuszczono możliwość lokalizacji zabudowy związanej z gospodarką leśną w oparciu o przepisy odrębne, przy czym lokalizacja zabudowy nie może naruszać przepisów odrębnych, w szczególności

⁵⁵ Dz. U., Nr 161, poz. 1084

⁵⁶ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 1335

⁵⁷ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego. Nr 4, poz. 59

dotyczących ochrony przyrody i zakazów dotyczących rezerwatu „Czmoń”. Na terenie preferowanych dolesień (DL) ustalono możliwość dolesienia lub też pozostawienia w użytkowaniu dotychczasowym, przy czym w przypadku użytkowania rolniczego brak możliwości lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w ramach zabudowy zagrodowej, natomiast dopuszcza się lokalizację zabudowy związanej z produkcją rolniczą czy ogrodniczą na działkach budowlanych o minimalnej powierzchni 1 ha i o parametrach jak określone dla terenów RZ w danej strefie, przy czym lokalizacja zabudowy nie może naruszać przepisów odrębnych, w szczególności dotyczących ochrony przyrody i zakazów dotyczących rezerwatu „Czmoń”.

W projekcie studium wskazano również, że zmiana studium zachowuje kierunki zagospodarowania tożsame z dotąd obowiązującym dokumentem. Nie planuje się żadnej zabudowy w pasie szerokości 200 m od granicy rezerwatu. Jedynym zagospodarowaniem jest tutaj istniejąca droga wojewódzka nr 434.

Na terenie gminy Śrem znajduje się 14 użytków ekologicznych, z których 10 to starorzecza: Bobrzysko, Potop, Jeziorko, Stara Warta, Samotnie, Przesmyk, Łokcie I, Łokcie II, Żowiniec, Starorzecza w Łęgu, 2 to śródleśne oczka wodne: Żurawiec i Żabie oczka oraz siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków: Kocanki i naturalny zbiornik wodny: Bagienko. Spośród użytków ekologicznych 13 zostało ustanowione uchwałą nr 433/XXXVIII/01 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 26 października 2001 r. w sprawie uznania obiektów przyrodniczych za użytki ekologiczne⁵⁸, ujednocioną obwieszczeniem Rady Miejskiej w Śremie z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie uznania obiektów przyrodniczych za użytki ekologiczne⁵⁹. Jedynie użytek ekologiczny Starorzecza w Łęgu ustanowiony został odrębną uchwałą nr 220/XXV/08 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 26 czerwca 2008 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego w Łęgu⁶⁰.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Śrem ustanowiono 59 pomników przyrody: 4 aleje drzew, 38 pojedynczych drzew, 8 skupisk drzew i 1 skupisko bluszczu pospolitego (*Hedera helix* L.). Drzewa stanowiące pomniki to drzewa z gatunku: dąb szypułkowy (*Quercus robur*), jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*), klon pospolity (*Acer platanoides*), klon jawor (*Acer pseudoplatanus*) kasztanowiec biały (*Aesculus hippocastanum* L.), platan zachodni (*Platanus occidentalis* L), olsza czarna (*Alnus glutinosa*), lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos* L.), topola czarna (*Populus nigra* L.), żywotnik zachodni (*Thuja occidentalis*), cis pospolity (*Taxus baccata*), sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris* L.), robinia akacjowa (*Robinia pseudoacacia* L.), grusza pospolita (*Pyrus communis* L.), i wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*)⁶¹. Pomniki przyrody zostały ustanowione:

- 1) zarządzeniem nr 52/88 Wojewody Poznańskiego z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie pomników przyrody⁶²
- 2) uchwałą nr 27/IV/2015 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 22 stycznia 2015 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody⁶³, zmienioną i ujednocioną obwieszczeniem nr 7/IX/219 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie ustanowienia pomnika przyrody⁶⁴;
- 3) uchwałą nr 57/VI/2015 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody⁶⁵

⁵⁸ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, Nr 140, poz. 2815

⁵⁹ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 1441

⁶⁰ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, Nr 136, poz. 2495

⁶¹ Uchwała nr 97/IX/2019 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 12 września 2019 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026”

⁶² Dz. Urz. Woj. Poznańskiego z 1989, Nr 5, poz. 20

⁶³ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 5426

⁶⁴ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 10003

⁶⁵ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 2804

- 4) uchwałą nr 453/XLVI/2018 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie pomników przyrody na terenie gminy Śrem⁶⁶;
- 5) uchwałą nr 454/XLVI/2018 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody „Dąb Śremiak”⁶⁷;
- 6) uchwałą nr 169/XVI/2020 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 28 maja 2020 r. w sprawie pomnika przyrody „Aleja kasztanowcowa w Błociszewie”⁶⁸

13) Zabytki oraz inne kulturowe obszary chronione

Dla terenu gminy Śrem Rada Miejska w Śremie uchwałą nr 395/XXXIV/2022 z dnia 24 marca 2022 r. przyjęła Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Śrem na lata 2022-2025⁶⁹. Gminna Ewidencja Zabytków została przyjęta zarządzeniem Burmistrza Śremu nr 36/18 z dnia 11 kwietnia 2018 r. w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości, cmentarzy i kapliczek. Zgodnie z w/w dokumentami na terenie gminy Śrem jest 39 zabytków wpisanych do rejestru zabytków, 14 parków podworskich związanych z obiektami zabytkowymi, również wpisanymi do rejestru zabytków, 12 zabytkowym cmentarzy, 881 stanowisk archeologicznych, w tym 3 wpisane do rejestru zabytków. W Gminnej Ewidencji Zabytków ujętych jest 399 zabytków. Zabytki znajdujące się na terenie gminy Śrem należą do następujących typów obiektów zabytkowych:

- układ urbanistyczny i układy ruralistyczne;
- układy młyńskie (cieków i stawów w zespołach młyńskich), parcelacyjne (zasad zagospodarowania parceli), komunikacyjne (m.in. przekroje ulic, nawierzchnie);
- zabudowa mieszkalna;
- obiekty: sakralne, użyteczności publicznej, przemysłowe, gospodarcze;
- pałace i dwory;
- zespoły folwarczne;
- budownictwo wiejskie w zagrodach;
- parki,
- cmentarze;
- stanowiska archeologiczne.

Uchwałą nr 410/XLIII/2018 z dnia 29 marca 2018 r. Rada Miejska w Śremie przyjęła „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Śrem na lata 2017 – 2023” i tym samym wyznaczyła na terenie gminy Śrem zarówno obszary zdegradowane jak i obszar wymagający rewitalizacji. Obecnie gmina Śrem jest w trakcie aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszaru Miejskiego w Śremie.

⁶⁶ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 5426

⁶⁷ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 5427

⁶⁸ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 4640

⁶⁹ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 2524

3. Charakterystyka ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

W rozdziale zawarto opis, analizę i ocenę:

- celów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu zmiany studium oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji zmiany studium.

Ponadto przedstawiono analizę ustaleń zmiany studium oraz zagrożenia możliwe do zaistnienia na etapie funkcjonowania jego ustaleń.

1) Ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym

Tereny z ograniczeniami zabudowy i zagospodarowania terenu stanowią w szczególności:

- tereny objęte formami ochrony przyrody;
- tereny cenne przyrodniczo;
- tereny w obszarach występowania płytkiego zwierciadła wód gruntowych (na głębokości mniejszej niż 1,0 m.p.p.t.);
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- tereny ochrony pośredniej i bezpośredniej ujęcia wody „Przywale”;
- występujące złoża i tereny górnicze;
- obiekty zabytkowe i wpisane do rejestru zabytków;
- obszary lokalizacji infrastruktury technicznej, między innymi elektroenergetycznej, gazowej, radiowej itp.;
- tereny osuwiskowe i zagrożone ruchami masowymi ziemi;
- tereny wojskowe;
- tereny niesfunkcjonujących cmentarzy
- tereny lokalizacji obiektów wysokich
- występowanie na terenie gminy Śrem zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej – Rozlewnia Gazu Płynnego, przy ul. Wiosennej 8 w Śremie oraz ograniczenie lokalizacji nowych zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wyłącznie do terenów P1 i P2, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Przytoczone powyżej ograniczenia wpływają w sposób pośredni lub bezpośredni na wyznaczony kierunek zagospodarowania przestrzennego oraz ustalone parametry zabudowy i zagospodarowania terenu. Ograniczenia wynikają z obowiązujących przepisów takich jak np. prawo wodne, prawo ochrony środowiska, prawo o ochronie przyrody, o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, prawo geologiczne i górnicze, przepisy budowlane dotyczące wzajemnego rozmieszczenia obiektów i sieci infrastruktury technicznej, przepisy dotyczące bezpieczeństwa publicznego, gospodarowania nieruchomościami, sanitarno-epidemiologiczne.

W nawiązaniu do ww. ograniczeń w projekcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem wyznaczono tereny wyłączone spod zabudowy tj.

- R - tereny rolnicze – bez możliwości lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w ramach zabudowy zagrodowej, przy czym dopuszcza się lokalizację zabudowy związanej z produkcją rolniczą czy ogrodniczą na terenach o minimalnej powierzchni 1 ha i parametrach jak określone dla terenów RZ w danej strefie, dopuszcza się uwzględnienie w powierzchni terenu części działek zlokalizowanych na terenach oznaczonych symbolami RZ, MR i innych, gdzie dopuszczona jest zabudowa rolnicza;

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

- ZL - tereny lasów – z możliwością lokalizacji zabudowy związanej z gospodarką leśną w oparciu o przepisy odrębne, przy czym lokalizacja zabudowy nie może naruszać przepisów odrębnych, w szczególności dotyczących ochrony przyrody i zakazów dotyczących rezerwatu „Czmoń”,
 - DL – tereny preferowanych dolesień – z możliwością dolesienia lub też pozostawienia w użytkowaniu dotychczasowym, przy czym w przypadku użytkowania rolniczego brak możliwości lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w ramach zabudowy zagrodowej, przy czym dopuszcza się lokalizację zabudowy związanej z produkcją rolniczą czy ogrodniczą na terenach o minimalnej powierzchni 1 ha i o parametrach jak określone dla terenów RZ w danej strefie, przy czym lokalizacja zabudowy nie może naruszać przepisów odrębnych, w szczególności dotyczących ochrony przyrody i zakazów dotyczących rezerwatu „Czmoń”, dopuszcza się uwzględnienie w powierzchni terenu części działek zlokalizowanych na terenach oznaczonych symbolami RZ, MR i innych, gdzie dopuszczona jest zabudowa rolnicza;
- Z - tereny łąk, pastwisk i wód powierzchniowych śródlądowych – z uwagi na ich znaczenie dla ochrony istniejących cieków i rowów melioracyjnych oraz małej retencji, preferowane do lokalizowania otwartych zbiorników retencyjnych;
- W - tereny wód powierzchniowych śródlądowych.

Odwołanie w projekcie zmiany studium do przepisów odrębnych jest odwołaniem do aktu prawnego – ustawy, rozporządzenia, uchwały dotyczącej danego zagadnienia. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, tylko aktem kierownictwa wewnętrznego. Niemniej jednak jest wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Z tych względów musi być zgodne z innymi obowiązującymi przepisami, jednakże nie może powielać treści tych przepisów w swojej treści. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego chociaż składa się z części uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest inwentaryzacją terenu ani nie jest spisem przepisów prawnych obowiązujących w dziedzinie planowana przestrzennego. Jest to dokument, którego celem jest analiza zróżnicowanych uwarunkowań występujących w przestrzeni, w tym przyrodniczych, technicznych, demograficznych itp. i wpływ tych uwarunkowań na przyszły kształt przestrzeni i sposób jej przyszłego i optymalnego zagospodarowania. Tym samym ustalenia projektu zmiany studium nie mogą zakazywać rozwiązań, które są dopuszczone w aktach wyższego rzędu. Dynamika życia społeczno – gospodarczego powoduje, że przepisy dotyczące danych dziedzin podlegają zmianom i dostosowaniu do aktualnego stanu wiedzy oraz potrzeb. Z tych względów odwołanie w projekcie zmiany studium do konkretnej ustawy, rozporządzenia, uchwały, w przypadku zmiany tego aktu w całości, części lub jego uchyleniu, zastąpieniu innym aktem prawnym, powodowałoby nieaktualność dokumentu studium. Najważniejsze przepisy, ale nie wszystkie, które miały wpływ na ustalenia zmiany studium zostały wymienione w rozdziale 4.7. Materiały źródłowe oraz podstawowe przepisy prawne, a także w przypisach niniejszej prognozy. Należy także zauważyć, że Rządowe Centrum Legislacji prowadzi pod adresem www.rcl.gov.pl Publiczny Portal Informacji o Prawie, poprzez który zapewnia obywatelom dostęp do obowiązujących przepisów prawa, również w systemie hasłowym (dziedzinowym).

Projekt zmiany studium wprowadza zapisy dotyczące odnawialnych źródeł energii. Definicja odnawialnych źródeł energii, rodzaju instalacji, sposobu ich funkcjonowania określone zostały w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii. Zgodnie z ww. ustawą odnawialne źródło energii to odnawialne, niekopalne źródła energii, obejmujące siłę wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, energię geotermalną, energię hydrotermalną, hydroenergię, energię fal, prądów i pływów morskich, energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego oraz z biopłynów Projekt zmiany studium inwentaryzuje obszary lokalizacji odnawialnych źródeł energii oraz ich mocy. Ich podstawowym celem jest ograniczenie wykorzystania kopalnych źródeł

energii (gaz, ropa naftowa, węgiel) i tym samym docelowe zmniejszenie produkcji CO₂. Z założenia są to także instalacje, których produkcja, eksploatacja, likwidacja oraz ponowne wykorzystanie (recycling) zakładają jak najmniejsze wykorzystanie nieodnawialnych zasobów środowiska. W kontekście powyższego istotne jest, aby korzyści z użytkowania urządzeń i instalacji odnawialnych źródeł energii były większe (mniej zasobochłonne) niż tradycyjne metody i technologie.

2) Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

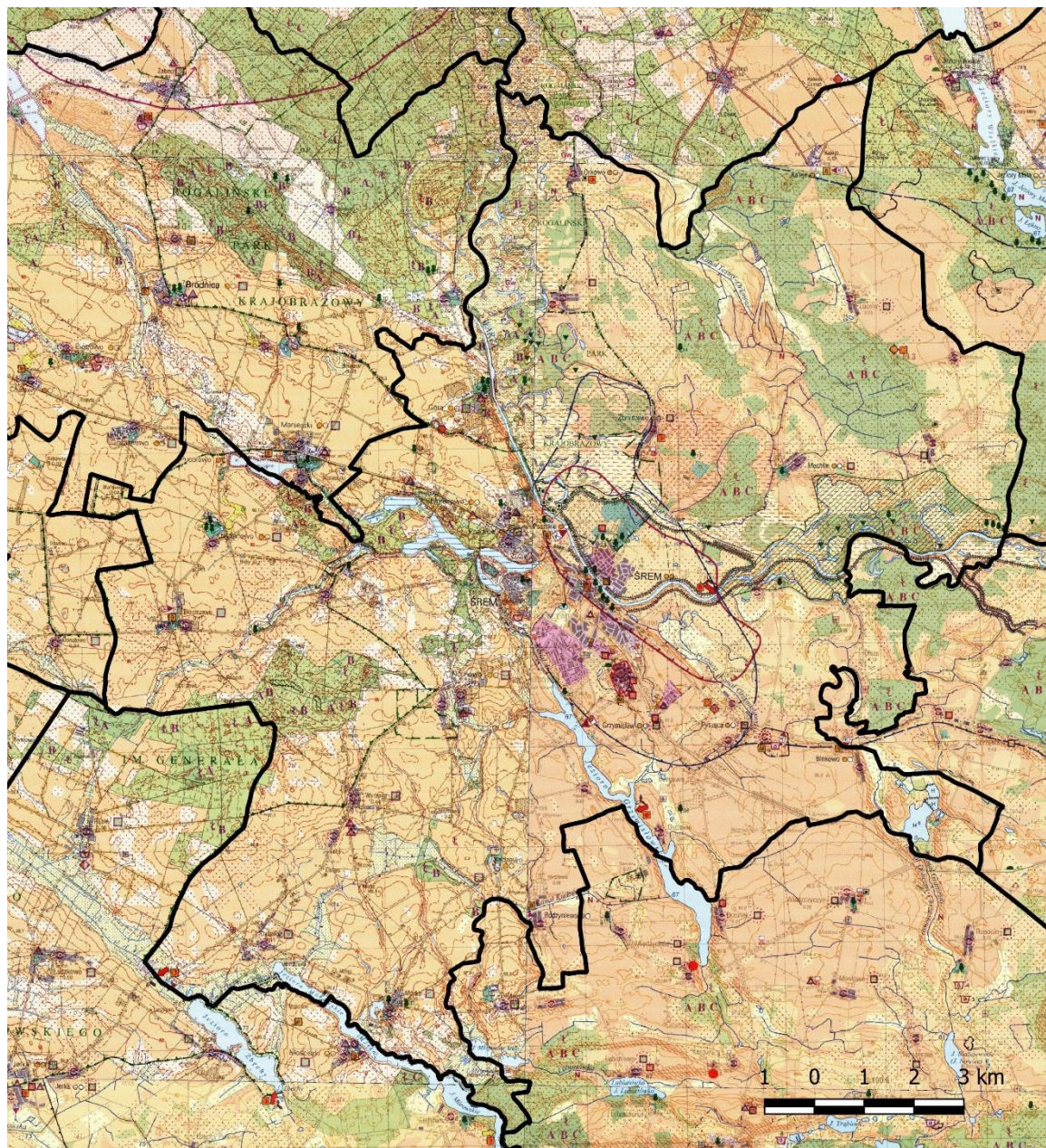
Dla terenu gminy Śrem obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą nr 48/V/07 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 8 lutego 2007 r., zmienione fragmentarycznie kilkakrotnie, przy czym ostatnia zmiana miała miejsce uchwałą nr 473/XLIX/2018 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 18 października 2018 r. Obowiązujące studium wyznacza główne kierunki rozwoju funkcjonalno – przestrzennego:

- mieszkalnictwo, usługi,
- zwarta zabudowa wsi o charakterze wielofunkcyjnym,
- zabudowa wsi poza zwartą strukturą,
- działalność gospodarcza,
- turystyka i wypoczynek, sport i rekreacja,
- ochrona i utrzymanie potencjału przyrodniczego gminy,
- leśnictwo i rolnictwo.

Studium jest aktem polityki przestrzennej, realizującym się przez inne dokumenty. Oddziałuje zatem na środowisko przyrodnicze w sposób pośredni. Jednocześnie jest to dokument wymagający aktualizacji, ze względu na zmiany jakie zachodzą w środowisku przyrodniczym, dostępnej wiedzy, technologiach, postawach społecznych, czy też przepisach prawnych. Odzwierciedleniem przekształceń środowiska przyrodniczego przez człowieka jest mapa sozologiczna. Z jednej strony zbiera ona informacje o już istniejących problemach związanych z funkcjonowaniem środowiska, a z drugiej strony wskazuje ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym. Analogicznie jak mapa hydrologiczna, mapa sozologiczna została wykorzystana przy sporządzaniu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, celem poznania uwarunkowań, ograniczeń i wskazań dotyczących racjonalnego i zrównoważonego wykorzystania zasobów przyrody.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Mapa 8: Gmina Śrem na tle mapy sozologicznej.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM

**GŁÓWNY URZĄD
GEODEZJI I KARTOGRAFII**

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

FORMY OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

		grunty orne a) chronione b) pozostałe			grunty orne a) chronione b) pozostałe
		łąki i pastwiska a) chronione b) pozostałe			grunty orne a) chronione b) pozostałe
		lasów ochronne			grunty orne a) chronione b) pozostałe
		lasów gospodarcze			grunty orne a) chronione b) pozostałe
		zieleni urządzonej			grunty orne a) chronione b) pozostałe
		Ujęcia i strefy ochronne wód powierzchniowych			grunty orne a) chronione b) pozostałe
		Ujęcia i strefy ochronne wód podziemnych			grunty orne a) chronione b) pozostałe

DEGRADACJA KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Degradacja powierzchni terenu

	grunty podatne na denudację natury i uprawową		grunty narażone na zalewy powodziowe lub sztormowe
--	---	--	--

Grunty antropogeniczne obszarów zabudowanych

	o zabudowie zwartej		o zabudowie luźnej
--	---------------------	--	--------------------

Wyrobniska **Zwałowiska**

	czynne		nieczynne		czynne		nieczynne
--	--------	--	-----------	--	--------	--	-----------

po eksploatacji surowców: B - budowlanych, C - chemicznych, E - energetycznych, H - hutniczych
Liczby oznaczają wysokość względną zwałowiska lub głębokość wyrobiska

Deformacje poeksploatacyjne **Cmentarze** **Kanały**

	ciągłe		nieciągłe		żeglugowe		pozostałe
--	--------	--	-----------	--	-----------	--	-----------

Wały ochronne **Groble**

	Składowiska surowców		Składowiska paliw		Wylewiska odpadów
--	----------------------	--	-------------------	--	-------------------

Składowiska odpadów

	Kontrolowane		Nie kontrolowane
--	--------------	--	------------------

przemysłu: W - wydobywczego, C - chemicznego, E - energetycznego, H - hutniczego, I - innych

Degradacja gleb

Typy gleb zdegradowanych

	Ga zalkalizowane		Ge zerodowane		Gk zakwaszone		Go osuwiskowe
--	------------------	--	---------------	--	---------------	--	---------------

Degradacja lasów

Klasy uszkodzeń lasów

	slabe		średnie		silne
--	-------	--	---------	--	-------

Czynniki degradujące

	A abiotyczne		B biotyczne		C antropogeniczne
--	--------------	--	-------------	--	-------------------

Degradacja wód powierzchniowych

Zrzuty ścieków

	stałe		okresowe		zasolone		podgrzane
--	-------	--	----------	--	----------	--	-----------

P - przemysłowych, R - rolniczych, K - komunalnych, M - mieszanych

Wielkość zrzutów (m³/dobę)
 | | |

Przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń

Jakość wód powierzchniowych w punktach pomiarowych

	I klasa		II klasa		III klasa		pozaklasowe		N zanieczyszczone nie badane
--	---------	--	----------	--	-----------	--	-------------	--	------------------------------

Zanieczyszczone morskie wody przybrzeżne

Zmiany warunków wodnych

	podpiętrzone wody powierzchniowe		zbiorniki wód przemysłowych
	stawy hodowlane		pozostałe sztuczne zbiorniki wodne
	utrata więzy hydraulicznej		antropogeniczne zaburzenie reżimu hydrologicznego cieków
	koryta cieków technicznie przekształcone		

Degradacja wód podziemnych

	grunty podatne na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych		zwierciadło wód podziemnych sztucznie obniżone
	zanieczyszczone wody podziemne		zwierciadło wód podziemnych sztucznie podniesione
	kierunki przenoszenia zanieczyszczeń w wodach podziemnych		Leje depresyjne
			prognozowane (np. na rok 2010)

Degradacja powietrza atmosferycznego

Emitory przemysłowe emisja całkowita (t/rok)

	gazów		pyłów		uciążliwych odorów		skupiska źródeł niskiej emisji gazów i pyłów		punktowe emitory hałasu i wibracji
--	-------	--	-------	--	--------------------	--	--	--	------------------------------------

przekroczenia dopuszczalnych stężeń SO₂ przekroczenia dopuszczalnego opadu pyłów

Obiekty szczególnie uciążliwe dla środowiska przyrodniczego

	obiekty szczególnie szkodliwe dla środowiska i ludzi		drogi o dużym natężeniu ruchu
	podwyższone promieniowanie elektromagnetyczne		linie kolejowe dalekobieżne
			rurociągi

PRZECIWDZIAŁANIE DEGRADACJI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

	urządzenia odsiarczające		urządzenia odpylające		oczyszczalnie ścieków
--	--------------------------	--	-----------------------	--	-----------------------

paszy wiatrochronne ekrany akustyczne strefy ochronne zakładów przemysłowych

Miejscowości posiadające kanalizację

	sanitarną		burzową		sanitarną i burzową
--	-----------	--	---------	--	---------------------

SWARZĘDZ **GRODZISK** **WRZESNIA**

o do 50% powierzchni powyżej 50% powierzchni

Punkty monitoringu:
 | |

REKULTYWACJA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Formy rekultywacji

	rolna		leśna		wodna		inna
--	-------	--	-------	--	-------	--	------

NIEUŻYTKI

Typy nieużytków

	naturygeniczne		antropogeniczne
--	----------------	--	-----------------

OZNACZENIA UZUPEŁNIAJĄCE

	granice państw		granice powiatów
	granice województw		granice gmin

TORUŃ Miasta - wojewódzkie **GRUDZIĄDZ** Miasta - siedziby powiatów

KŁECKO Miasta - siedziby gmin Zielonki Wsie - siedziby gmin

3 7 9 Numery obiektów opisanych w komentarzu

PODSTAWOWE MATERIAŁY KARTOGRAFICZNE

	Mapa topograficzna 1:50 000 Opracowanie GEOKART International Sp. z o.o. Wydanie 1999 Stan 1998		Mapa glebowo-rolnicza 1:25 000 Opracowanie IUNG Puławy Wydanie 1965-74
--	---	--	--

ISBN 83-239-7524-8

Źródło: www.geoportal.gov.pl – Mapa sozologiczna Polski

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

W oparciu o te główne kierunki wyznaczono tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone z zabudowy.

W oparciu o studium gmina Śrem opracowuje miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Obecnie obowiązuje 130 planów miejscowych dla ok 37 % powierzchni gminy⁷⁰, z czego 30 % stanowią plany miejscowego uchwalone na podstawie nieobowiązującej ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym⁷¹, uchylonej obecnie obowiązującą ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Obowiązujące plany miejscowe dotyczą zarówno terenów przeznaczonych pod zabudowę, jak i terenów spod tej zabudowy wyłączonych. Dla terenów nieobjętych planami miejscowymi wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania. Średnio gmina wydaje ok 180 ww. decyzji rocznie. 54 % przedmiotowych decyzji dotyczyło lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, a 70% dotyczyło budowy nowych budynków. Niektóre z tych decyzji umożliwiają lokalizację 40 czy 60 budynków. Uruchomienie tych terenów powoduje tworzenie struktur zabudowy w oderwaniu od już ukształtowanych jednostek osadniczych i w konsekwencji powoduje: rozproszenie zabudowy, wydłużenie niezbędnej sieci infrastruktury technicznej i zwiększa koszt jej budowy i utrzymania oraz ogranicza dostęp do transportu publicznego oraz usług publicznych. Przedmiotowe decyzje o warunkach zabudowy jako decyzje administracyjne nie muszą być zgodne z ustaleniami studium, ale nie powinny być z nim sprzeczne. Wynika to z faktu, że studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, tylko aktem kierownictwa wewnętrznego, wiążącym organy gminy. Z tych względów jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu dokumentów planistycznych, w tym planów miejscowych. Jednocześnie studium jako akt kierownictwa wewnętrznego nie może stanowić podstawy prawnej do wydawania, bądź odmowy wydania decyzji administracyjnych, w tym decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W praktyce oznacza to, że decyzje o warunkach zabudowy są niezależne względem swoich ustaleń od ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Spośród wydawanych decyzji o warunkach zabudowy 27% decyzji było całkowicie niezgodnych z ustaleniami studium, a 13 % było częściowo niezgodnych z ustaleniami studium⁷². Dodatkowo do Urzędu Miejskiego w Śremie wpływały wnioski dotyczące albo opracowania planu miejscowego, albo jego zmiany. Wnioski stanowią oświadczenie składającego dotyczące optymalnego, z jego punktu widzenia, zagospodarowania danej nieruchomości. Biorąc pod uwagę procedurę sporządzania planu miejscowego i studium nie ma obowiązku uwzględniania wniosku. Niemniej jednak jest obowiązek ich przeanalizowania, ponieważ stanowią one źródło oczekiwań zarówno właścicieli jak i mieszkańców w stosunku do sposobu przeznaczenia, zagospodarowania oraz wykorzystania otaczającej ich przestrzeni.

Opracowanie zarówno studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy jak i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Zatem w tych przypadkach analizowany jest wpływ ustaleń danego dokumentu planistycznego na całość elementów środowiska. W przypadku decyzji o warunkach zabudowy ocena oddziaływania na środowisko wymagana jest tylko w przypadku przedsięwzięć wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko⁷³. Zatem pojedyncze decyzje o warunkach zabudowy dotyczące kilkudziesięciu budynków, mimo, że mogą nie wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, nie tylko wpływają na kształt przestrzeni, ale także dostępność infrastrukturalną.

⁷⁰ Stan na listopad 2019

⁷¹ Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139

⁷² Wyniki analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Śrem w latach 2014 – 2018

⁷³ Dz. U., poz. 1839

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Obecnie obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem nie uwzględnia między innymi:

- wydanych decyzji o warunkach zabudowy;
- złożonych wniosków, będących wyrazem oczekiwań dotyczących otaczającej przestrzeni;
- zmian przepisów prawnych wpływających na rozwiązania przyjęte w dokumentach planistycznych;
- aktualnej wiedzy technicznej i możliwości jej zastosowania.

Środowisko uległo i cały czas ulega przekształceniu w związku z realizacją obowiązujących dokumentów planistycznych i wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. O ile przekształcenia środowiska związane z realizacją planów miejscowych mają charakter skoordynowany, przewidywalny, to w przypadku decyzji o warunkach zabudowy już nie. Decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu jako decyzja administracyjna jest indywidualną odpowiedzią Burmistrza Śremu na konkretny wniosek dotyczący konkretnego zagospodarowania danej nieruchomości. O ile plan miejscowy wskazuje i określa ramy tego co może być realizowane w danym miejscu, o tyle decyzja o warunkach zabudowy dotyczy realizacji ściśle konkretnej inwestycji

Brak realizacji sporządzanego dokumentu odbiera możliwość zinventaryzowania zmian jakie zaszły w przestrzeni i tym samym w środowisku w związku z realizacją planów miejscowych, wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz procesów jakie wynikają ze zmian społeczno – gospodarczych i demograficznych w kontekście wykorzystania środowiska i jego zasobów. Przedmiotowe zmiany dotyczącą przede wszystkim realizacji nowej zabudowy i związanej z nią infrastruktury technicznej (zapotrzebowanie na wodę, odprowadzanie ścieków, powstawanie odpadów, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych). Obecnie obowiązujące studium nie uwzględnia ww. zmian w zagospodarowaniu przestrzennym. Nie uwzględnia także zmian dotyczących nowych rozwiązań i wytycznych między innymi w zakresie retencji wody, przeciwdziałania skutkom suszy, czy wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Obecnie obowiązujące studium zawiera zapisy umożliwiające ochronę środowiska i jego zasobów. Jednakże nie uwzględnia dualizmu, jaki zaszedł pomiędzy jego ustaleniami w zakresie przeznaczenia terenów i ich parametrów, a wydanymi decyzjami o warunkach zabudowy. Tym samym przyjęcie sporządzonego dokumentu jest niezbędne do prawidłowego zarządzania przestrzenią, w tym zasobami środowiska. Pozostanie przy obecnie obowiązującym studium uwarunkowań to zarządzanie przestrzenią, w tym środowiskiem, bez uwzględnienia wydanych decyzji lokalizacyjnych i infrastruktury technicznej oraz nowych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska i wykorzystania jego zasobów. Nie ulega wątpliwości, że w obecnie obowiązującym studium zawarte są zapisy dotyczące ochrony środowiska. Niemniej jednak mogą ograniczać zastosowanie obecnych rozwiązań dotyczących ochrony środowiska i jego zasobów, z punktu widzenia obecnej wiedzy, dostępnej technologii oraz świadomości i potrzeb społecznych w tym zakresie. Należy także pamiętać, że studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jako akt polityki przestrzennej, ma umożliwić racjonalne i zrównoważone zarządzanie przestrzenią, w tym zasobami środowiska, przy wykorzystaniu aktualnej wiedzy, w tym o środowisku i jego zasobach. Tym samym istotne jest aktualizowanie tego dokumentu, w zależności od potrzeb, ze względu nie tylko na zmiany wynikające z wydanych decyzji lokalizacyjnych, ale także zmian przepisów prawa, dostępnej wiedzy, rozwiązań technicznych i technologicznych, ale także świadomości i potrzeb społecznych związanych z ochroną środowiska i jego zasobów.

Celem opracowania obecnego projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest aktualizacja polityki przestrzennej gminy wynikającej z uwarunkowań przestrzennych (faktycznych) i prawnych. Tym samym

jednym z celów jest dostosowanie dokumentu do obowiązujących przepisów i polityk oraz rozwiązań technicznych umożliwiających ochronę zasobów środowiska.⁷⁴

3) Istniejące problemy ochrony środowiska

Dla gminy Śrem Rada Miejska w Śremie uchwałą nr 97/IX/2019 z dnia 12 września 2019 r. przyjęła Program ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026. Przedmiotowy dokument opracowany został na podstawie art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, w celu realizacji polityki ochrony środowiska jako zespołu działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Przedmiotowy dokument musi uwzględniać cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju⁷⁵, w tym ustalenia wojewódzkich i powiatowych programów ochrony środowiska.

Stąd też do istniejących problemów ochrony środowiska na terenie gminy Śrem należy zaliczyć⁷⁶:

- 1) w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza:
 - przekroczenie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza: benzo(a)pirenem oraz PM_{2,5} i PM₁₀;
 - mały udział wykorzystania OZE w produkcji energii elektrycznej;
- 2) w zakresie zagrożenia hałasem:
 - natężenie hałasu komunikacyjnego;
- 3) w zakresie pól elektromagnetycznych:
 - wzrost liczny źródeł promieniowania elektromagnetycznego oraz zwiększenie ich koncentracji;
- 4) w zakresie gospodarowania wodami:
 - zły stan wód powierzchniowych;
 - zagrożenie powodziowe;
 - eutrofizacja wód;
- 5) w zakresie gospodarki wodno – ściekowej:
 - nieszczelność zbiorników bezodpływowych;
 - sieć wodociągowa i kanalizacyjna nieobejmująca wszystkich mieszkańców gminy;
- 6) w zakresie gleb i zasobów surowców mineralnych:
 - niewłaściwe praktyki rolnicze;
 - możliwość wystąpienia ruchów masowych;
- 7) w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawania odpadów:
 - niezadowalająca liczba mieszkańców deklarująca selektywną zbiórkę odpadów;
 - niedostateczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy;
 - niedostateczna umiejętność segregowania odpadów przez mieszkańców;
- 8) w zakresie zasobów przyrodniczych:
 - presja urbanizacyjna na obszary cenne przyrodniczo;
 - presja turystyczna i rekreacyjna na obszary cenne przyrodniczo;
- 9) w zakresie zagrożenia poważnymi awariami, nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska:
 - obecność zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii;
 - obecność terenu z nielegalnie zgromadzonymi odpadami stwarzającymi zagrożenie pożarowe oraz zagrożenie zanieczyszczenia środowiska gruntowo – wodnego.

Przedmiotowe działania dotyczą obszaru całej gminy Śrem i stanowią implementację dokumentów międzynarodowych, wspólnotowych, krajowych,

⁷⁴ Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Śrem (uzupełniona dla zmiany studium 2018), Urbanika 2018

⁷⁵ Dz. U. z 2019 r., poz. 1295 z późn.zm.)

⁷⁶ Uchwała nr 97/IX/2019 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 12 września 2019 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026”

wojewódzkich i powiatowych dotyczących ochrony środowiska i jego zasobów do szczebla lokalnego – gminnego. Jak wynika z powyższego opracowania zagadnienie ochrony środowiska i jego zasobów jest zadaniem kompleksowym, obejmującym różne dziedziny działalności człowieka. Właściwa działalność w zakresie gospodarki odpadami i wodno-ściekowej wpływa na jakość wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleby. Zastosowanie odnawialnych źródeł energii wpływa nie tylko na zasoby, ale także na jakość powietrza. Studium odnosi się do wszystkich zagadnień istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska i korzystania z jego zasobów. Jednocześnie ze względu na fakt, iż ustalenia zmiany studium wpisują się w ustalenia przedmiotowego Programu, plan realizuje wytyczne dokumentów wyższego rzędu. Jak wynika z powyższego przeważająca większość problemów i zagrożeń związana jest z niewystarczającą świadomością ekologiczną mieszkańców. Dlatego tak ważna jest aktualizacja dokumentów strategicznych gminy oraz ich wzajemna integracja.

4) Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględnienia w projekcie zmiany studium

Celem ochrony środowiska jako całości jest zachowanie równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w rozwoju społeczno-gospodarczym. Głównym elementem pozwalającym zachować równowagę jest przestrzeganie standardów jakości środowiska określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska i innych przepisach odrębnych.

Do dokumentów rangi międzynarodowej, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia omawianego projektu zmiany planu, zaliczyć można:

- Ramową konwencję ONZ w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro z 1992 r.,
- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dz.U.UE.L.2008.152.1) – nakładającą na Państwa Członkowskie obowiązek utrzymania jakości powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach
- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej UE (2000/60/WE), zwaną Ramową Dyrektywą Wodną (RDW);

W wymienionych dokumentach priorytetowe działania związane są m. in. z: przeciwdziałaniem zmianom klimatu, ograniczeniem wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowie ludzi oraz lepszym wykorzystaniem zasobów naturalnych. Przedmiotowe dokumenty znalazły swoje odzwierciedlenie (implementację) w dokumentach i przepisach prawa obowiązujących na terytorium kraju. Oznacza to, że przedmiotowe przepisy poprzez ustawy, następnie dokumenty na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i ostatecznie gminnym wprowadzane są do dokumentów najniższego szczebla, w tym aktów prawa miejscowego, jakim jest plan miejscowy. Są to dokumenty ogólne dotyczące całego świata, których ustalenia w toku implementacji odnoszone są do danego fragmentu powierzchni ziemi poprzez dokumenty różnego szczebla.

Dodatkowo przy sporządzaniu projektu planu miejscowego konieczne było uwzględnienie poniższych dokumentów.

1) Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020).

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020), przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, realizowane poprzez określenie działań adaptacyjnych, które należy

podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Z punktu widzenia opracowanego projektu planu miejscowego szczególne znaczenie mają kwestie zabezpieczeń przed zjawiskami ekstremalnymi, w szczególności opadami, dbałość o stan wód i powietrza atmosferycznego, w tym dbałość o urbanizację w ramach istniejących struktur osadniczych i tym samym ograniczenie transportochłonności.

2) Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Jest to podstawowe narzędzie planistyczne, stanowiące implementację Ramowej Dyrektywy Wodnej, w zakresie podejmowania decyzji wpływających na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami w przyszłości. W planie zostały zdefiniowane jednolite części wód, określony ich stan oraz określone cele środowiskowe oraz terminy ich osiągnięcia.

W kontekście analizowanego projektu planu istotne jest uwzględnienie celi środowiskowych wyznaczonych dla JCWP na obszarze planu. Realizacja przedmiotowych celi środowiskowych następuje nie tylko poprzez ustalenia planu miejscowego, ale także poprzez inne dokumenty dotyczące realizacji infrastruktury technicznej, w tym wodociągowej i kanalizacyjnej, gospodarowania odpadami, czy też sposobu wykonania budynków i budowli zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami branżowymi. Stąd też ustalenia planu miejscowego muszą być formułowane w taki sposób, aby realizowały wytyczne polityk, dokumentów i przepisów prawnych dotyczących ochrony zasobów wodnych, ich czystości, przydatności do spożycia, odnawialności i jako akty prawa miejscowego nie mogą być z nimi sprzeczne. Stąd też w ustaleniach planu miejscowego znalazły się zapisy dotyczące wyposażenia w infrastrukturę techniczną, ograniczenia lokalizacji określonych przedsięwzięć, czy parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu.

3) Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030 wraz z Planem gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym.

W Programie ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030, przyjętym uchwałą nr XXV/472/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w oparciu o diagnozę stanu środowiska województwa wielkopolskiego zdefiniowano zagrożenia i problemy, a także oczekiwane zmiany w ochronie środowiska oraz zaproponowano cele i kierunki interwencji Programu w ramach poszczególnych obszarach interwencji.

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza – cele:

1.1. Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm w strefach

1.2. Adaptacja do zmian klimatu;

1.3. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;

2. Zagrożenie hałasem – cele:

2.1. Dobry stan klimatu akustycznego, brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu;

2.2. Zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas;

3. Pola elektromagnetyczne – cel:

3.1. Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych;

4. Gospodarowanie wodami – cele:

4.1. Zwiększenie retencji wodnej województwa;

4.2. Racjonalizacja i ograniczenie zużycia wody;

4.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy;

- 4.4. Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód;
5. Gospodarka wodno-ściekowa, - cele:
 - 5.1. Poprawa jakości wody;
 - 5.2. Wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich;
6. Zasoby geologiczne – cele:
 - 6.1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas wydobywania kopalin;
 - 6.2. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;
7. Gleby – cele:
 - 7.1. Ochrona gleb przed degradacją, utrzymanie dobrej jakości gleb;
 - 7.2. Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych;
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – cele:
 - 8.1. Redukcja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych;
 - 8.2. Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania;
 - 8.3. Ograniczenie nielegalnego obrotu odpadami;
9. Zasoby przyrodnicze – cel:
 - 9.1. Zwiększenie lesistości województwa i zachowanie dobrego stanu terenów leśnych;
 - 9.2. Zachowanie różnorodności biologicznej;
10. Zagrożenie poważnymi awariami – cel:
 - 10.1. Brak incydentów o znamionach poważnej awarii. Poza głównymi obszarami interwencji w strategii ochrony środowiska uwzględniono również zagadnienia horyzontalne takie, jak działania edukacyjne, czy monitoring środowiska;
11. Edukacja – cel:
 - 11.1. Świadome ekologicznie społeczeństwo;
12. Monitoring środowiska – cel:
 - 12.1. Zapewnienie aktualnych i wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Z punktu widzenia projektu planu najistotniejsze znaczenie mając cele, o których mowa w pkt 1-5, 7- 9, 11-12.

Natomiast w „Planie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym” przyjętym uchwałą nr XXII/405/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 września 2020 w gospodarce odpadami komunalnymi (w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji) za główne cele uznano m.in. zmniejszenie ilości odpadów, w tym ograniczenie marnotrawienia żywności oraz wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia, zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, zmniejszenia udziału niesegregowanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie), zaprzestanie nielegalnego składowania odpadów ulegających biodegradacji, likwidację miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych, wdrażanie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi. W zakresie gospodarki przeterminowanymi środkami ochrony roślin jako cel wskazano zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie potrzeby zbierania i bezpiecznego unieszkodliwiania przeterminowanych środków ochrony roślin.

4) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Śrem na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023-2026 przyjęty uchwałą nr 97/IX/2019 rady Miejskiej w Śremie z dnia 12 września 2019 r. wskazuje następujące cele, długookresowe, kierunki interwencji oraz zadania ukierunkowane na ochronę środowiska:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy realizuje się poprzez plany miejscowe jako akty prawa miejscowego. Dokumenty te nie

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

mogą swoimi zapisami ingerować w przepisy ustanowione na szczeblu krajowym czy międzynarodowym, a jedynie stanowić ich uzupełnienie i uszczegółowienie w stosunku do określonej powierzchni geofizycznej. W odniesieniu do projektowanego dokumentu największe znaczenie z punktu widzenia dokumentów szczebla krajowego i międzynarodowego ma między innymi:

-ochrona terenów cennych przyrodniczo, w tym terenów chronionych oraz zapewnienie bioróżnorodności;

-przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym zakresie ochrony powietrza i wykorzystania odnawialnych źródeł energii;

-racjonalne gospodarowanie zasobami, w tym kopalnymi;

-ochrona i zapewnienie jakości wody zdatnej dla ludzi do spożycia, w tym retencja i zagospodarowanie wód oraz przeciwdziałanie skutkom suszy;

-racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi, w tym przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy;

-właściwe gospodarowanie odpadami.

Projekt zmiany studium uwzględnia w swoich zapisach ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym wynikające z konieczności ochrony środowiska i jego zasobów, formułując na tej podstawie optymalne kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Biorąc pod uwagę wielkość gminy Śrem oraz jej położenie geofizyczne wyżej wymienione aspekty nawzajem się przenikają i uzupełniają. Ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu jest ściśle powiązane z racjonalnym gospodarowaniem wodą, czy ograniczenia wykorzystania kopalni na rzecz odnawialnych źródeł energii. Właściwa gospodarka odpadami również wiąże się z ochroną wód oraz ochroną zasobów, w tym powierzchni ziemi. Przedmiotowe polityki i cele realizują się poprzez określone przepisy i normy dotyczące danej dziedziny wiedzy. Zatem przestrzeganie przepisów odrębnych z zakresu prawa budowlanego, infrastruktury technicznej, ochrony przed hałasem czy gospodarki wodno-ściekowej powoduje implementację ustaleń polityk i strategii przyjętych na szczeblu międzynarodowym i krajowym do przepisów, dokumentów i polityk krajowych i lokalnych. Przy implementacji dokumentów, polityk i strategii przyjętych na szczeblu międzynarodowym, europejskim, krajowym, wojewódzkim powiatowym i gminnym do sporządzanego dokumentu kluczowe jest podejście całościowe.

Z wielu wymienionych celów projekt zmiany studium realizuje te kluczowe, m.in. poprzez:

- realizację zabudowy poza obszarami chronionych siedlisk, a zatem ochronę terenów cennych przyrodniczo;
- realizację zabudowy poza terenami lasów i dolesień,
- ustalenia w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych, a zatem racjonalne wykorzystanie zasobów i przeciwdziałanie zanieczyszczeniom
- konieczności retencji i ochrony zasobów wodnych;
- projektowanie optymalnego układu komunikacyjnego, uwzględniającego wymagania transportu zbiorowego, czy rowerowego jako alternatywy dla indywidualnego transportu samochodowego, a zatem racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi
- ustalenia dotyczące intensywności zabudowy, gabarytów budynków, minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, zagospodarowania mas ziemnych, sytuowania budynków względem dróg oraz ciągów pieszych przy zastosowaniu linii zabudowy

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM

- ustalenia dotyczące ochrony powietrza i sposobów ogrzewania budynków, w tym wykorzystania OZE; a zatem ograniczenie wykorzystania zasobów energetycznych, w tym paliw kopalnych;
- ustalenia dotyczące zagospodarowania odpadów,
- ustalenia dotyczące uwzględnienia ograniczeń wynikających z lokalizacji istniejących i projektowanych urządzeń infrastruktury technicznej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jak akt polityki przestrzennej w swoim założeniu wskazuje na ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym wynikające między innymi z konieczności ochrony środowiska i jego zasobów. Przedmiotowe ograniczenia studium konfrontuje z potrzebami społecznymi, możliwościami finansowymi i organizacyjnymi gminy, dostępnymi technologiami, wyznaczając na tej podstawie optymalne kierunki zagospodarowania przestrzennego. Stąd też projekt zmiany studium, uwzględniając obowiązujące przepisy, wytyczne dokumentów i polityk powiatowych, wojewódzkich i krajowych z zakresu ochrony środowiska, które muszą realizować dokumenty i polityki międzynarodowe oraz wspólnotowe realizuje ww. polityki.

5) Projektowana zmiana kierunków zagospodarowania terenu

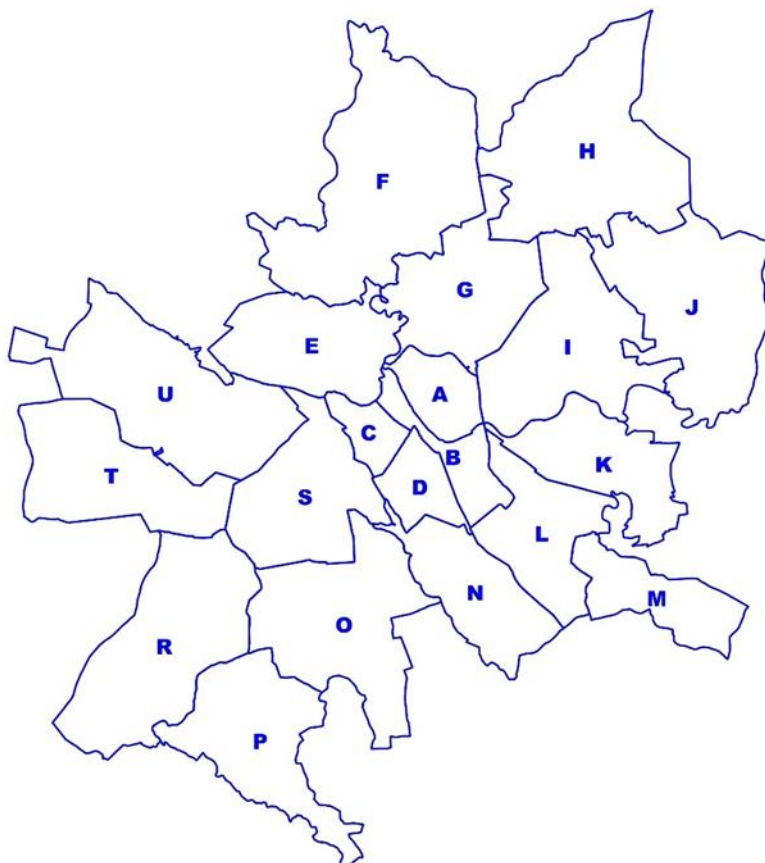
W 2016 r. dla potrzeb gminy Śrem wykonano opracowanie „Analiza potrzeb i możliwości rozwoju miasta i gminy Śrem”. Przedmiotowe opracowanie zostało zaktualizowane w 2020 r. W jego ramach sporządzono prognozę demograficzną, przeanalizowano warunki mieszkaniowe, dostęp do usług, rynek pracy, uwarunkowania środowiskowe, przestrzenne, ekonomiczne, w tym możliwości finansowania zadań własnych przez gminę oraz wskazano determinanty rozwoju gminy tj.:

- obszary objęte formami ochrony przyrody i oraz ochroną zabytków,
- korytarze ekologiczne,
- tereny leśne,
- tereny zlokalizowane w strefie uciążliwości dróg (wojewódzkich),
- grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych,
- obszary trwałych użytków zielonych,
- obszary o wysokim poziomie wód gruntowych.

Dla potrzeb opracowania projektu zmiany studium, w związku z obowiązkiem wynikającym z art. 10 ust. 1 pkt 7 lit. d i ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym sporządzono bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Na podstawie przeprowadzonych analiz w projekcie zmiany studium ustalono podział gminy na strefy w zależności od charakteru, intensywności i jakości zagospodarowania, nawiązując jednocześnie do obrębów ewidencyjnych, celem kształtowania ustaleń kierunków i wskaźników zagospodarowania terenów. W ten sposób dokonano podziału obszaru gminy, w tym samego miasta, Śrem na strefy funkcjonalno – przestrzenne. Podział gminy na ww. strefy przedstawiono na poniższej mapie nr 9.

Mapa 9: Podział Gminy Śrem na strefy funkcjonalno – przestrzenne

Źródło: Opracowanie własne

Przeprowadzona analiza umożliwiła także wskazanie pewnych procesów, zjawisk oraz kierunków działania takich jak:

- wypełnienia zabudowy na terenach zainwestowanych w związku z rewitalizacją oraz reurbanizacją miast;
- stopniowe wypełnianie nowych terenów poprzez opracowywanie dla nich planów miejscowych, w celu utrzymania kontroli nad racjonalnym i zrównoważonym rozwojem;
- dbałości o ład przestrzenny jako jeden z naczelných zadań samorządu terytorialnego.

Podział na strefy funkcjonalno – przestrzenne pozwala wyróżnić:

- 1) miasto Śrem, składające się z części prawo i lewobrzeżnej, posiadające obszary wymagające rewitalizacji, regulacji układów komunikacyjnych rowerowych i pieszych, utrzymania i wzbogacenie terenów zieleni miejskiej, a także podejmowania działań ukierunkowanych na reurbanizację;
- 2) wsie najbardziej dynamicznego rozwoju: Psarskie, Nochowo, Zbrudzewo o dominacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- 3) wsie dynamicznego rozwoju: Mechlin, Dąbrowa oraz Pysząca, cechujące się różnorodnością terenów mieszkaniowych i mieszkaniowo – usługowych;
- 4) wsie umiarkowanego rozwoju: Luciny, Grodzewo, Szymanowo, Nieślabin, Wyrzeka, Sosnowiec, Borgowo i Ostrowo, Pełczyn, Bodzyniewo, Bystrzek, Orkowo, Kawcze, Olsza, cechujące się dominacją zabudowy zagrodowej oraz związanej z rolnictwem;

- 5) wsie ekstensywnego rozwoju: Mórka, Binkowo, Jeleńczewo, Grzymysław, Kaleje, Marianowo, Nochówko, Pucółwo, Tesiny, Kadzewo, Dobczyn, Wirginowo, Marszewo, Mateuszewo, Łęg, Błociszewo, Góra, Gaj, Dalewo i Krzyżanowo, cechujące się dużą atrakcyjnością dla działalności rolniczej, ze względu na występowanie gruntów rolnych najwyższych klas.

Na podstawie przeprowadzonych analiz oraz w celu konstruowania zasad zagospodarowania przestrzennego wyodrębniono kierunki zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych pod zabudowę:

- **M1, M2, M3, M4** – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, mieszkaniowej wielorodzinnej, mieszkaniowej jednorodzinnej, o różnym stopniu intensywności zabudowy i zagospodarowania terenu w zależności od strefy w jakiej się znajdują;
- **MR** – tereny wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej;
- **RZ** – tereny wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej poza zwartą zabudową;
- **ML** – tereny zabudowy lotniskowej;
- **U, U1** – tereny zabudowy usługowej;
- **UC** – tereny obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²;
- **UP** – tereny usług publicznych (tereny dedykowane funkcjom usług publicznych – tj. oświata, administracja, usługi kultu religijnego, itd.);
- **US** – tereny usług sportu i rekreacji;
- **UZP** – tereny zabudowy usługowej w zieleni;
- **P1, P2** - tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, o różnym stopniu intensywności zabudowy i zagospodarowania terenu w zależności od strefy w jakiej się znajdują;
- **PG** – tereny górnicze kruszyw naturalnych;
- **ZP, ZP_1** – tereny zieleni urządzonej, parki, zieleńce, skwery;
- **ZD** – tereny ogrodów działkowych;
- **ZC** – tereny cmentarzy (w tym zabytkowych oznaczonych dodatkowym symbolem według legendy);
- **I** – tereny infrastruktury technicznej;
- **TZ** – tereny zamknięte MON i ich strefy ochronne;
- **L** – teren lądowiska dla helikopterów

Dodatkowo wskazano tereny wyłączone spod zabudowy bądź z ograniczeniami w zabudowie:

- **R** - tereny rolnicze;
- **ZL** - tereny lasów;
- **DL** – tereny preferowanych dolesień;
- **Z** - tereny łąk, pastwisk i wód powierzchniowych śródlądowych;
- **W** - tereny wód powierzchniowych śródlądowych.

Przyjęte rozwiązanie umożliwiło zróżnicowanie ustalonych kierunków zagospodarowania przestrzennego ze względu na położenie obszaru w systemie przyrodniczym, osadniczym, czy komunikacyjnym gminy Śrem.

6) Analiza ustaleń projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Dokument studium nie jest aktem prawa miejscowego, natomiast jest wiążący przy sporządzaniu aktu prawa miejscowego jakim jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (plan miejscowy). Należy stwierdzić, że ustalenia na poziomie dokumentu jakim jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy reprezentują duży stopień ogólności. Niemniej, zawarte są maksymalne wskaźniki i parametry zabudowy, które winny być wykorzystane w planie miejscowym. Należy też pamiętać, że ustalenia szczegółowe odnoszą się do konkretnych terenów i powinny być uwzględniane łącznie z pozostałymi ustaleniami studium. Zarówno studium jak i plan

miejscowy muszą realizować wymagania wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów wyższego rzędu zarówno na szczeblu wojewódzkim, krajowym jak i wspólnotowym. Uchwała Rady Miejskiej w Śremie służy zatem odniesieniu tych wszystkich obowiązujących przepisów do konkretnej przestrzeni w zakresie sposobu zagospodarowania (możliwych funkcji terenu) oraz formy przestrzennej dopuszczonej zabudowy.

W projekcie zmiany studium przeanalizowano występujące uwarunkowania, na tej podstawie dokonano wyodrębnienia w obszary funkcjonalno – przestrzenne oraz wskazano kierunki zagospodarowania oraz wskaźniki niezbędne do uwzględnienia w planach miejscowych i innych dokumentach planistycznych gminy. Ustalenia zmiany studium składają się z ustaleń i wytycznych ogólnych, dotyczących obszaru całej gminy Śrem oraz ustaleń i wytycznych szczegółowych dotyczących danego obszaru, danej części gminy.

Projekt zmiany studium został podzielony na rozdziały i podrozdziały odpowiadające merytorycznie wymaganiom określonym w art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przyjęto rozwiązanie, że istniejącym uwarunkowaniom, dotyczącym danej dziedziny odpowiadają kierunki jako wnioski, rekomendacje i ustalenia. Dla ułatwienia odczytu kierunki wyodrębnione zostały kolorem szarym tła. Dodatkowo wybrane zagadnienia zostały zobrazowane na załącznikach mapowych. W projekcie zmiany studium dokonano dokładnej inwentaryzacji komponentów środowiska przyrodniczego jak i kulturowego. Stanowiło to punkt wyjścia do formułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego. Celem jest wykazanie związku przyczynowo – skutkowego, pomiędzy tym co jest, a tym co powinno być w danej przestrzeni. Tym samym przyjęte rozwiązanie nie tylko ułatwia odbiór dokumentu i wprowadzanie jego zapisów do planów miejscowych, ale także ułatwia zarządzanie przestrzenią i jej zasobami w sposób zrównoważony.

Analiza ustaleń tekstowych projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pozwala stwierdzić, że są one wystarczające dla właściwego kształtowania dokumentów planów miejscowych.

7) Zagrożenia na etapie funkcjonowania ustaleń zmiany studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego. Studium jest dokumentem polityki przestrzennej, aktem kierownictwa wewnętrznego, wiążącym dla organów gminy przy sporządzaniu dokumentów planistycznych, w tym planów miejscowych. Jedną z idei zrównoważonego zarządzania przestrzenią jest integrowanie i wzajemne uzupełnianie się dokumentów strategicznych. Studium nie może funkcjonować w oderwaniu od strategii rozwoju, programów ochrony środowiska czy budżetu gminy. Wynika to z faktu, że przeważająca większość działań samorządu terytorialnego posiada odniesienie przestrzenne, a zatem dotyczy określonego miejsca o określonych cechach. Ustalenia studium pośrednio, poprzez między innymi plany miejscowe, wpływają na sposób wykonywania prawa własności, a tym samym wartość nieruchomości. Zagrożenia na etapie funkcjonowania studium można podzielić na:

- związane z samym dokumentem i jego umiejscowieniem (rolą) w systemie prawnym;
- ustaleniami samego dokumentu, jako aktu polityki przestrzennej, wpływającymi na określone decyzje planistyczne zarówno podmiotów publicznych (władza publiczna) jak i podmioty prywatne.

W przypadku pierwszym największe znaczenie ma niestabilność i nieprzewidywalność ustawodawcy w zakresie planowania przestrzennego. Na osłabienie roli studium jako dokumentu planistycznego z jednej strony wpływają zapowiedzi zmniejszenia bądź zwiększenia jego roli w systemie planowania

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

przestrzennego, a z drugiej strony szereg przepisów – „specustaw” nieuwzględniających jego zapisów. Przykładem takich specustaw jest przywołane przepisy dotyczące lokalizacji dróg publicznych, czy transportu kolejowego, które są niezależne od ustaleń studium oraz planów miejscowych. Problemem także są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, które nie muszą być zgodne z jego ustaleniami, ale nie powinny być z nim sprzeczne.

W drugim przypadku zagrożenia związane są z realizacją ustaleń studium tj. wprowadzenia do dokumentów planistycznych, w tym planów miejscowych i innych aktów prawa miejscowego, a następnie decyzji administracyjnych. Z założenia studium ukierunkowane jest na ochronę środowiska i jego zasobów. Niemniej jednak pośrednio wiąże się z przekształceniem tego środowiska (wykorzystanie zasobów, przekształcenie powierzchni ziemi itp.). Studium jest dokumentem polityki przestrzennej. Nie wywołuje zatem bezpośrednich interakcji w środowisku, tylko pośrednie poprzez inne dokumenty planistyczne, decyzje administracyjne i będące ich konsekwencją podejmowane działania. Studium zawiera zapisy wskazujące co trzeba chronić i dlaczego. Jednakże na etapie wykonania mogą się zdarzyć interakcje, w tym konflikty przestrzenne, niemożliwe do przewidzenia w momencie sporządzania studium. Studium analogicznie do planu miejscowego może się realizować przez wiele lat. Z jednej strony istotna jest stabilność i długotrwałość tego aktu polityki przestrzennej. Z drugiej strony, biorąc pod uwagę dynamikę życia społeczno-gospodarczego, postęp techniczny i technologiczny jest to dokument, który musi być dynamiczny i otwarty na nowe rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i jego zasobów, przy uwzględnieniu obowiązujących w danym momencie uwarunkowań prawnych.

Na sposób realizacji zapisów studium dotyczących ochrony środowiska i jego zasobów na etapie wykonania decyzji administracyjnych istotny wpływ ma stabilność i przewidywalność systemu planowania przestrzennego. Są to zagrożenia wzajemnie się warunkujące. Studium jako akt polityki przestrzennej integrujący wszystkie polityki przestrzenne i mający wpływ zarówno na plany miejscowe, decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz „specustawy” umożliwia bardziej kompleksowe i zintegrowane zarządzanie przestrzenią, w tym środowiskiem i jego zasobami. Studium pełni także rolę informacyjno – inwentaryzacyjną. Wyznaczenie bowiem kierunków zagospodarowania przestrzennego wymaga przeanalizowania uwarunkowań środowiskowych, w tym map hydrologicznych, sozologicznych, geologicznych, demograficznych, prawnych (obowiązujące przepisy prawne) czy też ekonomicznych (związek między wyznaczeniem nowych terenów pod zabudowę, a możliwościami finansowymi gminy wyposażenia ich w infrastrukturę techniczną i społeczną).

4. IV. Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W rozdziale zawarto opis, analizę i ocenę przewidywanych znaczących oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, w tym wszystkie jego elementy.

Ponadto przedstawiono:

- zalecenia oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji na późniejszym etapie planów miejscowych;
- metody analizy skutków realizacji postanowień ustaleń studium;
- informację o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- informację o braku rozwiązań alternatywnych.

1) Powierzchnia ziemi, gleby i zasoby naturalne

Przedmiotowy dokument dotyczy całego obszaru gminy Śrem. Studium jako dokument polityki przestrzennej gminy na podstawie występujących uwarunkowań określa optymalne kierunki zagospodarowania przestrzennego. Oznacza to, że w ramach tego dokumentu wyznaczone zostaną tereny przeznaczone pod różnego rodzaju działalności człowieka jak i tereny spod takiej działalności wyłączone. W pierwszej grupie znajdują się zarówno tereny przewidywane pod zabudowę, rozwój infrastruktury technicznej, ale także eksploatacji złóż. W zależności od przewidzianej funkcji różny będzie zakres oddziaływania. Zakres oddziaływania podlegać będzie doprecyzowaniu na etapie później opracowywanych dokumentów tj. zarówno planów miejscowych, decyzji lokalizacyjnych (decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzji o pozwoleniu na budowę, decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach itp.). W drugiej kategorii znajdują się tereny wyłączone spod zainwestowania – nie podlegające przekształceniom i pozostawione w stanie naturalnym bądź zbliżonym do naturalnego.

Przeznaczenie pod zabudowę oraz realizację infrastruktury technicznej wiąże się ze stałym i długoterminowym przekształceniem powierzchni ziemi, związanym ze zdejmowaniem wierzchniej warstwy gleby (tzw. „humusu”), wykonywaniem wykopów, uszczelnianiem podłoża. Naruszeniu i trwałym przekształceniom ulegnie struktura gruntu do głębokości wykonania wykopów pod nawierzchnie, budynki i infrastrukturę techniczną. W zależności od głębokości fundamentów i lokalnie występujących warunków gruntowo – wodnych może wystąpić konieczność czasowego, na czas budowy, odwodnienia terenu, bądź też stałego jego zmeliorowania. Realizacja zabudowy wiąże się także z uszczupleniem terenów otwartych, przede wszystkim rolniczych, na rzecz innych form zainwestowania.

Także eksploatacja złóż wiąże się z przekształceniem powierzchni terenu, który następnie podlega określonej rekultywacji.

Prace związane z budową oraz konserwacją urządzeń infrastruktury technicznej również mogą niekorzystnie wpływać na strukturę gruntów. Oddziaływanie to będzie jednak zazwyczaj lokalne i krótkoterminowe. Z wyjątkiem realizacji nowych dróg o nawierzchni utwardzonej, które na stałe uniemożliwią przenikanie wody do gruntu. Wymagają zatem będą rozwiązań związanych z zebraniem wód opadowych, ich oczyszczeniem oraz odprowadzeniem. Lokalizacja dróg wiązać się może z lokalnymi zmianami chemizmu gleby w związku z wykorzystaniem środków zimowego utrzymania dróg.

Utrzymanie działalności rolniczej i leśnej również powoduje oddziaływanie na powierzchnię ziemi w zakresie stosowania środków ochrony roślin i nawozów. Ze względu na istniejącą funkcję jest to oddziaływanie już występujące w środowisku i zależne od rodzaju upraw, czy pory roku.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wprowadza zapisy dotyczące odnawialnych źródeł energii. Definicja odnawialnych źródeł energii, rodzaju instalacji, sposobu ich funkcjonowania określone zostały w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii. Zgodnie z ww. ustawą odnawialne źródło energii to odnawialne, niekopalne źródła energii, obejmujące siłę wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, energię geotermalną, energię hydrotermalną, hydroenergię, energię fal, prądów i pływów morskich, energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego oraz z biopłynów. Jednocześnie zgodnie z art. 10 ust. 2a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium wyznaczono obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenu. Przywołany przepis dopuszcza również niezależną lokalizację urządzeń innych niż wolnostojące (urządzenia techniczne zamontowane na budynku) oraz wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych, o mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1000 kW zlokalizowanych na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas V, VI, VIz i nieużytki – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne. Ich lokalizacja nie została wskazana bezpośrednio w studium, ponieważ wynika z przepisu ustawowego, spełnienia określonych warunków takich jak np. klasa i rodzaj użytku i dodatkowo weryfikowana będzie na etapie uzyskiwania wymaganych przepisami prawa zgód i decyzji takich jak np. decyzja o pozwoleniu na budowę. Wprowadzanie możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii ma umożliwić w bezpośredni sposób ograniczyć wykorzystanie kopalnych, nieodnawialnych źródeł energii. Celem zapisów umożliwiających stosowanie odnawialnych źródeł energii jest ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych do produkcji energii, a w szczególności stosowania wszelkiego rodzaju piecy w gospodarstwach indywidualnych mogących stanowić źródło niskiej emisji. Pośrednio ma także wpłynąć na odzyskiwanie substancji z odpadów i ich ponowne wykorzystanie. Poprzez to ma wpłynąć na zmniejszenie emisji CO₂ do atmosfery, poprawę jakości powietrza, stanu wód i gleby. Stąd też należy założyć, że przyjęte rozwiązanie służy ochronie zasobów środowiska.

W celu minimalizacji niekorzystnych zmian w powierzchni ziemi i ograniczenia skali przekształceń, projekt zmiany studium ustala konieczność zachowania minimalnych procentów powierzchni biologicznie czynnej oraz pozostałe parametry zabudowy (wysokość przekładająca się na głębokość fundamentów).

Projekt zmiany studium przewiduje ograniczenie zabudowy na gruntach rolnych objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz osuwisk i zagrożonych ruchami masowymi.

Każda działalność człowieka wiąże się z wytwarzaniem odpadów. Ich rodzaj oraz ilość zależy od rodzaju prowadzonej działalności. Problemem mogą być nielegalne wypiska odpadów, w tym budowlanych. Obowiązujące przepisy nakazują odpowiednią gospodarkę odpadami poprzez ich segregację i gromadzenie w miejscach do tego przeznaczonych. Przy pełnym przestrzeganiu przepisów prawa nie ma ryzyka zanieczyszczenia powierzchni ziemi czy wód związanego z późniejszą realizacją studium poprzez ustalenia planu miejscowego. Szczegółowe ustalenia przepisów nadrzędnych w stosunku do prawa miejscowego będą miały zastosowanie w zależności od przeprowadzonej inwestycji, co oznacza odpowiednie zagospodarowanie odpadów wystarczające do ochrony gleb.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest aktem polityki przestrzennej, wskazującym tereny przewidziane do urbanizacji oraz tereny wyłączone spod urbanizacji. Przekształcenia terenów przewidzianych pod urbanizację to przekształcenia powierzchni ziemi, wykorzystanie zasobów do realizacji obiektów budowlanych, transportu itp. Tereny wyłączone spod zabudowy także podlegają przekształceniom związanym przykładowo z prowadzeniem gospodarki rolnej i leśnej.

Nawet tereny podlegające przepisom ochrony przyrody, podlegają przekształceniom związanym z wykonaniem planów i zadań ochronnych. Przekształcenia środowiska mają zatem różny charakter, ale nie wszystkie są wynikają bezpośrednio z ustaleń zmiany studium.

2) Warunki hydrologiczne i ochrona wód

Realizacja ustaleń studium w sposób pośredni poprzez plany miejscowe i decyzje wiązać się będzie ze zwiększeniem zapotrzebowania na wodę, odprowadzaniem ścieków oraz zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych Biorąc pod uwagę wyposażenie gminy Śrem zarówno w sieć wodociągową, kanalizacji sanitarnej oraz kanalizacji deszczowej optymalnym rozwiązaniem jest podłączanie do tych sieci. Realizacja indywidualnych ujęć wody, przydomowych oczyszczalni ścieków i szczelnych zbiorników bezodpływowych, czy niewłaściwe postępowanie z wodami opadowymi i roztopowymi, biorąc pod uwagę brak warstw geologicznych chroniących wody podziemne, stanowić może potencjalne źródło zanieczyszczeń i winna być ograniczona.

Na terenie gminy Śrem wyznaczona została strefa ochronna ujęcia wody podziemnej Przywale ustanowiona rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 5 lutego 2007 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Przywale” dla miasta Śremu na wniosek Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Śremie Sp. z o.o. gmina Śrem, powiat śremski, województwo wielkopolskie⁷⁷, zmienionym rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 24 sierpnia 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Przywale” dla miasta Śrem⁷⁸. Przedmiotowy akt prawny wprowadza ograniczenia w zakresie zagospodarowania terenów na obszarach położonych w strefie ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia wody. Ustalenia dotyczące strefy ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych „Przywale” wskazują na ograniczenia w zakresie:

- 1) przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych;
- 2) lokalizowania instalacji, których funkcjonowanie ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej działalności mogą powodować znacznie zanieczyszczenie poszczególnych elementów środowiska;
- 3) lokalizowania składowisk odpadów komunalnych wszelkiego typu;
- 4) lokalizowania oczyszczalni ścieków;
- 5) wprowadzania ścieków do wód i ziemi;
- 6) lokalizowania budownictwa mieszkaniowego i turystycznego bez wcześniejszego skanalizowania terenu;
- 7) lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych;
- 8) stosowania środków ochrony roślin, poza dopuszczonymi odrębnymi przepisami;
- 9) wprowadzania wód opadowych i roztopowych, ujętych w systemy kanalizacyjne, pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych do wód lub ziemi;
- 10) lokalizowania magazynów, baz i stacji paliw płynnych oraz magazynów oraz innych substancji niebezpiecznych dla wód;
- 11) lokalizowania parkingów poza związanymi z istniejącą zabudową, wyposażonych w rozwiązania dot. zbierania wód opadowych i roztopowych oraz odprowadzania ich do kanalizacji deszczowej;
- 12) lokalizowania nowych ogrodów działkowych i nowych zakładów produkcji organicznej w przypadku ich szkodliwego oddziaływania na ujęcie wody;
- 13) budowy i rozbudowy dróg publicznych z wyjątkiem dróg posiadających system odprowadzania ścieków i wód opadowych;
- 14) budowy nowych ujęć wody, poza zwykłym korzystaniem z wody;

⁷⁷ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, Nr 32, poz. 812

⁷⁸ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 138, poz. 3092

wydobywania kopalin bez wcześniejszego sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Zatem dla części obszaru gminy Śrem obowiązują jednocześnie dodatkowe ustalenia wynikające z położenia w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody „Przywale”. Z przedmiotowego aktu prawnego wynika obowiązek skanalizowania terenu przed lokalizacją budownictwa mieszkaniowego i turystycznego. Jak zostało to poniżej wskazane nie cały obszar gminy ujęty jest w graniach aglomeracji wodno-ściekowej. Oznacza to, że tylko część obszarów jest wyposażona w sieć wodociągową i kanalizacji sanitarnej. Również obszar gminy jest tylko częściowo wyposażony w sieć kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej. W przypadku wód opadowych i roztopowych wprowadzono zakaz odprowadzania wód opadowych i roztopowych, ujętych w systemy kanalizacyjne, pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych do ziemi lub wód. Drogi natomiast muszą być wyposażone we własne systemy odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Ustalenia rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu, chociaż powstały na podstawie nieobowiązujących już przepisów oraz innym podejściu do retencji wody, są ukierunkowane na ochronę wód zasilających ujęcie wody podziemnej „Przywale”. Niemniej jednak należy mieć na uwadze wszystkie obowiązujące przepisy w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz zapobiegania zanieczyszczeniom. Ustalenia przywołanego rozporządzenia kładą nacisk na źródło i rodzaj możliwych zanieczyszczeń. Brak całkowitego wyposażenia w sieć wodociągową i kanalizacyjną (sanitarną / deszczową) stanowi punkt wyjścia do zastosowania innych, przewidzianych prawem rozwiązań, przy uwzględnieniu ograniczeń wskazanych dla strefy ochrony pośredniej ujęcia wody podziemnej „Przywale”

Rozporządzenie zostało ustanowione przez organ administracji rządowej. Jest to zatem przepis odrębny, który musi być uwzględniony nie tylko przy sporządzaniu zróżnicowanych dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego), ale także decyzji lokalizacyjnych (decyzja o pozwoleniu na budowę, warunki zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia). Przedmiotowa strefa została zinwentaryzowana na rysunku zmiany studium, co oznacza, że przy zagospodarowaniu tych terenów mają zastosowanie przepisy ww. rozporządzeń Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Przedmiotowe rozporządzenie nie zakazuje bezpośrednio lokalizacji nowej zabudowy, tylko warunkuje jej lokalizację od odpowiedniego wyposażenia w sieć infrastruktury technicznej tj. wodociągowej, kanalizacyjnej i deszczowej.

Niemniej jednak należy mieć na uwadze, że dla terenu gminy Śrem obowiązuje uchwała nr 228/XXIII/2020 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Śrem⁷⁹. Przedmiotowy akt prawny identyfikuje obszary objęte kanalizacją sanitarną wraz ze wskazaniem oczyszczalni ścieków do której ścieki są odprowadzane. Jednocześnie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie wskazuje jako alternatywne, w przypadku braku możliwości podłączenia się do sieci kanalizacji sanitarnej, wykorzystanie przydomowej oczyszczalni ścieków, czy też zbiornika bezodpływowego na nieczystości ciekłe. Przedmiotowe rozporządzenie wskazuje także sposoby zagospodarowania wód opadowych i roztopowych. Nie można zatem warunkować realizacji nowej zabudowy tylko i wyłącznie od możliwości podłączenia do istniejących sieci infrastruktury technicznej, w sytuacji gdy powszechnie obowiązujące przepisy dopuszczają inne rozwiązania. Sam fakt występowania niekorzystnej dla ochrony struktur wodonośnych struktury geologicznej oraz konieczności ochrony ujęcia wody podziemnej „Przywale” winien być wskazaniem dla właściwych organów w zakresie konieczności kontroli rodzaju zastosowanych

⁷⁹ Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 9939

rozwiązań, ich stanu technicznego oraz sposobu eksploatacji. W takim przypadku zastosowanie mają przepisy między innymi ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, czy ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, realizująca się przez właściwe uchwały Rady Miejskiej w Śremie, a kontrola powinna dotyczyć zarówno szczelności instalacji oraz częstotliwości wywozu ścieków do oczyszczalni ścieków oraz podmiotów to realizujących. W ustaleniach zmiany studium określono stopień wyposażenia w sieć wodociągową i kanalizacyjną. Jest on na terenie gminy bardzo wysoki. Niemniej jednak należy mieć świadomość, że nie jest on 100%. Istniejące przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe związane są przede wszystkim z zabudową mieszkaniową. Ich potencjalna nieszczelność będzie miała charakter lokalny, oddziałujący przede wszystkim na wody gruntowe.

Istotnym elementem, jest kwestia zbierania, oczyszczania oraz zatrzymywania wód opadowych na terenie. Rozwiązaniem jest tutaj wprowadzanie zarówno zapisów dotyczących minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, małej retencji, utrzymania zbiorników retencyjnych, ale także wykorzystaniu tzw. „szarej wody” (wykorzystanie wody w drugim cyklu np. do spłukiwania toalet). Nie bez znaczenia jest także retencjonowanie wody w kontekście zachodzących zmian klimatycznych.

Przy poborze wody istotna jest wydajność istniejących ujęć wody, potencjalne rezerwy w zakresie ilości wody możliwej do pozyskania oraz terenu niezbędnego dla funkcjonowania i rozbudowy istniejących ujęć wody. Sprawność układu kanalizacyjnego zależy nie tylko od długości i stanu technicznego sieci kanalizacyjnej, ale także wielkości i wydajności oczyszczalni ścieków.

Właściwe postępowanie z odpadami, a zatem zbieranie i segregacja zgodnie z obowiązującymi dokumentami tj. planem gospodarowania odpadami ma służyć zapobieganiu przedostawaniu się substancji niekorzystnych dla środowiska, w tym także niebezpiecznych, do gleby, a w konsekwencji do wód gruntowych i wód podziemnych. Zasady postępowania z odpadami wynikają z przynależności gminy Śrem do Porozumienia Międzygminnego, które realizuje Zakład Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Jarocinie – Wielkopolskie Centrum Recyklingu.

W przypadku prowadzenia gospodarki rolnej istotne jest nie tylko właściwe gospodarowanie wodą, ale także stosowanie nawozów, w tym organicznych, takich jak obornik, gnojówka i gnojowica oraz środków ochrony roślin w sposób właściwy dla dobrej kultury rolniczej, w tym zgodnie z obecną wiedzą i zaleceniami producenta. Celem jest zatem zapobieganie przenawożeniu, a zatem przede wszystkim stosowanie odpowiednich proporcji Azotu (N) do Potasu (K) w zależności od rośliny uprawnej oraz warunków glebowych, w tym jej odczynu pH. Wprowadzenie i utrzymanie zadrzewień śródpolnych zapobiega przed erozją wietrzą gleby, ale jednocześnie stanowi pewnego rodzaju barierę w rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń, zapobiega przesuszaniu gleby i służy retencji wody.

Realizacja obecnie obowiązujących przepisów prawa w zakresie zaopatrzenia wodę, zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, odprowadzania ścieków, zagospodarowania odpadów ma służyć osiągnięciu celi środowiskowych wyznaczonych dla wód, a zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. W projekcie zmiany studium przeanalizowana została nie tylko kwestia wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, ale także stan wód powierzchniowych i podziemnych oraz ustalone dla nich cele środowiskowe. Stąd też studium jako akt polityki przestrzennej realizujący się między innymi poprzez plany miejscowe jest jednym z wielu, ale nie najważniejszym, z narzędzi

prawnych i organizacyjnych służących ochronie i racjonalnemu gospodarowaniu zasobami wodnymi i tym samym realizacji wyznaczonych celów środowiskowych.

Główna rzeka przepływająca przez Śrem, przez wiele lat, jak i inne rzeki, traktowana była przede wszystkim jako odbiornik różnego rodzaju ścieków. Od pewnego czasu, w związku ze wzrostem świadomości ludzi następuje proces „powrotu miast do przepływających przez nie rzek”. Oznacza to, że w kręgu zainteresowania mieszkańców znalazła się również rzeka Warta oraz możliwości jej rekreacyjnego i turystycznego wykorzystania. Biorąc pod uwagę potrzeby mieszkańców w tym zakresie w projekcie zmiany studium wyznaczono możliwości lokalizacji przystani na rzece Warcie. Stanowią one niewątpliwie ingerencję w środowisko gruntowo – wodne, a przede wszystkim w linię brzegową. Niemniej jednak zainteresowanie rzeką i możliwościami jej rekreacyjnego i sportowego wykorzystania to także wymagania, aby wody rzeki były odpowiedniej jakości, aby były czyste. Powrót miast to rzek to kontrola społeczna, wskazanie jaką rolę rzeki pełnią w ekosystemie miasta. Ze ich rola nie sprowadza się tylko i wyłącznie do bycia odbiornikiem wód opadowych i roztopowych oraz wód z oczyszczalni ścieków, ale że stanowią zróżnicowane i bogate ekosystemy. Przystanie stanowią ingerencję w brzeg, ale jednocześnie pozwalają poznać, obserwować, chronić rzekę jako źródło wody, ale także jako skomplikowany ekosystem, wpływający zarówno na bioróżnorodność jak i klimat terenów otaczających. Przystanie to także miejsca dostępności do rzeki, dla odpowiednich służb, w przypadku wystąpienia niekorzystnych zjawisk jak np. rozlania się substancji i konieczności ich zatrzymania, odłowienia padłych ryb itp. Koncepcja powrotu miast to przepływających przez nich rzek to także szukanie odpowiedzi na temat możliwości i konieczności renaturalizacji brzegów i koryta, zasadności jej pogłębiania, w kontekście zatrzymywania wody (retencji), odtwarzania terenów podmokłych, w kontekście deszczy nawalnych oraz powodzi. To tym samym kontrola społeczna sposobu wykorzystania rzeki przez innych użytkowników, w tym wprowadzania do niej różnych substancji zarówno legalnie jak i nielegalnie. W ten sposób rzeka jako odbiornik ścieków staje się obiektem zainteresowania mieszkańców, którzy chcą w jej otoczeniu spędzać czas. To także zainteresowanie jej niskimi stanami oraz wysokimi i przyczynami takiego stanu rzeczy. Budowa przystani rzecznych jest niewątpliwie ingerencją, a zakres tej ingerencji wymagać będzie szczegółowych analiz oraz wyboru rozwiązań optymalnych z punktu widzenia ochrony środowiska i bezpieczeństwa publicznego na projektowania i realizacji. Zwiększenia zainteresowania rzeką to zwiększenia kontroli społecznej jej stanu i sposobu wykorzystania przez różnych użytkowników.

Cześć gminy Śrem znajduje się na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Zgodnie z art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się:

- gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania;
- lokalizowania nowych cmentarzy.

Jednocześnie jak wynika z art. 77 ust. 3 ww. ustawy jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód.

Art. 84 ust. 4 ww. ustawy zakazuje dodatkowo rolniczego wykorzystania ścieków na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią w okresie prognozowanego wezbrania wód. Natomiast z art. 390 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy wynika, że pozwolenie wodnoprawne jest wymagane również na lokalizowanie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią:

- nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- nowych obiektów budowlanych.

Z powyższych przepisów wynika, że lokalizowanie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nie jest zakazane całkowicie, ale jest możliwe po spełnieniu ściśle

określonych warunków oraz uzyskaniu odpowiednich zgód, pozwoleń lub decyzji administracyjnych. W kontekście ustaleń zmiany studium wyznaczenie obszarów możliwych do zainwestowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jest jednoznaczne z możliwością realizacji danych obiektów budowlanych. Jest to jedynie wskazanie, że takie obiekty zdaniem gminy mogłyby i powinny być dopuszczone do realizacji w danym miejscu. Konkretna lokalizacja oraz parametry techniczne będą natomiast przedmiotem odrębnego postępowania.

Oznacza to, że tereny gminy Śrem z jednej strony są zagrożone powodzią o różnym stopniu prawdopodobieństwa, i jednocześnie są zagrożone suszą hydrogeologiczną. W kontekście powyższego oraz wprowadzanie powierzchni utwardzonych związanych z realizacją inwestycji istotne jest wprowadzanie rozwiązań zatrzymujących wodę w przypadku sytuacji ekstremalnych (susza, powódź, deszcze nawalne). Zjawisko suszy hydrogeologicznej jest także niekorzystne ponieważ doprowadza do przesuszenia warstw gleby, do tej pory zawodnionych, ich wysuszenie powoduje utlenianie się różnych substancji tam się znajdujących, a momencie ich ponownego zalania wyplukania zanieczyszczeń. Stąd też w kontekście braku zabezpieczenia warstwami nieprzepuszczalnymi Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 150 Warszawa – Berlin przed antropopresją oraz strefy ochronnej ujęcia Przywale ważne jest prowadzenie właściwej retencji (utrzymania wody w gruncie), a także identyfikacja (wskazanie) lokalizacji przedsięwzięć, w których ryzyko zanieczyszczenia między innymi ropopochodnymi jest największe. Zatem istotne w tym przypadku jest nie tylko zapobieganie przed zalaniem niektórych terenów, ale zebranie ewentualnego nadmiaru wód opadowych i roztopowych na miejscu, przetrzymanie ich do czasu całkowitego wchłonięcia przez grunt, w tym rośliny lub wyparowania. Celem jest zatem zatrzymanie wód, szczególnie tej występującej w nadmiarze, na miejscu, a nie odprowadzanie ich zróznicowanymi systemami do Warty i morza. Dodatkowego znaczenia nabiera kontrola stanu i funkcjonowania obiektów infrastruktury technicznej.

Zatem przy założeniu realizacji nadrzędnych programów dotyczących zaopatrzenia ludności w wodę, odprowadzania ścieków (KPOŚK), gospodarki odpadami zapobiegania niedoborom wody tj. suszy, ustalenia studium nie będą negatywnie oddziaływać na warunki hydrogeologiczne oraz wody.

3) Różnorodność biologiczna, flora i fauna

Na terenie gminy Śrem występują obszary cenne przyrodniczo objęte formami ochrony przyrody wynikającymi z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody takie jak rezerwat przyrody, 2 parki krajobrazowe, 2 obszary Natura 2000, pomniki przyrody, użytki ekologiczne oraz zespół przyrodniczo – krajobrazowy oraz obszary takimi formami nieobjęte tj. lasy, zadrzewienia, remizy, pola uprawne, zbiorniki wodne, zieleńce, parki itp.

Celem opracowania przedmiotowej zmiany studium jest konieczność aktualizacji tego dokumentu wynikająca ze zmian uwarunkowań przestrzennych (faktycznych) i prawnych rzutujących na politykę przestrzenną gminy. Uwarunkowania przestrzenne to między innymi wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu nieuwzględnione w obowiązującym studium. W myśl ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wymagały one jednak uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu w zakresie form ochrony przyrody. Uwarunkowania prawne to sposób realizacji obowiązujących planów miejscowych, które podlegały na etapie sporządzenia procedurze oceny oddziaływania na środowisko oraz uzgodnienia z organami ochrony środowiska. Uwarunkowania prawne to także zmiany w przepisach powszechnie obowiązujących dotyczące gospodarki wodno – ściekowej, odpadami, ochrony wód, retencji, ochrony powietrza, gospodarki niskoemisyjnej, a zatem polityki państwa dotyczącej ochrony środowiska. Zmiany dotyczące różnorodności biologicznej, flory i fauny wiązać się także mogą

z prowadzeniem działalności rolniczej, a w szczególności stosowaniem monokultur w uprawach roślinnych, czy też wprowadzaniu nie tylko nowych odmian, ale także nowych roślin uprawnych oraz stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów. O ile projekt zmiany studium wyznacza tereny rolniczej i leśnej przestrzeni wraz ze wskazaniem dotyczącymi retencji, ochrony przed wietrzeniem (zadrzewienia śródpolne i aleje) to nie może wskazywać, jakiego rodzaju uprawa jest na danej rolniczej przestrzeni produkcyjnej prowadzona.

Zmiany faktyczne, jakie zaszły w przestrzeni gminy Śrem, w związku z realizacją wydanych decyzji o warunkach zabudowy to także zmiany związane z tworzeniem zieleni ogrodów przydomowych i wprowadzaniem nowych, obcych gatunków roślin, które stanowiąc mogą źródło pokarmu dla zwierząt już istniejących na obszarze, ale także mogą przyciągać nowe gatunki. Zasady wprowadzania gatunków roślin do sprzedaży na terytorium Polski regulują odrębne przepisy. Studium wskazując tereny pod urbanizacją i określając parametry powierzchni biologicznej czynnej (docelowo stanowiącej zieleń), nie może ingerować, czy będzie to zieleń naturalna, czy też całkowicie sztuczna, a także z jakich gatunków będzie się składać (tzn. czy będą to gatunki rodzime, czy też obce).

Odrębnym zagadnieniem mogącym wpływać na bioróżnorodność jest presja urbanizacyjna i to zarówno w kontekście powstawania zabudowy jak i przemieszczania się ludności po terenach leśnych i rolniczych, otwartych w celach turystycznych i rekreacyjnych. W tym kontekście istotne jest skupianie zabudowy w ramach struktur osadniczych, wyznaczanie terenów zielonych w ramach tych struktur oraz ochrona przestrzeni rolniczej i leśnej. Ochrona przed presją turystyczną i rekreacyjną może natomiast polegać na kanalizowaniu ruchu turystycznego i rekreacyjnego w ściśle określonych wyznaczonych i przystosowanych do tego miejsca, przy jednoczesnym utrudnieniu dostępu do innych obszarów. Takiemu działaniu służy także jednoznaczne wyznaczenie struktur przestrzennych i układów komunikacyjnych warunkujących dostępność do pewnych obszarów oraz ograniczających dostępność do innych.

Zatem ze względu, że ustalenia zmiany studium dotyczą już obszarów, których lokalizacja podlegała wcześniejszemu uzgodnieniu z organami ochrony środowiska nie przewiduje się wpływu jego ustaleń na obszary chronione, a w szczególności:

- gatunki, których dotyczy art. 4 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona Dyrektywy 79/409/EWG Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa)⁸⁰
- gatunki, wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory⁸¹;
- gatunki, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów⁸²
- gatunki, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin⁸³;
- gatunki, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt⁸⁴.

Ewentualny negatywny wpływ może wynikać z katastrof naturalnych: powódzie / susze i braku właściwej polityki państwa w zakresie przeciwdziałania niedoborom wody.

Utrzymaniu bioróżnorodności ma służyć zachowanie korytarzy ekologicznych, w tym Warty i innych cieków, zadrzewień śródpolnych, remiz oraz otwartych przestrzeni. W obszarach zurbanizowanych zadaniu temu mają służyć skwery, zieleńce oraz pasy

⁸⁰ Dz. Urz. U.E. L 20/7

⁸¹ Dz. Urz. U. E. L 206

⁸² Dz.U., poz. 1408

⁸³ Dz.U., poz. 1409

⁸⁴ Dz.U., poz. 2183

zieleni przydrożnej, zieleni towarzysząca zabudowie, a także wskazane w planach miejscowych ograniczenia w grodzeniu nieruchomości.

4) Krajobraz

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody definiuje walory krajobrazowe jako wartości ekologiczne, estetyczne lub kulturowe obszaru oraz związane z nim rzeźbę terenu, twory i składniki przyrody, ukształtowane przez siły przyrody lub działalność człowieka. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami definiuje natomiast pojęcie krajobrazu kulturowego, czyli przestrzeni historycznie ukształtowanej w wyniku działalności człowieka, zawierającej wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze. Obie te definicje wskazują na istniejącą zależność pomiędzy naturalnymi walorami środowiska oraz działalnością człowieka i jego wkładem w kreowanie krajobrazu.

Zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową sporządzoną we Florencji w dniu 20 października 2000 r.⁸⁵ krajobraz:

- stanowi komponent otoczenia ludzi, wyrażający ich różnorodność kulturową, przyrodniczą oraz ich tożsamość;
- winien być chroniony, planowany i zagospodarowywany wraz z ogółem społeczeństwa;
- winien podlegać zintegrowaniu z innymi politykami w zakresie planowania regionalnego i urbanistycznego, polityką kulturalną, środowiskową, rolną, społeczną i gospodarczą.

Konwencja traktuje krajobraz jako ważny element życia ludzi zamieszkujących wszędzie: w miastach i na wsiach, na obszarach zdegradowanych, pospolitych, jak również na obszarach odznaczających się wyjątkowym pięknem - dlatego swoim zasięgiem obejmuje całe terytorium Polski. Zapisy ustaleń zmiany studium mają pozwolić na ochronę wszystkich składników krajobrazu. Każda działalność człowieka, nawet prowadzenie produkcji rolniczej i leśnej, powoduje zmiany w krajobrazie. Część tych zmian jest sezonowa, czy czasowa. Niektóre zmiany, te związane z procesami urbanizacyjnymi mają charakter stały. Natomiast nawet wówczas krajobraz ulega przekształceniu, w związku np. ze zmianami roślinności przydomowej. Stąd też celem zmiany studium jest wprowadzenie nowych elementów przyrodniczych i budowlanych w harmonii z otoczeniem. W tym celu już na poziomie tego dokumentu wprowadzono niektóre wskaźniki zagospodarowania terenu, które powinny zostać realizowane w planach miejscowych

Wprowadzenie nowej zieleni, w tym zadrzewień towarzyszących zabudowie, pozwoli utrzymać istniejące walory krajobrazu oraz poprawi estetykę nowo zainwestowanych terenów. Wpłynie również korzystnie na stosunki wodne obszarów podlegających zabudowie i obszarów sąsiednich.

5) System powiązań i przyrodnicze obszary chronione

Analogicznie jak w przypadku wpływu ustaleń zmiany studium na różnorodność biologiczną, florę i faunę ustalenia zmiany studium przewidują zachowanie powiązanie systemu przyrodniczych realizujących się zarówno przez obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe jak i tereny otwarte rolne i leśne, tereny korytarzy ekologicznych. Ustalenia zmiany studium nie będą także negatywnie oddziaływać na siedliska, o których mowa w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory dla obszaru Natura 2000 Rogalińska Dolina Warty.

⁸⁵ Dz.U. z 2006 r., Nr 14, poz. 98

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Podstawowym zagrożeniem jest niewłaściwy reżim hydrologiczny Warty. Dla większości przedmiotów ochrony konieczne są okresowe zalewy, przynajmniej w okresie wiosennym.

Głównym problemem dla obszarów Natura 2000 Ostoja Rogalińska i Rogalińska Dolina Warty jest silnie rozwinięte w granicach Rogalińskiego Parku Krajobrazowego budownictwo i związane z nim: lokalizacja i eksploatacja składowisk odpadów, miejsca zrzutów ścieków, hałas.

Zagrożeniami dla przedmiotowych obszarów Natura 2000, zgodnie ze Standardowymi Formularzami Danych, mogą być m.in.:

- penetracja siedlisk,
- zmiana stosunków wodnych,
- zanieczyszczenie wód,
- zasypywanie starorzeczy,
- wycinanie lasów łęgowych,
- zalesianie łąk, pastwisk oraz torfowisk i bagien,
- wyrąb drzew, usuwanie martwego drewna z lasu.

Ze względu na konieczność ochrony i zapewnienie spójności przestrzennej tych obszarów przewiduje się skupianie zabudowy na terenie zwartych jednostek osadniczych. Ochronie tych obszarów służyć będzie także realizacja polityk w zakresie wodno – kanalizacyjnym (KPOŚK), ograniczenia emisji zanieczyszczeń, programy służące przeciwdziałaniu niedoborom wody – retencja zarówno na poziomie lokalnym jak i krajowym, dążenie do ograniczenia indywidualnego transportu poprzez tworzenie warunków dla rozwoju i funkcjonowania transportu zbiorowego, realizacja planu gospodarki odpadami. Ważnym aspektem jest także, w celu uniknięcia nadmiernej penetracji i niszczenia, dążenie do skanalizowania presji turystycznej na tereny chronione.

W rozdziale 5.4. projektu zmiany studium zostały wskazane obszary chronione. Wskazane zostały również siedliska podlegające ochronie oraz istniejące i potencjalne zagrożenia mogące wpływające na zachowanie ich dobrego stanu. Przytoczone zostały także działania ochronne dla poszczególnych form ochrony przyrody, w tym także związane z zachowaniem właściwego stanu siedlisk. Ustalenia projektu zmiany studium zostały dostosowane zarówno do celów wyznaczenia danej formy ochrony przyrody, jak i wyznaczonych już konkretnie działań ochronnych, przede wszystkim w kontekście planowanej zabudowy, ale także zabudowy już istniejącej i zabytkowej. W kontekście powyższego siedlisko 91F0 zlokalizowane jest częściowo na obszarze oznaczonym w projekcie zmiany studium, jako teren przeznaczony do zabudowy. Jest to teren istniejącej zabudowy zabytkowego zespołu pałacowego z pałacem neogotyckim i parkiem. Obecnie w pałacu funkcjonuje dom pomocy społecznej. Zabudowa zrealizowana jest poza obszarem ww. siedliska, a park jest zagospodarowany zgodnie z planem ochrony. Teren w zmianie studium oznaczony jest jednym symbolem ze względu na spójność zagospodarowania parku i całego zespołu pałacowego. Wszelkie zmiany w zagospodarowaniu muszą być zgodne z planem ochrony dla obszaru Natura 2000. W tym przypadku nastąpiło zatem nałożenie się nawarstwień kulturowych i uwarunkowań przyrodniczych. Ustalenia zmiany studium umożliwiają z jednej strony spełnienie wymogów wynikających z ochrony zabytków, a z drugiej strony nie ingerują w integralność i funkcjonowanie siedlisk podlegających ochronie.

W odniesieniu do znajdujących się na terenie gminy Śrem parków krajobrazowych wskazano w projekcie zmiany studium cele ochrony, tj. podstawy do wytyczenia przedmiotowych form ochrony przyrody, ale także zakazy, które na tym terenie, odnośnie parków krajobrazowych obowiązują. Przedmiotowe zakazy dotyczą zarówno aspektów tylko przyrodniczych, ale także przestrzennych tj. dotyczących możliwości lokalizacji nowej zabudowy na terenie parku. W przypadku Rogalińskiego Parku Krajobrazowego cele ochrony skupiają się na ochronie korytarza rzeki Warty i ekosystemów z tym

związanych. W przypadku Parku Krajobrazowego im. gen. Dezyderego Chłapowskiego głównym celem ochrony jest zachowanie krajobrazu rolniczego wraz z historycznymi zadrzewieniami śródpolnymi, stanowiącymi wartość przyrodniczą (wartościowe ekosystemy), krajobrazową, naukowo – dydaktyczną i kulturową. Ustalenia zmiany studium poprzez wyznaczenie obszarów chronionych, a także skupianie zabudowy w ramach struktur przestrzennych ograniczają ingerencję w chronione ekosystemy i tym samym realizują wyznaczone dla parków krajobrazowych cele ochrony. Ustalenia studium jednocześnie inwentaryzują zabudowę, która już została zrealizowana na podstawie wydanych decyzji administracyjnych, obowiązujących w momencie ustalenia danej formy ochrony przyrody. Przykładem takiej zinwentaryzowanej zabudowy jest zabudowa przy jeziorze Gajewskim (teren U_UZP – działki o nr ewid. 21/2, 21/6 obręb Krzyżanowo). Podkreślenia wymaga, że zarówno decyzje o warunkach zabudowy, jak i plany miejscowe są w obecnie bezterminowe, co oznacza, że wyznaczona przez nie inwestycja może zrealizować się w postaci konkretnej zabudowy po wielu latach. W tym kontekście wyłania się rola studium jako aktu polityki przestrzennej, który inwentaryzuje zmiany jakie zaszły w danej przestrzeni, również poprzez wydane i zrealizowane decyzje administracyjne.

Należy podkreślić, że przepisy ustanawiające formy ochrony przyrody stanowią uwarunkowanie prawne bezwzględnie determinujące zagospodarowanie danego obszaru. W odniesieniu do innej formy ochrony przyrody występującej na terenie gminy Śrem tj. rezerwatu Czmoń skutkowało to koniecznością wprowadzenia zapisów dotyczących wprowadzenia zakazu jakiegokolwiek zabudowy, w tym zabudowy związanej z produkcją leśną (tereny leśne, tereny potencjalnych dolesień) w pasie 200 m od granicy rezerwatu.

Przy wyznaczaniu polityki przestrzennej zawartej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego konieczne jest uwzględnienie nie tylko determinant środowiskowych (formy ochrony przyrody), ale także historycznych (obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków, czy wpisane do rejestru zabytków), czy prawnych (obowiązujące plany miejscowe). W niektórych obszarach następuje nałożenie się wszystkich ww. determinant i konieczność wypracowania konsensusu. Przykładem takiego obszaru jest teren objęty ochroną krajobrazowo – przyrodniczą „Łęgi Mechlińskie”. Jest to obszar, którego celem ochrony jest zachowanie wodnych, podmokłych i wilgotnych siedlisk przyrodniczych o dużych wartościach krajobrazowych i naukowo – dydaktycznych, charakterystycznych dla rzeki Warty i obiektów kulturowych. Na tym obszarze w projekcie zmiany studium wyznaczone zostały między innymi tereny zabudowy usługowej, w tym w zieleni, tereny usług sportu i rekreacji, tereny wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej, w tym poza zwarta zabudową. Przedmiotowe tereny wyznaczone zostały w sąsiedztwie zbiornika, ale sztucznego, parku zabytkowego objętego ustaleniami konserwatorskimi, zabudowy istniejącej ujętej w gminnej ewidencji zabytków, zabudowy wyznaczonej w obowiązujących planach miejscowych (aktach prawnych). Stąd też ustalenia projektu zmiany studium nie mogą się skupiać tylko na jedynych ograniczeniach, tj. środowiskowych, ale muszą uwzględniać również uwarunkowania kulturowe i prawne, w tym stan istniejący.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że nawet na terenie zróżnicowanych form ochrony przyrody obowiązują odstępstwa od ustanowionych zakazów w zagospodarowaniu terenów. Odstępstwa dotyczą przede wszystkim inwestycji celu publicznego, do których zalicza się nie tylko realizację dróg i sieci infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, ale także ochronę zabytków, realizację urzędów, publicznych przedszkoli, domów opieki społecznej, instytucji kultury, czy także obiektów sportowych. Stąd też na terenie gminy Śrem, wyznaczone zostały na terenie parków krajobrazowych obszary objęte ochroną zabytków, dla których przewidziano ich rewitalizację.

W projekcie zmiany studium zawarto również kierunki działań obiektów i obszarów chronionych ze względu na walory przyrodnicze. Oznacza to, że projektowany dokument

inwentaryzuje występujące na terenie gminy formy ochrony przyrody i wskazuje cele ich wyznaczenia oraz działania ochronne. Przedmiotowe wytyczne warunkują wyznaczony dla danego terenu kierunek zagospodarowania przestrzennego.

W projekcie zmiany studium uwzględniono również wytyczne zapobiegające fragmentacji korytarzy ekologicznych. Nie ulega wątpliwości, że prowadzenie większości działalności człowieka wiąże się z groźbą degradacji terenu. Obecnie, biorąc pod uwagę, ochronę klimatu, w przestrzeni zaczynają się pojawiać farmy fotowoltaiczne. Zajmują one połacie ziemi, które do tej pory wykorzystywane były rolniczo i przeważnie stanowiły przestrzeni otwarte. Stąd też w celu minimalizacji ewentualnego ograniczenia przemieszczania się zwierzyny, w projekcie zmiany studium wprowadzono zapisy dotyczące:

- pokrycia paneli fotowoltaicznych powłokami antyrefleksyjnymi oraz ustaleniu stałego kąta nachylenia połaci paneli (bez automatycznego naprowadzania) w celu zmniejszenia możliwego efektu oślepienia zarówno zwierząt, w tym ptaków, jak i ludzi oraz uniknięcia efektu „lustro” tj. podobieństwa płaszczyzny paneli do powierzchni wody;

- ustalania stref buforowych pomiędzy ogrodzeniem terenu, umożliwiających przemieszczanie się zwierząt;

- realizację ogrodzeń bez zastosowania podmurówki z określeniem minimalnego dolnego prześwitu celem umożliwienia przejścia drobnej zwierzynie;

- realizację ogrodzeń z takich materiałów, aby nie raniły one zwierząt i nie stanowiły dla nich pułapek.

Stąd też na etapie sporządzania projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem zostało przeanalizowane szereg uwarunkowań, w tych kluczowych tj. przyrodniczych, i w oparciu o obowiązujące uwarunkowania formułowane były kierunki zagospodarowania przestrzennego.

6) Warunki życia i zdrowie ludzi

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem polityki przestrzennej gminy. Celem jego zmiany jest aktualizacja ze względu na wydane decyzje o warunkach zabudowy, oczekiwania mieszkańców odnośnie optymalnego z ich punktu widzenia sposobu zagospodarowania otaczającej ich przestrzeni, zmiany obowiązujących przepisów oraz dostęp do nowych rozwiązań technicznych i technologicznych. Studium w oparciu o istniejące uwarunkowania obejmujące całość komponentów środowiska formułuje kierunki zagospodarowania przestrzennego. W projekcie zmiany studium w odniesieniu do każdej dziedziny, przeanalizowane zostały istniejące uwarunkowania i na tej podstawie opracowane kierunki zagospodarowania przestrzennego. Opracowanie dokumentu aktualnego, uwzględniającego aktualny poziom wiedzy, rejestrującego jednocześnie zmiany jakie zaszły w przestrzeni na poziomie gminy, umożliwi racjonalne podejmowanie decyzji przez decydentów, umożliwi dostęp do aktualnych informacji zainteresowanym i w ten sposób wpływa na świadomość społeczną, w tym ekologiczną. Opracowanie dokumentu aktualnego sprzyja zatem zwiększeniu wiedzy o otaczającym nas środowisku i procesach w nich aktualnie zachodzących i tym samym wpływa na warunki i zdrowie ludzi. Jednocześnie udział społeczeństwa w procedurze sporządzania przedmiotowego dokumentu zapewnia kontrolę jego ustaleń. Organy gminy sporządzają projekt studium z perspektywy potrzeb całej gminy. Kontrola społeczeństwa polega na weryfikacji projektu z punktu widzenia indywidualnych potrzeb i oczekiwań odnośnie przestrzeni. Proces ten służy znajdowaniu konsensusu pomiędzy potrzebami i uwarunkowaniami indywidualnymi, a potrzebami i uwarunkowaniami zbiorowości.

7) Jakość powietrza

Realizacja ustaleń niniejszego projektu studium, zgodnie z dokumentami wyższego rzędu, zakłada ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, w szczególności zanieczyszczeń związanych z niesprawnymi piecami węglowymi. Realizacja obowiązujących polityk w tym zakresie wykorzystywać ma nie tylko nowe technologicznie piece, ale także OZE. Również działania ukierunkowane na termomodernizację budynków (docieplenie i tym samym zmniejszenie kosztów ogrzewania), wymianę taboru komunikacji publicznej na niskoemisyjny, rozbudowę komunikacji publicznej i rowerowej celem ograniczenia indywidualnego transportu samochodowego, wprowadzanie korytarzy przewietrzających obszary zurbanizowane, służyć ma poprawie jakości powietrza i została uwzględniona w projekcie zmiany studium.

Podsumowując projekt zmiany studium wyznacza tereny pod zabudowę, zarówno zabudowę mieszkaniową, usługową jak i produkcyjną. Wyznaczenie takich form zagospodarowania wiąże się z emisją zanieczyszczeń do powietrza. Również obsługa komunikacyjna tych terenów wpływa na emisję zanieczyszczeń do powietrza. Jednocześnie projekt zmiany studium zawiera zapisy, których celem ograniczenie lub nawet wykluczenie zanieczyszczeń. Oddziaływanie na powietrze będzie miało charakter bezpośredni, długoterminowy i zmienny w ciągu doby w przypadku ruchu komunikacyjnego, natomiast w odniesieniu do emisji z urzędzeń grzewczych – charakter sezonowy.

8) Klimat lokalny

Nie przewiduje się znaczących zmian klimatu lokalnego, przy spełnieniu wszystkich wymogów przepisów prawa w zakresie realizacji i użytkowania inwestycji. W związku z powstaniem nowej zabudowy zmiany mogą ulec warunki termiczno – wilgotnościowe. Zmiany związane będą z realizacją zabudowy – wprowadzeniem powierzchni utwardzonych i nieprzepuszczalnych, nagrzewających się i oddających ciepło, a także ogrodzeń. Powierzchnie nagrzewające się mogą tworzyć wyspy ciepła, co w przypadku sąsiedztwa z terenami otwartymi może powodować lokalne ruchy powietrza. Zjawisko to może występować przede wszystkim latem. Powierzchnie nieprzepuszczalne i szczelne uniemożliwią zatrzymywanie wody w glebie, tylko spowodują jej spływ. Oznacza to mniejszą wilgotność i tym samym podatność na przesuszenie terenu. Powierzchnie nagrzewające się oddające ciepło to ściany i dachy budynków oraz utwardzeń. Ogrodzenia, szczególnie pełne mogą wpływać na ograniczenie przemieszczania się mas powietrza w skali lokalnej. W projekcie zmiany studium wprowadzono zapisy przeciwdziałające, w tym dotyczące retencji, zieleni, wprowadzenia minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz ogrodzeń. Celem jest umożliwienie przepływu powietrza, zapobieganiu nadmiernemu nagrzewaniu się powierzchni, tworzenia zastoisk zimna i wilgoci. Zmiany klimatu nie muszą dotyczyć tylko terenów zurbanizowanych. Wprowadzenie retencji na terenach rolnych, zalesień, odtworzenie i wprowadzenie zadrzewień śródpolnych może także wpłynąć, w sposób pozytywny na mikroklimat i topoklimat tych miejsc. Wprowadzenie zieleni wysokiej, a także zacieniającej (pnącza itp.), także ogrodów przydomowych wpływa pozytywnie na zacienienie gruntu i powierzchni utwardzonych, obniżenie temperatury, zatrzymanie części wilgoci. Ważnym aspektem jest tutaj świadomość ekologiczna mieszkańców. Mniej nagrzewające się powierzchnie, ze względu na zacienienie pnączami lub roślinnością wysoką to niższe koszty klimatyzacji pomieszczeń wewnątrz latem. Jednocześnie zimą to dodatkowa ochrona powierzchni przed wiatrem i opadami atmosferycznymi i wychładzaniem pomieszczeń. W kontekście zachodzących zmian klimatu wprowadzono w projekcie zmiany studium rozwiązania mające na celu zatrzymaniu wody (retencja, zieleni), przeciwdziałania upałom (zacienienie powierzchni) służące ochronie klimatu w skali lokalnej i globalnej i tym samym przeciwdziałaniu zjawiskom ekstremalnym.

Należy także podkreślić, że w projekcie zmiany studium nie wskazuje się inwestycji, które swoim zasięgiem oddziaływania wykraczałyby poza gminę Śrem.

9) Zabytki i dobra materialne

Obszar opracowania obejmuje całą gminę Śrem. Na terenie gminy znajdują się zarówno obiekty wpisane do rejestru zabytków, ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków, zewidencjonowane stanowiska archeologiczne oraz obiekty małej architektury. Cele i zadania ochronne ujęte są w Gminnym Programem Opieki nad Zabytkami dla Gminy Śrem na lata 2022-2025, przyjętym uchwałą nr 395/XXXIV/2022 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 24 marca 2022 r. Projekt zmiany studium wskazuje położenie obiektów objętych ochroną w odniesieniu do istniejących i proponowanych form zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie formułuje wytyczne i wskaźniki ukierunkowane na zachowanie i ochronę obiektów cennych kulturowo. Wprowadzone w zmianie studium zapisy eliminują ryzyko naruszenia jakichkolwiek potencjalnych obiektów zabytkowych czy istniejących obiektów, stanowiących dobra materialne służące społeczeństwu.

10) Ochrona przed hałasem

Na poziomie zmiany studium ochrona przed hałasem polega na:

- kształtowaniu właściwych struktur przestrzennych jednostek osadniczych;
- kształtowaniu parametrów zabudowy zmniejszających uciążliwości niektórych funkcji względem innych poprzez linie zabudowy, pasy zieleni, położenie przy terenach komunikacyjnych itp.;
- kształtowanie struktur przestrzennych jednostek osadniczych umożliwiających rozwój transportu zbiorowego oraz ścieżek rowerowych jako alternatywy dla indywidualnego transportu samochodowego.

Projekt zmiany studium, jako dokument polityki przestrzennej dotyczący całej gminy Śrem, identyfikuje potencjalne źródła hałasu oraz tereny wymagające ochrony akustycznej. Nie bez znaczenia jest także fakt, iż aktualizacja studium umożliwia aktualizację wiedzy na temat źródeł hałasu, istniejących i potencjalnych, a także zmian jakie zaszły w ograniczeniu emisji hałasu, szczególnie komunikacyjnego. Tym samym, na etapie planowania i realizacji konkretnych inwestycji, umożliwia jej zaplanowanie, przy uwzględnieniu terenów wymagających ochrony akustycznej i zminimalizowaniu oddziaływania akustycznego.

11) Promieniowanie elektromagnetyczne i strefy ograniczonego inwestowania

Na terenie gminy Śrem występują źródła promieniowania elektromagnetycznego, jednakże dotychczasowe badania nie wykazały przekroczeń norm dopuszczalnych. Na tym poziomie opracowania nie przewiduje się ponadnormatywnego promieniowania elektromagnetycznego z urządzeń elektroenergetycznych oraz stref ograniczonego inwestowania dla terenów objętych zmianą studium.

Ograniczenia wynikające z przebiegu sieci infrastruktury technicznej występujące na terenie gminy nie wpłyną negatywnie na realizację inwestycji i środowisko przyrodnicze. Założona w zmianie studium oszczędność terenu tj. prowadzenie inwestycji liniowych równoległe w swoich pasach technologicznych, ma na celu zminimalizowanie ewentualnych uciążliwości, które obecnie nie są przekroczone. Istotnym aspektem jest świadomość mieszkańców w tym zakresie oraz wykorzystanie nowych dostępnych technologii.

12) Przewidywane skutki oddziaływania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na całokształt środowiska przyrodniczego

Przewidywane skutki oddziaływania zmiany studium na całokształt środowiska oraz jego prawidłowe funkcjonowanie, w tym na obszary chronione, są zróżnicowane co do charakteru, czasu oddziaływania, odwracalności, i ich zasięgu przestrzennego.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

W tabeli poniżej przedstawiono oddziaływanie proponowanego zainwestowania na poszczególne komponenty środowiska według kryteriów wymienionych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Oddziaływanie podzielono na pozytywne i negatywne oraz neutralne, czyli brak oddziaływania. Analiza wpływu przeprowadzona została przy uwzględnieniu, że obowiązujące przepisy wyższego rzędu będą stosowane w trakcie realizacji danej inwestycji. Uwzględnienia wymaga także, że studium jako akt polityki przestrzennej nie realizuje się bezpośrednio, tylko poprzez plany miejscowe; musi być spójny z innymi politykami i dokumentami dotyczącymi wyposażenia w infrastrukturę techniczną, ochroną środowiska, ochroną zabytków, a także realizuje polityki krajowe i wojewódzkie w zakresie zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska, postępowania z opadami, czy ochrony zasobów wodnych.

Tabela 7: Oddziaływanie przewidywanego zagospodarowanie terenu na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego.

Analizowany komponent	Przewidywane skutki oddziaływania
Zanieczyszczenie powierzchni ziemi	Brak wpływu na zanieczyszczenie powierzchni ziemi.
Naturalna rzeźba terenu	Wpływ stały z uwagi na możliwość realizacji nowych inwestycji kubaturowych, w tym podziemnych oraz inwestycji liniowych (infrastruktura). Przekształceniu podlegać będą powierzchnia warstwy powierzchni ziemi. Przekształcenia związane będą także z bieżącą oraz planową eksploatacją złóż.
Zagrożenie erozją	Możliwe do wystąpienia na otwartych terenach rolniczych oraz obszarach odkrytego gruntu. Na zjawisko erozji narażone są również tereny osuwiskowe i zagrożone ruchami masowymi. Stąd też na tereny osuwiskowe i zagrożone ruchami masowymi winny zostać wyłączone z możliwości zainwestowania i w razie potrzeby monitorowane. W przypadku terenów budowlanych oraz przestrzeni rolniczych wprowadzono zapisy dotyczące zachowania zadrzewień śródpolnych, zieleni w pasach drogowych, powierzchni biologicznie czynnej.
Gleby wysokiej jakości	Przewiduje się ochronę gleb wysokiej jakości poprzez ograniczenie możliwości ich zabudowy
Zasoby naturalne (rozumiane jako złoża udokumentowane)	Konieczność uwzględnienia przy ich poszukiwaniu i eksploatacji wpływu na inne komponenty środowiska, w tym ryzyko zanieczyszczenia wody i możliwości jej retencji. Egzekucja rekultywacji, w celu uniknięcia tworzenia nielegalnych składowisk opadów i tym samym przenikania substancji z odpadów do powierzchni ziemi oraz wód.
Jakość wód powierzchniowych	Przy założeniu zwodociągowania i skanalizowania obszaru gminy, kontroli stanu zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe, czy przydomowych oczyszczalni ścieków oraz odpowiednim stosowaniu środków ochrony roślin i nawozów w rolnictwie powinny zostać osiągnięte cele środowiskowe ukierunkowane na zachowanie potencjału ekologicznego.
Jakość wód podziemnych	Brak osłony zasobów wodonośnych przed zanieczyszczeniem z górnych warstw litosfery i ryzyko dostania się zanieczyszczeń poprzez niewłaściwie eksploatowane domowe ujęcia wody, przydomowe

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Analizowany komponent	Przewidywane skutki oddziaływania
	oczyszczalnie ścieków, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe. Na jakość wód podziemnych mają także wpływ wahania poziomu wodonośnego wynikające z suszy hydrologicznej i utlenianie się substancji znajdujących się w glebie, które później wraz z opadami mogą infiltrować do głębszych warstw wodonośnych. Rozwiązaniem jest racjonalna gospodarka wodno – ściekowa oraz retencja.
Stosunki wodne	Głębokość zwierciadła wody gruntowej znajduje się na głębokości w przedziale od 1 do 2 m p.p.t. Wpływ na zmiany w stosunkach wodnych uzależniony będzie od głębokości wykopów ziemnych. Może to być wpływ długoterminowy i skumulowany w czasie.
Walory krajobrazu, harmonia	Identyfikacja wydanych i zrealizowanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz zrealizowanych planów miejscowych umożliwia identyfikację zmian jakie zaszły i zachodzą w krajobrazie oraz wskazanie wytycznych dotyczących utrzymania i ochrony jego walorów. Jest proces długoterminowy.
Walory estetyczne	Podział terenu gminy na jednostki funkcjonalno – przestrzenne pozwala na indywidualizację i dopasowanie wskaźników dotyczących zagospodarowania do danego terenu i występujących uwarunkowań
Obszary chronione	Obszary chronione zostały wskazane w projekcie zmiany studium. Wskazane zostały także wytyczne wynikające z ich ochrony oraz działania ochronne. Stanowią one jedną z ważniejszych determinant wpływających na sposób zagospodarowania terenu. Stanowią zatem uwarunkowanie w zagospodarowaniu przestrzennym do którego inne formy zagospodarowania muszą się bezwzględnie dostosować.
Fragmentacja siedlisk	Ustalenia projektu zmiany studium zakładają utrzymanie i ochronę terenów cennych przyrodniczo, w obszarów chronionych, korytarzy ekologicznych, czy obszarów węzłowych, w kontekście wyznaczania nowych terenów przewidzianych pod zabudowę.
Różnorodność biologiczna	Poprzez zachowanie systemów cennych przyrodniczo, w tym obszarów chronionych nie przewiduje się znaczącego wpływu na różnorodność biologiczną. Dodatkowo zakłada się ochronę i wprowadzenie zadrzewień śródpolnych, zieleni w pasach drogowych, zieleni w obszarach zurbanizowanych, a także wskazań do planów miejscowych dotyczących parametrów zabudowy i ogrodzeń w celu umożliwienia migracji zwierząt i roślin i zapewnienia wymiany gatunkowej.
Funkcjonowanie korytarzy ekologicznych	Nie przewiduje się fragmentacji i zabudowania kluczowych korytarzy ekologicznych. Poprzez wprowadzenie i utrzymanie zadrzewień śródpolnych, zieleni w pasach drogowych, a także zapobieganie rozproszeniu zabudowy umożliwia się funkcjonowanie kluczowych korytarzy ekologicznych.
Jakość życia mieszkańców o zdrowie ludzi	Opracowanie dokumentu aktualnego, uwzględniającego aktualny poziom wiedzy, rejestrującego jednocześnie zmiany jakie zaszły w przestrzeni na poziomie gminy, umożliwia racjonalne podejmowanie decyzji przez decydentów, umożliwia dostęp do aktualnych informacji zainteresowanym i w ten sposób wpływa na świadomość społeczną, w tym ekologiczną. Opracowanie dokumentu aktualnego sprzyja

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Analizowany komponent	Przewidywane skutki oddziaływania
	zatem zwiększeniu wiedzy o otaczającym nas środowisku i procesach w nich aktualnie zachodzących i tym samym wpływa na warunki i zdrowie ludzi. W projekcie zmiany studium znalazły się także zapisy dotyczące ochrony powietrza, przy wykorzystaniu OZE, emisji hałasu, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.
Rozwój gospodarczy gminy	Celem opracowania dokumentu jest aktualizacja polityki przestrzennej gminy w nawiązaniu do zmian przestrzennych (wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, plany miejscowe), ekonomicznych, społecznych i demograficznych. Aktualny dokument ma na celu prowadzenie przez gminę zrównoważonej polityki rozwoju.
Powietrze atmosferyczne i klimat lokalny	Obszar gminy Śrem podzielony został na strefy funkcjonalno – przestrzenne. Wprowadzenie zabudowy wpłynie na jakość powietrza atmosferycznego, chociaż w studium zostały zawarte zapisy ten wpływ minimalizujące. Wprowadzenie zarówno zabudowy (powierzchnie nieprzepuszczalne, nagrzewające), w tym ogrodzeń, jak i możliwości retencji, zadrzewień i zalesień może wpływać na topoklimat i mikroklimat. Jednocześnie zawarto zapisy, których celem jest minimalizacja zmian i przeciwdziałanie zjawiskom ekstremalnym.
Zabytki	W projekcie zmiany studium uwzględniono istniejące formy ochrony zabytków tj. wpisanych do rejestru zabytków, ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków, zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych i obiektów małej architektury oraz ustalając kierunki zagospodarowania i zabudowy terenów ustalono kierunki ich ochrony.
Klimat akustyczny	Ustalenia projektu zmiany studium będą wpływać na klimat akustyczny ponieważ zakładają wprowadzenie zabudowy zarówno mieszkaniowej, usługowej jak i produkcyjnej. Źródło hałasu stanowić będzie obsługa komunikacyjna inwestycji. Jednocześnie w projekcie studium wprowadzono zapisy chroniące środowisko przed uciążliwościami związanymi z emisją hałasu.
Promieniowanie elektromagnetyczne	Projekt zmiany studium identyfikuje kluczowe źródła promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy. Jednocześnie wskazuje, że realizacja nowych urządzeń elektromagnetycznych nie może pogorszyć istniejących warunków.
Produkcja odpadów	Planowane funkcje będą generować odpady stałe - wpływ stały. Zbiórka i segregacja odpadów wymagać będzie zapewnienia odpowiedniego transportu do miejsca ostatecznego składowania. Ilość i sposób segregacji odpadów. Wpływ zależny jest od świadomości mieszkańców i przyjętych rozwiązań produkcyjnych.
Redukcja ilości odpadów	Planowane funkcje nie przyczynią się do redukcji odpadów. Przyjęte rozwiązania wynikać będą z Programu utrzymania i czystości w gminie oraz świadomości mieszkańców w zakresie segregacji odpadów, ich wtórnego wykorzystania, zagospodarowania odpadów zielonych we własnych kompostownikach na działkach budowlanych itp.
Wielkość powierzchni terenu biologicznie czynnego	Wyznaczenie nowych terenów pod zabudowy spowoduje uszczuplenie zasobu powierzchni biologicznie czynnej. Istotne jest jednocześnie promowanie rozwiązań dotyczących

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Analizowany komponent	Przewidywane skutki oddziaływania
	małej retencji, zarówno w postaci zbiorników retencyjnych jak i zielonych dachów, zielonych ścian, zbiorników na deszczówkę., a także wprowadzanie zieleni, także wysokiej.

Źródło: Opracowanie własne

Reasumując, z powyższej analizy wynikają możliwe potencjalne negatywne oddziaływanie projektowanego zainwestowania. Największy negatywny wpływ będzie miało na następujące komponenty:

- jakość wód podziemnych,
- powietrze atmosferyczne w okolicy przedsięwzięcia,
- wielkość powierzchni terenu biologicznie czynnego;
- wielkość i ilość produkowanych odpadów;
- hałas komunikacyjny związany z transportem.

Możliwe negatywne oddziaływanie projektowanego dokumentu związane będzie głównie z etapem realizacji inwestycji - przekształceniem powierzchni ziemi, realizacją wykopów pod zabudowę czy krótkotrwała zmiana stosunków wodnych na etapie budowy systemów infrastruktury technicznej. Długotrwale negatywne oddziaływanie związane może być ze zwiększoną produkcją odpadów lub z większym zanieczyszczeniem powietrza w okresie jesienno-zimowym w stosunku do wiosenno-letniego, poprzez eksploatację systemów grzewczych, a także związanych z obsługą komunikacyjną. Z uwagi na zakres zmian nie jest to jednak znaczący komponent przekształcający środowisko, a oddziaływanie zostanie zminimalizowane poprzez odpowiednie ustalenia przyszłych planów miejscowych.

Dokumentem istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska, a którego ustalenia muszą być realizowane w dokumentach planistycznych gminy, w tym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest Program ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026. W tabeli przedstawiono odniesienie projektu zmiany studium do celów oraz kierunków i wybranych działań dotyczących ochrony środowiska.

Tabela 8: Ustalenia projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem, a wytyczne Programu ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023- 2026.

Cele	Kierunki interwencji oraz wybrane zadania	Ustalenia projektu zmiany Studium
Ochrona powietrza i jakości klimatu		
1. Dobra jakość powietrza bez przekroczeń dopuszczalnych norm w zakresie benzo(a)pirenu oraz pyłu zawieszonego PM _{2,5} i PM ₁₀ . 2. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.	1. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza poprzez: a) poprawę efektywności energetycznej budynków, stosowanie energooszczędnych materiałów, budownictwo pasywne; b) poprawę efektywności energetycznej procesów technologicznych przy wykorzystaniu OZE; c) budowę i modernizację dróg. 2. Rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii poprzez: a) instalacje OZE na budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych; b) uwzględnienie w mpzp zapisów dotyczących korzystania z OZE; c) promocja OZE.	1. Ustala stosowanie do celów grzewczych oraz produkcyjnych paliw niskoemisyjnych oraz z odnawialnych źródeł energii. 2. Wprowadza nasadzenia drzew w pobliżu zabudowy mieszkaniowej, wzdłuż linii wiatru celem zapewnienia przewietrzania ciągów komunikacyjnych i zachowania naturalnych ciągów cyrkulacyjnych. 3. Wprowadza konieczność

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Cele	Kierunki interwencji oraz wybrane zadania	Ustalenia projektu zmiany Studium
	<p>3. Rozwój i modernizacja zbiorowych systemów ciepłowniczych poprzez:</p> <p>a) zmianę sposobu ogrzewania z pieców indywidualnych na centralne ogrzewania z kotłowni lokalnych;</p> <p>b) rozbudowę sieci ciepłowniczych.</p> <p>4. Rozwój i modernizacja transportu zbiorowego w kierunku transportu przyjaznego dla środowiska i wspieranie ekologicznych form transportu poprzez:</p> <p>a) budowę dróg / ścieżek rowerowych;</p> <p>b) rozwój i promocja transportu zbiorowego przyjaznego środowisku.</p> <p>5. Ograniczenie niskiej emisji poprzez:</p> <p>a) rozwój sieci gazowej, gazyfikacja.</p> <p>6. Rozbudowa energooszczędnych systemów oświetlenia budynków i dróg publicznych.</p> <p>7. Rozwój systemu ostrzegania i reagowania w sytuacji zjawisk ekstremalnych.</p>	<p>egzekwowania wymogu ograniczenia uciążliwości do granic nieruchomości oraz preferowania zakładów o technologiach niewytwarzających pyłu.</p> <p>4. Zakłada rozwój transportu zbiorowego oraz ścieżek pieszych i rowerowych.</p> <p>5. Wprowadza ograniczenia przemysłowego chowu zwierząt.</p>
Zagrożenia hałasem		
<p>Zmniejszenie uciążliwości hałasu, głównie komunikacyjnego</p>	<p>Ochrona przed hałasem i zmniejszanie hałasu poprzez:</p> <p>a) wyprowadzenie ruchu ciężkiego poza teren zabudowany, budowa obwodnic miast;</p> <p>b) zieleni osłonowa, izolacyjna.</p>	<p>1. Zakłada podział obszaru gminy na jednostki funkcjonalno – przestrzenne różnicując w ten sposób wyznaczone kierunki zagospodarowania i ich intensywność.</p> <p>2. Ustala rozbudowę systemu transportu zbiorowego oraz ścieżek pieszych i rowerowych.</p> <p>3. Zawiera zapisy dotyczące minimalizacji uciążliwości np. zieleni izolacyjna.</p> <p>4. Ustala zachowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku dla terenów o zróżnicowanych standardach akustycznych.</p> <p>5. Ustala realizację zabezpieczeń akustycznych w miejscach szczególnie narażonych na hałas.</p> <p>6. Ustala konieczność przestrzegania wzajemnego oddalenia funkcji generujących hałas (przemysł, usługi) od terenów wymagających komfortu akustycznego.</p>
Pole elektromagnetyczne		
<p>Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych</p>	<p>Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym poprzez:</p> <p>a) wprowadzanie do mpzp zapisów uwzględniających ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych;</p> <p>b) ograniczania koncentracji źródeł promieniowania elektromagnetycznego na</p>	<p>1. Identyfikuje źródła promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy, a przy wprowadzaniu nowych zakłada, że nie mogą one pogorszyć istniejących warunków.</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Cele	Kierunki interwencji oraz wybrane zadania	Ustalenia projektu zmiany Studium
	etapie planowania i wydawania decyzji lokalizacyjnych i środowiskowych.	
Gospodarowanie wodami		
<p>1. Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód. 2. Zwiększenie retencji wodnej. 3. Bezpieczeństwo powodziowe. 4. Zmniejszenie przedostawania się biogenów do wód.</p>	<p>1. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody oraz zwiększenie retencji wód poprzez: a) ocenę zagrożenia i ryzyka powodziowego; b) inwestycje dot. urządzeń ochrony przed powodzią i retencji wodnej; c) budowę i utrzymanie zbiorników retencyjnych i przeciwpowodziowych; d) konserwację rzek, kanałów i rowów. 2. Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego oraz minimalizacja ryzyka powodziowego poprzez: a) inwestycje dot. urządzeń ochrony przed powodzią; b) utrzymanie wałów przeciwpowodziowych; c) uwzględnienie w mpzp obszarów zagrożenia powodziowego. 3. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi oraz optymalizacja zużycia wody. 4. Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód poprzez identyfikację znaczących oddziaływań antropogenicznych wraz z oceną ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych.</p>	<p>1. Uwzględnić strefy zagrożenia powodziowego oraz ustalić kierunki ich zagospodarowania. 2. Zakładać retencję wody. 3. Uwzględnić obszary występowania wysokiego poziomu wód gruntowych i konieczności prowadzenia badań gruntowo-wodnych przy realizacji inwestycji. 4. Zapobiegać osuszaniu obszarów podmokłych. 5. Zakładać prace melioracyjne porządkujące stosunki wodne i ograniczające stany ekstremalne. 6. Ustalać odnowę i ochronę ekosystemów wilgotnych. 7. Ustalać wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień oraz zieleni. 8. Ustalać ochronę wód przed zanieczyszczeniami rolniczymi. 9. Ustalać renaturalizację cieków wodnych, w tym odbudowę zdegradowanych środowisk wodnych. 10. Ustalać racjonalną gospodarkę wodami opadowymi. 11. Ustalać realizację infrastruktury wodociągowej – kanalizacyjnej.</p>
Gospodarka wodno - ściekowa		
<p>1. Poprawa jakości wody powierzchniowej i podziemnej. 2. Kontrola zbiorników na nieczystości ciekłe. 3. Zwiększenie procentu osób podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.</p>	<p>1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki poprzez: a) budowę / rozbudowę sieci wodociągowej; b) budowę / modernizację ujęć wód i stacji uzdatniania wód. 2. Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja programów sanitacji w zabudowie rozproszonej poprzez: a) budowę / modernizację sieci kanalizacji sanitarnej; b) budowę / modernizację kanalizacji deszczowej; c) budowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków; d) podczyszczanie wód opadowych; e) kontrolę, w tym inwentaryzację, zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.</p>	<p>1. Ustalać realizację infrastruktury wodociągowej – kanalizacyjnej. 2. Zakładać kontrolę funkcjonowania zbiorników bezodpływowych. 3. Zakładać postępowanie z odpadami. 4. Zakładać kontrolę stosowania środków ochrony roślin, nawozów w pobliżu wód. 5. Zakładać ograniczenie spływów powierzchniowych z pól poprzez stosowanie zieleni śródpolnej i izolacyjnej.</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Cele	Kierunki interwencji oraz wybrane zadania	Ustalenia projektu zmiany Studium
Gleby i zasoby geologiczne		
<p>1.Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatację kopalin.</p> <p>2.Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych, dobra jakość gleb.</p> <p>3.Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych.</p> <p>4.Przeciwdziałanie ruchom masowym.</p>	<p>1.Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż poprzez odpowiednie zapisy w mpzp.</p> <p>2.Zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż surowców mineralnych poprzez ich ochronę w mpzp.</p> <p>3.Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi poprzez:</p> <p>a) rekultywację terenów zdegradowanych, przemysłowych, poeksploatacyjnych;</p> <p>b) uwzględnianie w mpzp terenów zagrożonych ruchami masowymi wraz z zapewnieniem właściwej ochrony.</p>	<p>1. Wyznacza obszary związane z eksploatacją złóż oraz zasady ich wyznaczania (uniknięcie kolizji funkcji oraz ochrona gleb najwyższych klas).</p> <p>2. Wyznacza zasady obsługi komunikacyjnej terenów eksploatacji złóż.</p> <p>3. Dopuszcza prowadzenie badań geofizycznych i wierceń, zagospodarowanie odwiertów i budowę rurociągów i ich eksploatację.</p> <p>4. Różnicuje rolniczą przestrzeń produkcyjną ze względu na istniejące uwarunkowania, przydatność dla potrzeb rolnictwa.</p> <p>5. Ustala zachowanie gospodarki rolnej na glebach najwyższych klas bonitacyjnych.</p> <p>6. Zakłada ograniczenie erozji gleb.</p> <p>7. Wprowadza zadrzewienia i zakrzewienia do przestrzeni rolniczej, zwłaszcza wzdłuż jezior i rzek.</p> <p>8. Zakłada budowę i eksploatację urządzeń melioracyjnych.</p> <p>9 Ustala zachowanie obszarów cennych przyrodniczo, użytków zielonych, cieków, zbiorników wodnych, rowów melioracyjnych.</p> <p>10.Wprowadza ograniczenie związane z przekształceniem powierzchni ziemi – niszczenia skarp, niwelacji pagórków, nierekultywowania nieczynnych wyrobisk.</p>
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
<p>1.Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania.</p> <p>2.Zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów.</p> <p>3.Zwiększenie ilości usuniętych odpadów azbestowych.</p>	<p>1. Zapobieganie powstawaniu odpadów i racjonalne gospodarowanie odpadami.</p> <p>2.Budowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych.</p>	<p>1. Zakłada utrzymanie selektywnej zbiórki opadów.</p> <p>2. Zakłada wzrost stopnia wykorzystania surowców ze strumienia odpadów komunalnych.</p> <p>3.Zakłada dalsze usuwanie wyrobów zawierających azbest.</p> <p>4.Zakłada likwidację dzikich wysypisk.</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Cele	Kierunki interwencji oraz wybrane zadania	Ustalenia projektu zmiany Studium
Zasoby przyrodnicze		
1.Zachowanie różnorodności biologicznej. 2.Zwiększenie terenów leśnych w ogólnej powierzchni gminy.	1.Przywrócenie / utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków fauny i flory w ramach sieci Natura 2000 poprzez realizację zadań wynikających z ustanowionych planów zadań ochronnych. 2.Zalesianie nieużytków i gruntów niskiej jakości 3.Ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo, tworzenie nowych form ochrony przyrody poprzez: a) realizację zadań wynikających z planów ochrony i zadań ochronnych; b) ochronę istniejących form ochrony przyrody; c) tworzenie nowych form ochrony przyrody. 4.Ochrona gatunkowa i trwale zrównoważona gospodarka leśna poprzez utrzymanie i zwiększenie obecnego stanu zalesienia. 5. Stworzenie warunków ochrony korytarzy ekologicznych, przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, utrzymanie i odtwarzanie ekosystemów i ich funkcji poprzez: a) zalesianie luk, nieużytków oraz fragmentów terenów rolniczych powodujących defragmentację obszarów leśnych; b) ochronę i odtwarzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych tworzących korytarze ekologiczne. 6.Ochrona krajobrazu poprzez konserwację i rewitalizację parków, terenów rekreacyjnych i zieleni miejskiej. 7.Tworzenie zielonej infrastruktury poprzez zieleń drogową, osłonową i izolacyjną.	1. Wprowadza możliwość dolesień dla terenach słabych gleb. 2. Zakłada ochronę form ochrony przyrody. 3. Zakłada ochronę alei oraz wprowadzenie nowych.
Zagrożenie poważanymi awariami		
Utrzymanie stanu bez poważnej awarii	Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii i zagrożeń środowiska dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej.	1.Ograniczenie lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej do terenów P1 lub P2, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Źródło: Opracowanie własne

Przedstawiona analiza ustaleń projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem w kontekście celów, kierunków interwencji oraz wybranych zadań Programu Ochrony Środowiska dla gminy Śrem na lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026 wykazała, że projekt zmiany studium zawiera ustalenia dotyczące ochrony środowiska w kontekście teraźniejszości jak i przyszłości.

13) Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Gmina Śrem nie jest położona przy granicy państwa. Jednakże położona jest nad rzeką Wartą (JCWP „Warta od Moskawy do Pyszącej” o kodzie RW600021185539; JCWP „Warta od Pyszącej do Kopli” o kodzie RW60002118573) oraz w obrębie Głównego

Zbiornika Wód Podziemnych nr 150 Warszawa – Berlin. Są to elementy środowiska przyrodniczego, które ze względu na swoją skalę (wielkość) oraz połączenie z innymi systemami wykraczają poza granice państwa. Tym samym mogą stanowić element środowiska przyrodniczego umożliwiającego migrację zanieczyszczeń. Projekt studium ogranicza lokalizację zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej do terenów P1 lub P2, zgodnie z przepisami odrębnymi. Przy lokalizacji nowych zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej należy zachować bezpieczne odległości wynikające z art. 73 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Na terenie gminy Śrem już występuje zakład o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej, Rozlewnia Gazu Płynnego przy ul. Wiosennej 8, w Śremie. Ustala także podział gminy na strefy funkcjonalno – przestrzenne, różnicując dla nich parametry zabudowy i zagospodarowania terenu. Wprowadza także szereg ustaleń dotyczących ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. Stąd też należy przyjąć, że przy prawidłowej realizacji zapisów studium oraz obowiązujących przepisów środowisko przyrodnicze jest odpowiednio chronione i nie dojdzie do naruszeń. Istotnym aspektem jest tutaj także monitoring środowiska, szczególnie w zakresie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz kontrola podmiotów korzystających ze środowiska.

14) Zalecenia oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W celu zredukowania niekorzystnego wpływu zabudowy terenu na funkcjonowanie powiązań przyrodniczych należy dążyć do ochrony obszarów mających pełnić funkcje przyrodnicze (powierzchnia terenu biologicznie czynnego).

Inne rozwiązania minimalizujące negatywne oddziaływanie na środowisko powinny zmierzać do racjonalnego wykorzystania terenu. Celem minimalizacji niekorzystnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze zaleca się:

- wprowadzenie obowiązku odpowiedniego nasycania terenu zielenią, w tym pozostawienia powierzchni biologicznie czynnej oraz wprowadzania alei, zadrzewień, zakrzewień i zieleni wzdłuż ulic i dróg celem zapewnienia korytarzy napowietrzających obszary zurbanizowane;
- zagospodarowanie mas ziemnych zgodnie z przepisami odrębnymi;
- w zakresie kształtowania zabudowy: określenie charakteru zabudowy, gabarytów, geometrii dachów;
- sprecyzowanie zasad obsługi infrastrukturą techniczną ze szczególnym wskazaniem na podłączanie się do istniejących sieci wodociągowo – kanalizacyjnych i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii (OZE) do ogrzewania budynków;
- odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej z położeniem nacisku na zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie nieruchomości i w inny sposób zgodnie z przepisami odrębnymi, przy czym należy promować rozwiązania pozwalające na retencjonowanie wód opadowych na terenie nieruchomości i rozwiązania opóźniające spływ wód opadowych, takie jak wodne place zabaw, place deszczowe, rozumiane jako place z obniżonym poziomem terenu w stosunku do otaczającego gruntu czy wykorzystywanie naturalnego ukształtowania terenu;
- spójność przestrzenną jednostek osadniczych umożliwiającą zapewnienie obsługi transportem publicznym oraz wyposażeniem w usługi społeczne.

Wszystkie powyższe zalecenia zostały zawarte w zapisach projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

15) Alternatywne rozwiązania

Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem sporządzony został w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, aktualną wiedzę oraz aktualne wyniki badań monitoringu środowiska. Wyznaczone w projekcie zmiany studium kierunki zagospodarowania przestrzennego wynikają z obecnych uwarunkowań przyrodniczych, środowiskowych, społecznych, ekonomicznych, prawnych i demograficznych. Rozwiązania alternatywne można rozpatrywać z perspektywy samego dokumentu jako aktu polityki przestrzennej jak i z perspektywy ustaleń tego dokumentu.

Alternatywną jest zatem nie sporządzanie projektu zmiany studium i pozostanie przy studium aktualnie obowiązującym. Jak jednak wynika uchwały nr 472/XLIX/2018 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 18 października 2018 r. w sprawie aktualności Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Śrem oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obecnie obowiązujące studium uznane zostało za nieaktualne. Tym samym automatycznie powstał obowiązek jego aktualizacji.

Alternatywą jest także wskazanie innych kierunków zagospodarowania przestrzennego niż wskazane w projekcie zmiany studium w zakresie wyznaczenia obszarów o różnych funkcjach jak i parametrów zabudowy i zagospodarowania przestrzennego wyznaczonych dla tych obszarów. Pamiętać trzeba o tym, że kierunki zagospodarowania przestrzennego wyznaczone w studium wynikają z uwarunkowań. Uwarunkowania stwarzają zatem ramy, w których może się poruszać gmina w ramach swojego władztwa planistycznego, czyli przeznaczania określonych terenów na określone cele. Uwarunkowania nie są stałe, pewne się pojawiają, inne znikają. Jednym z ostatnich uwarunkowań jest konieczność sporządzenia bilansu terenu, a zatem wykazania, że biorąc pod uwagę prognozy demograficzne i sytuację finansową gminy, jest możliwe zagospodarowanie wszystkich przeznaczonych do zagospodarowania terenów, przy jednoczesnym uzbrojeniu ich przez gminę w infrastrukturę techniczną. Zatem studium nie jest tylko inwentaryzacją zasobów przyrodniczych na terenie gminy, ale dokumentem integrującym różne polityki, w tym finansowe, a dotyczące przestrzeni i jej racjonalnego wykorzystania. Sporządzony projekt zmiany studium zawiera optymalne z punktu widzenia istniejących uwarunkowań kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniające potrzeby ochrony środowiska w rozwoju społeczno – gospodarczym gminy.

16) Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Skutki realizacji projektowanych inwestycji na środowisko są monitorowane i określone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ) przy pomocy Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (WIOŚ). Badania monitoringowe przeprowadza się w sposób cykliczny, stosując ujednoczone metody zbierania, gromadzenia i przetwarzania danych. GIOŚ prowadzi monitoring jakości powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, hałasu, pól elektromagnetycznych, gospodarki odpadami, gleb.

Niektóre działania kontrolne będą prowadzone przez gminę w ramach kompetencji, jakie władze gminne posiadają. Takie działania będą dotyczyć sposobu zagospodarowywania odpadów, lokalizowania nielegalnych składowisk śmieci, sposobu odprowadzania ścieków bytowych i komunalnych, wycinki drzew i krzewów. Są to działania prowadzone na bieżąco w ramach zadań powierzonych samorządom gminnym, a sposób ich realizacji określony jest w przepisach prawa oraz w dokumentach strategicznych gminy.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

Zgodnie z art 55. ust. 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko. Monitoring ten zaleca się wykonywać raz na 4 lata w oparciu o dostępne dane o środowisku, odnoszące się do obszaru gminy. W przypadku gminy Śrem monitoring środowiska wynikać będzie także z analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska, a także indywidualnych badań, kontroli w związku z opracowywaniem dokumentów strategicznych, rozpatrywaniu wniosków o wydanie decyzji środowiskowych, decyzji o wycinkę drzew, czy także projektowaniu inwestycji celu publicznego. W ramach monitoringu należy uwzględnić:

- stopień zrealizowania nowej zabudowy i związanego z tym zapotrzebowania i zużycia wody, produkcji ścieków, odpadów oraz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, a także jakości powietrza (źródła emisji),
- sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i podłączenia do niej nowych odbiorców, także realizacji ujęć wód (podziemnych / powierzchniowych; zwykłe, przekraczające zwykłe korzystanie z wód), zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe, przydomowych oczyszczalni ścieków (między innymi: kontrola zużycia wody do produkcji ścieków, kontrola umów na odbiór nieczystości, kontrola jakości wody wychodzącej z przydomowej oczyszczalni ścieków, kontrola częstotliwości wywożenia nieczystości, a pojemność instalacji i wielkość zużytej wody) oraz sposobów zasilania w ciepło i energię elektryczną.

Jak wynika z art. 35 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przynajmniej raz w ciągu kadencji Rada Miejska w Śremie, na podstawie analiz przygotowanych przez Burmistrza Śremu winna dokonać oceny aktualności obowiązującego studium zarówno w aspekcie faktycznych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym w zakresie realizacji planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, ale także realizacji infrastruktury technicznej obsługującej wyznaczoną zabudowę oraz realizacji polityk, strategii, planów w zakresie ochrony środowiska, gospodarowania odpadami w kontekście wyznaczonych w studium terenów oraz funkcji i rozwiązań. Mimo, że przedmiotowa analiza nie może być zakwalifikowana jako monitoring środowiska, niemniej jednak pozwala dostrzec, a zatem zinventaryzować zmiany jakie zachodzą w środowisku, w związku z jego przekształceniami wynikającymi z realizacji planów miejscowych oraz decyzji lokalizacyjnych.

Monitoring środowiska wynikać będzie także z analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska, a także indywidualnych badań, kontroli w związku z opracowywaniem dokumentów strategicznych, rozpatrywaniu wniosków o wydanie decyzji środowiskowych, decyzji o wycinkę drzew, czy także projektowaniu inwestycji gminnych.

Również aktualizacja gminnych programów takich jak program ochrony środowiska wymaga oceny stanu środowiska na terenie gminy, wynikającego ze sposobu jego zagospodarowania i wykorzystania przez człowieka oraz wskazania celów i kierunków działań minimalizujących ten wpływ. Przedstawione w niniejszym opracowaniu odniesienie się do obowiązującego Programu ochrony środowiska nie tylko wskazuje na ile projekt planu miejscowego realizuje przyjęte w nim założenia, wynikające z dokumentów wyższego rzędu, ale także pozwala stwierdzić, jaki jest zakres przekształceń i wymaganych kontroli.

5. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, podsumowanie i wnioski.

Celem sporządzenie zmiany studium jest aktualizacja ustaleń faktycznych (przestrzennych) i prawnych i dostosowanie ich do obecnej sytuacji społeczno - gospodarczej, prawnej i demograficznej przy uwzględnieniu obecnej wiedzy i rozwiązań dotyczących ochrony środowiska. Studium nie jest aktem prawa miejscowego, a realizuje się poprzez plany miejscowe i pośrednio przez inne decyzje administracyjne, w tym decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dopiero na tym etapie następuje doprecyzowanie zapisów określonych w studium. Niemniej jednak studium zawiera wytyczne dotyczące zarówno ochrony powierzchni ziemi poprzez konsolidację zabudowy w jednostkach osadniczych, racjonalne wykorzystanie zasobów i ich zachowanie dla przyszłych pokoleń, ochronę obszarów cennych przyrodniczo przed defragmentacją i nadmierną presją urbanistyczną i turystyczną, zapisy dotyczące kierunków wyposażenia w infrastrukturę techniczną, które mają przełożyć się na inne dokumenty związane z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym. Wprowadzone zapisy dotyczące ochrony wszystkich składników środowiska są wystarczające w świetle obowiązujących przepisów. Należy założyć, że przy respektowaniu ustalonych zasad zagospodarowania poszczególnych terenów, niekorzystne zmiany w środowisku przyrodniczym będą zminimalizowane.

6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Opracowana prognoza oddziaływania na środowisko przyrodnicze dotyczy ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem.

Przy sporządzaniu niniejszego opracowania oparto się na szeregu dokumentów wykonanych na potrzeby gminy oraz na podstawie przepisów prawa. W rozdziale 1 opisano cel i zakres zmiany studium oraz metody sporządzania prognozy. Dla rozpoznania środowiska przyrodniczego w rozdziale 2 przeanalizowane zostały kolejno jego składniki: położenie geograficzne i rzeźba terenu, warunki geologiczne – gruntowe, stosunki wodne, warunki glebowe, szata roślinna i świat zwierzęcy, klimat lokalny oraz obszary chronione.

W rozdziale 3 zawarto charakterystykę ustaleń zmiany studium w tym celu ochrony środowiska uwzględnione w zmianie oraz potencjalne zagrożenia na etapie funkcjonowania ustaleń zmiany studium.

W rozdziale 4 opisano potencjalne oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska w tym obszary chronione. Analiza ww. składników wykazała brak przeciwwskazań do przyjęcia wskazanych kierunków. Studium zawiera wytyczne dotyczące zarówno ochrony powierzchni ziemi poprzez konsolidację zabudowy w jednostkach osadniczych, racjonalne wykorzystanie zasobów i ich zachowanie dla przyszłych pokoleń, ochronę obszarów cennych przyrodniczo przed defragmentacją i nadmierną presją urbanistyczną i turystyczną, zapisy dotyczące kierunków wyposażenia w infrastrukturę techniczną, które mają przełożyć się na inne dokumenty związane z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym. Studium jako akt polityki przestrzennej gminy, to jest akt kierownictwa wewnętrznego, nie stanowi bezpośredniej podstawy wydawania decyzji administracyjnych. Realizuje się poprzez inne akty prawa, w tym akty prawa miejscowego tj. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Niemniej jednak studium jako akt polityki przestrzennej wyznaczający różne funkcje stwarza ramy do lokalizacji przedsięwzięć, które mogą wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Niemniej jednak samo studium musi być zgodne z obowiązującymi przepisami w zakresie rozwiązań dotyczących środowiska, jego ochrony i wykorzystania jego zasobów. Opracowana zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem szczegółowo identyfikuje poszczególne elementy środowiska i ich wpływ na wyznaczenie określonych kierunków zagospodarowania przestrzennego. W tym kontekście analizuje również pozostałe aspekty działalności człowieka. Należy założyć, że przy respektowaniu ustalonych zasad zagospodarowania poszczególnych terenów, niekorzystne zmiany w środowisku przyrodniczym będą zminimalizowane. Niniejszy dokument wyznacza zarówno obszary przewidziane do urbanizacji jak i wyłączone spod urbanizacji. Obszary przewidziane do urbanizacji to obszary ujęte na ten cel w obowiązujących planach miejscowych, obowiązującym studium oraz stanowiące odpowiedzi na potrzeby użytkowników przestrzeni dotyczące optymalnego z ich punktu widzenia zagospodarowania przestrzeni. Obszary wyłączone spod urbanizacji to tereny również przekształcone przez człowieka w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej i leśnej. Obecny dokument porządkuje politykę przestrzenną gminy, w kontekście obecnych uwarunkowań, obowiązujących aktów prawnych i polityk dotyczących ochrony środowiska i gospodarowania jego zasobami.

W rozdziale 5 dokonano oceny rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych. Zapisy zmiany studium zobowiązują do wprowadzenia zabudowy w taki sposób, by wpisywała się harmonijnie w całość funkcjonalno–przestrzenną gminy oraz by nie wywierała negatywnego wpływu na tereny sąsiednie.

Wszelkie inwestycje budowlane przyczyniają się do trwałej zmiany środowiska naturalnego. Ustalenia projektu zmiany studium uwzględniają rozwiązania minimalizujące

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

negatywne oddziaływanie na środowisko, proponowane w niniejszym opracowaniu. Jeżeli realizacja projektowanego zagospodarowania terenu przebiegać będzie w sposób prawidłowy, środowisko przyrodnicze nie dozna uszczerbku. Warunkiem jest jednak respektowanie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, którego opracowanie nastąpi po uchwaleniu niniejszego dokumentu.

7. Materiały źródłowe oraz podstawowe przepisy prawne.

Podczas sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem korzystano z informacji zawartych w następujących materiałach źródłowych:

- 1) mapy topograficzne, mapy zasadnicze, mapy ewidencyjne, mapy glebowo – rolnicze, dane WMS;
- 2) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem - obowiązujące;
- 3) Podstawowe opracowanie ekofizjograficzne dla Gminy Śrem, Poznań, Grudzień 2004, wykonane w ramach uchwały nr 137/XXII/04 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 2 kwietnia 2004 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem;
- 4) http://bip.powiat-srem.pl/wiadomosci/8532/lista/1/rejestr_osuwisk_oraz_terenow_zagrozonych_ruchami_masowymi_ziemi (dostęp: 30.10.2019);
- 5) www.sremskiewodociagi.pl;
- 6) <https://www.umww.pl/o-programie-malej-retencji> (dostęp: 31.10.2019);
- 7) Sprawozdanie z wykonania KPOŚK za 2018 r. Urząd Miejski w Śremie;
- 8) Roczne oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim, Ocena na rok 2020;
- 9) „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) - Uchwała Nr XXXIII/853/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 5320);
- 10) Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Śrem (uzupełniona dla zmiany studium 2018), Urbanika 2018;
- 11) Standardowe formularze danych dla obszarów Natura 2000;
- 12) Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji w dniu 20 października 2000 r. (Dz.U. z 2006 r., Nr 14, poz. 98);
- 13) ISOK - Informatyczny System Osłony Kraju, dostępny w Internecie: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>;
- 14) Państwowy Instytut Geologiczny, dostępny w Internecie: <http://bazagis.pgi.gov.pl/website/cbdg/viewer.htm>;
- 15) Bank Danych Lokalnych, GUS, dostępny w Internecie: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>;
- 16) literatura specjalistyczna.

Ponadto sporządzając prognozę oparto się na następujących aktach prawa:

- 1) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 2373 z późn.zm.);
- 2) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r., poz. 503 z późn.zm.);
- 3) Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku;
- 4) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona Dyrektywy 79/409/EWG Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa) (Dz. Urz. U.E. L 20/7);
- 5) Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.Urz.U.E.L.206);
- 6) Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. U. E. L 206)
- 7) Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2021 r., poz. 710 z późn.zm.);
- 8) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r., poz. 1098 z późn.zm.),
- 9) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2021, poz. 1420, z późn.zm.);
- 10) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2021, poz. 2351 z późn.zm.);
- 11) Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2021, poz. 1326 z późn.zm.);
- 12) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973 z późn.zm.);
- 13) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r., poz. 2233 z późn.zm.);

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

- 14) Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2019 r., poz. 1437 i 1495);
- 15) Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2020 r., poz. 2028 z późn.zm.);
- 16) Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2021. Poz. 610 z późn.zm.);
- 17) Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 724 z późn.zm.)
- 18) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. Nr 164, poz. 1587);
- 19) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U., poz. 1967),
- 20) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U., poz. 1475);
- 21) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U., poz. 2248);
- 22) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 5 lutego 2007 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Przywale” dla miasta Śremu na wniosek Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Śremie Sp. z o.o. gmina Śrem, powiat śremski, województwo wielkopolskie (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, Nr 32, poz. 812);
- 23) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 24 sierpnia 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustalenia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Przywale” dla miasta Śremu (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, Nr 138, poz. 3092);
- 24) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014, poz. 112);
- 25) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r., w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409);
- 26) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r., w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183);
- 27) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r., w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408);
- 28) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich sytuowanie (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065 z późn. zm.);
- 29) Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U., poz. 1286)
- 30) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003 r., poz. 401);
- 31) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. , Nr 155, poz. 1298);
- 32) Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U., poz. 914);
- 33) Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 283)
- 34) Uchwała Rady Ministrów przyjęła nr 92 z dnia 10 września 2019 r. w sprawie „Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021 – 2027 z perspektywą do roku 2030”, który początkowo funkcjonował pod nazwą „Program rozwoju retencji na lata 2021 – 2027 z perspektywą do roku 2013 (M.P., poz. 941);
- 35) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U., poz. 1615);
- 36) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w rejonie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 1638);

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚREM**

- 37) Uchwała Nr XXII/405/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019 – 2025 wraz z planem inwestycyjnym;
- 38) Uchwała Nr XXI/391/20/853/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie „Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 5954);
- 39) Uchwała nr XXXIX/941/17 z dnia 18 grudnia 2017 r. Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa wielkopolskiego (strefa wielkopolska), ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 8807);
- 40) Uchwała Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 4021);
- 41) Program ochrony powietrza (POP), przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr XXI/391/20 z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie „Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 5956);
- 42) Lokalny Programem Rewitalizacji Gminy Śrem na lata 2017-2023, przyjęty uchwałą nr 410/XLIII/2018 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 29 marca 2018 r.;
- 43) Gminny Programem Opieki nad Zabytkami dla Gminy Śrem na lata 2022-2025, przyjęty uchwałą nr 395/XXXIV/2022 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 24 marca 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 2524);
- 44) Program ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026, przyjęty uchwałą nr 97/IX/2019 rady Miejskiej w Śremie z dnia 12 września 2019 r.
- 45) Uchwała nr 228/XXIII/2020 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Śrem (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego, poz. 9939)

Dla potrzeb sporządzenia „Prognozy...” przeprowadzona została bezpośrednia wizja terenu.

8. Oświadczenie autora prognozy

URBANIKA

Puszczykowo, 21 sierpnia 2020 r.

OŚWIADCZENIE AUTORA KIERUJĄCEGO ZESPOŁEM AUTORÓW WYKONUJĄCYCH
OPRACOWANIE PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
gminy Śrem

Niniejszym, na podstawie art. 51 ust. 2 pkt f ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283 ze zm.) oświadczam, że spełniam wymagania określone w art. 74 a ust. 2 pkt 2 tej ustawy.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Z poważaniem,
mgr inż. arch. Agata Marciniak

Urbanika Agata Marciniak
ul. Matejki 12 a, 62-041 Puszczykowo
NIP: 777-186-93-43

tel. 606 782 255 | fax 61 81 33 028 | e-mail: biuro@urbanika.pl | www.urbanika.pl

Autorzy:	
mgr inż. arch. Agata Marciniak	
mgr inż. arch. Aldona Cieśla	
mgr inż. Sonia Myszak	
mgr Michalina Szeliga	